

دستورالعمل اجرایی معاملات برخط

مصوب ۱۳۹۸/۰۶/۰۶ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

این دستورالعمل بر اساس بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران و به منظور ساماندهی زیرساخت الکترونیکی دریافت سفارش از مشتری، ثبت نزد کارگزاری و ارسال آن به صورت برخط (Online) به سامانه های معاملاتی و زیرساخت برخط گروهی، در تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۶ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

• ماده ۱ :

اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی، آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران، دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران، دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران، دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران و دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار قابل معامله در بورس انرژی ایران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند :

○ بند ۱ :

بورس: منظور شرکت های بورس اوراق بهادار تهران، فرابورس ایران، بورس کالای ایران، بورس انرژی ایران یا هر شرکتی که با مجوز شورا تحت عنوان بورس تشکیل می شود، حسب مورد است .

○ بند ۲ :

کانون: کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار است.

○ بند ۳ :

سفارش: درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار یا کالا است که توسط مشتری به کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر ارائه می‌شود .

○ بند ۴ :

زیرساخت برخط دریافت و ثبت سفارش: زیرساخت الکترونیکی است که توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر به منظور ایجاد امکان ثبت، ویرایش یا انصراف از سفارش نزد کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر، به صورت برخط در اختیار مشتری قرار می‌گیرد .

○ بند ۵ :

زیرساخت برخط ارسال سفارش بدون واسطه معامله‌گر: زیرساخت الکترونیکی است که توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر به منظور ایجاد امکان ارسال سفارش ثبت شده توسط مشتری به سامانه معاملاتی بورس به صورت خودکار و بدون واسطه، فراهم شده است .

○ بند ۶ :

زیر ساخت برخط ارسال سفارش با واسطه معامله گر (زیر ساخت برخط گروهی) : زیر ساخت الکترونیکی است که توسط کارگزار یا کارگزار/معامله گر به منظور ایجاد امکان ارسال سفارش های ثبت شده مشتریان توسط معامله گر مجاز، به سامانه معاملاتی بورس فراهم شده است .

○ بند ۷ :

معاملات برخط: انجام معامله به روشی است که طی آن کارگزار یا کارگزار/معامله گر درخواستهای ثبت، ویرایش یا حذف سفارش مشتریان را از طریق زیر ساخت بند ۴ دریافت و پس از اعمال کنترل های لازم از طریق زیر ساخت بند ۵ به سامانه معاملاتی بورس ارسال نموده و نتیجه را از سامانه معاملاتی بورس دریافت می کند .

○ بند ۸ :

مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی است که سفارش وی مطابق این دستورالعمل به سامانه معاملاتی بورس ارسال می شود .

○ بند ۹ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر: کارگزار یا کارگزار/معامله گر دارای مجوز است که خدمات اخذ سفارش و انجام معاملات از طریق زیرساخت های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ این ماده را به مشتری یا معامله گر مجاز ارائه می نماید .

• ماده ۲ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است تمهیدات لازم جهت اطمینان از رعایت کلیه مقررات مرتبط با ثبت و ارسال سفارش در بازار سرمایه و سایر مقررات، ضوابط معاملاتی و مصوبات و الزاماتی که توسط سازمان یا سایر مراجع ذیصلاح تعیین می شود را در زیرساخت های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل فراهم نموده و اجرا کند .

• ماده ۳ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر علاوه بر اخذ مجوز معاملات برخط از سازمان، مکلف است قبل از بهره برداری از هر یک از زیر ساخت های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، به ازای اتصال به سامانه معاملاتی هر بورس، تأییدیه فنی از سازمان دریافت نماید .

○ تبصره ۱ :

صدور تأییدیه مندرج در این ماده، رافع مسئولیت کارگزار یا کارگزار/معامله گر در خصوص تأمین امنیت و قابلیت های فنی و عملیاتی زیرساخت های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، و همچنین رعایت مقررات مربوط نیست.

○ تبصره ۲ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر باید در تمام زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، امکانات مناسبی را جهت کنترل و نظارت مستمر بر حفظ شرایط مقرر در این دستورالعمل، حسب اعلام سازمان در اختیار وی قرار دهد .

○ تبصره ۳ :

استفاده از زیرساخت موضوع بند ۶ ماده یک این دستورالعمل توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر به ازای هر ایستگاه معاملاتی برخط گروهی در چارچوب مصوب بورس منوط به اخذ مجوزهای لازم از بورس است .

● ماده ۴ :

درخواست اخذ تأییدیه موضوع ماده ۳ این دستورالعمل باید کتباً توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر و به همراه مستندات مورد نیاز به سازمان ارائه شود. در صورت کامل بودن اطلاعات و مستندات، سازمان نظر خود را مبنی بر پذیرش یا رد درخواست ارائه شده ظرف حداکثر ۲۰ روز کاری از تاریخ دریافت اطلاعات و مستندات به کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر متقاضی اعلام می‌نماید .

● ماده ۵ :

سفارش‌های دریافت شده از طریق زیر ساخت موضوع بند ۴ ماده یک این دستورالعمل، ممکن است بدون واسطه معامله‌گر یا با واسطه معامله‌گر، ثبت و ارسال شود. در صورتی که مشتری در حین ثبت سفارش، ارسال بدون واسطه معامله‌گر را انتخاب نماید، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است سفارش را با رعایت ترتیب زمانی دریافت و سایر مقررات، بلافاصله از طریق زیر ساخت بند ۵ ماده یک این دستورالعمل به سامانه معاملاتی بورس ارسال نماید. چنانچه مشتری ارسال سفارش با واسطه معامله‌گر را انتخاب نموده باشد، سفارش دریافتی از مشتری تفاوتی با سفارش‌های کتبی حاضری نخواهد داشت و کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر باید با رعایت ترتیب زمانی دریافت سفارش و سایر مقررات، اقدام به ارسال سفارش به سامانه معاملاتی نماید .

● ماده ۶ :

زیر ساخت‌های موضوع بندهای ۴ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، باید مجهز به سیستم احراز هویت چند عاملی امن، مطابق شرایط اعلامی توسط سازمان باشند .

● ماده ۷ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است تمام الزامات امنیتی را مطابق مقررات از جمله الزامات ابلاغ شده از سوی سازمان را در زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، رعایت و اجرا نماید .

- ماده ۸ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر باید هرگونه تغییر در زیر ساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل را قبل از بهره برداری، به سازمان اعلام و در چارچوب الزامات ابلاغی سازمان اقدام نماید .

- ماده ۹ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است، فهرست تمام نسخه های عملیاتی زیر ساخت بند ۴ ماده یک این دستورالعمل را که دارای تأییدیه از سازمان می باشند به همراه روش های دسترسی به آنها، به محض بهره برداری در تارنمای رسمی خود اعلام نماید .

- ماده ۱۰ :

ارائه سایر خدمات از طریق زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، از قبیل معاملات الگوریتمی یا معاملات ابزارهای مالی جدید، منوط به رعایت الزاماتی است که حسب مورد از سوی سازمان ابلاغ میشود .

- ماده ۱۱ :

در صورت وقوع هر گونه تخلف از الزامات و تکالیف مربوط به زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، مسئولیت انضباطی ناشی از انجام تخلف بر عهده کارگزار یا کارگزار/معامله گر است؛ مگر اینکه کارگزار یا کارگزار/معامله گر رعایت کلیه قوانین، مقررات و الزامات مربوطه و عدم انتساب آن به خود را اثبات نماید .

- ماده ۱۲ :

در صورت وجود شواهد و قرائنی مبنی بر نقض قوانین و مقررات و یا ایجاد مخاطره در شفافیت و منصفانه بودن بازار، کارگزار یا کارگزار/معامله گر می تواند اقدامات پیشگیرانه‌ای از قبیل محدود کردن دسترسی مشتریان یا سفارش های آنها بهعمل آورد. اقدامات مربوطه به همراه شرح علت و جزئیات آن باید توسط کارگزار یا کارگزار/معامله گر، مستند و نگهداری شده و حداکثر ظرف یک روز کاری به سازمان و بورس ارائه گردد .

- تبصره :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است حسب اعلام سازمان یا بورس، اقدامات پیشگیرانه موضوع این ماده را انجام دهد .

- ماده ۱۳ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر در صورتی می تواند زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴ و ۵ ماده یک این دستورالعمل را در اختیار مشتری قرار دهد که مهارت لازم درخصوص استفاده از این زیرساخت‌ها و همچنین آشنایی وی با مقررات مربوط به معامله اوراق بهادار یا کالا را بررسی و احراز نماید .

○ تبصره ۱ :

نمایندگان حقیقی مشتریان حقوقی و نمایندگان قانونی مشتریان حقیقی زیر ۱۸ سال تمام شمسی، باید حائز شرایط موضوع این ماده باشند .

○ تبصره ۲ :

ضوابط اجرایی سنجش توانایی مشتری از حیث شرایط موضوع این ماده توسط کانون به اعضاء ابلاغ می‌شود .

● ماده ۱۴ :

استفاده از زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴ و ۵ ماده یک این دستورالعمل توسط مشتری، منوط به انعقاد قرارداد با کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر است . قرارداد مذکور باید در چارچوب مصوب کانون و دربردارنده الزامات ابلاغی سازمان باشد .

● ماده ۱۵ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر برای مدیریت ارائه خدمات از طریق زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، باید حداقل یک واحد مجزا در ساختار اداری خود تشکیل داده و نسبت به نظارت مستمر بر مخاطرات ویژه معاملات برخط و زیر ساخت برخط گروهی و انجام اقدامات کنترلی و نظارتی لازم از جمله الزامات ابلاغی توسط سازمان و سایر مراجع ذیصلاح، اقدام نماید . حداقل شرایط تصدی واحد مزبور مطابق الزاماتی است که توسط سازمان ابلاغ می‌شود .

● ماده ۱۶ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر باید امکان اعمال محدودیت‌های اعلام شده از سوی سازمان به شرح موارد زیر را در زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل فراهم نموده و حسب اعلام سازمان اعمال نماید :

۱. محدودیت در نوع سفارش

۲. محدودیت در زمان فعالیت

۳. محدودیت فعالیت بر روی نماد معاملاتی، جلسه معاملاتی، تابلو، صنعت، بازار یا عرضه خاص در هر یک از بورس‌ها

۴. محدودیت در حجم سفارش شامل بخش آشکار و پنهان

۵. محدودیت در قیمت سفارش

۶. محدودیت معاملاتی برای مشتری یا مشتریان خاص

۷. محدودیت در تعداد مشتریان هر کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر

۸. محدودیت در حجم و ارزش معاملات مشتریان
۹. محدودیت نوسان قیمت مجاز
۱۰. محدودیت درصد تفاوت قیمت سفارش با دامنه مظنه بازار
۱۱. محدودیت درصد تفاوت قیمت سفارش با قیمت آخرین معامله
۱۲. محدودیت تفاوت قیمت نسبت به معامله قبل برای سفارشات با حجم و ارزش پایین
۱۳. محدودیت حداقل یا حداکثر خرید
۱۴. محدودیت حداقل تغییر قیمت سفارش
۱۵. محدودیت در خرید یا فروش بودن سفارش
۱۶. محدودیت در نحوه اجرای سفارش
۱۷. محدودیت در اعتبار زمانی سفارش
۱۸. محدودیت در تعداد موقعیت های تعهدی باز در یک نماد
۱۹. محدودیت در تعداد موقعیت های تعهدی باز در تمامی نمادها
۲۰. محدودیت در مبلغ وجه تضمین اولیه به تفکیک هر مشتری
۲۱. محدودیت در مبلغ وجه تضمین اولیه به تفکیک هر نماد
۲۲. امکان اعمال تخفیف بین سررسید در محاسبه وجه تضمین اولیه
۲۳. محدودیت در اخذ موقعیت تعهدی فزاینده اعم از خرید و فروش
۲۴. محدودیت در حجم معاملات روزانه به تفکیک موقعیت خرید و فروش یا هر دو
۲۵. محدودیت فعالیت در گروه یا زیرگروه کلایی
۲۶. محدودیت فعالیت در بازارهای اصلی یا فرعی
۲۷. محدودیت فعالیت در تالار (کشاورزی، صنعتی و معدنی، قیر و فرآورده های نفتی، پتروشیمی، کشف پرمیوم و ...)

۲۸. محدودیت در ثبت سفارش (حداکثر و حداقل ثبت سفارش)

۲۹. محدودیت حجم ثبت سفارش در خصوص هر کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر

۳۰. محدودیت حجم ثبت سفارش در خصوص هر سهم از بازار

۳۱. امکان تعیین میزان پیش دریافت سفارش

۳۲. تعیین اعتبار زمانی سفارش فروش (عرضه) در معاملات مزاد عرضه (مچینگ)

۳۳. محدودیت در اجرای مهلت ثبت سفارش رینگ ها

۳۴. امکان تعیین محدودیت ثبت سفارش در خصوص اعلام سایر مراجع قانونی

۳۵. سایر محدودیت ها به تشخیص بورس ها و تأیید سازمان

○ تبصره ۱ :

در صورت اعلام محدودیت جدید علاوه بر موارد موضوع این ماده، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است طی مهلت تعیین شده توسط سازمان امکان اعمال محدودیت را در زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل فراهم کند .

○ تبصره ۲ :

زیر ساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل باید به گونه‌ای باشد که محدودیت‌های وضع شده موضوع این دستورالعمل، در آن قابل تنظیم بوده و به‌صورت لحظه‌ای و برخط، قابلیت اعمال داشته باشد .

○ تبصره ۳ :

محدودیت‌های موضوع این ماده باید همزمان با اعمال، مطابق با روش های مندرج در قرارداد میان مشتری و کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر، به مشتریان اطلاع‌رسانی شود .

● ماده ۱۷ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است در زمانی که الزامات مقرراتی ایجاد میکنند، دسترسی مشتری برای حذف یا ویرایش سفارش‌های ثبت شده را مسدود نماید. کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر همچنین اختیار حذف سفارش های وارد شده توسط مشتری را در چارچوب قوانین و مقررات و به همراه نگهداری دلایل و مستندات مثبت دارد .

• ماده ۱۸ :

سفارش‌های دریافت شده از مشتری در صورت عدم رعایت محدودیت‌های مقرراتی نباید توسط زیرساخت‌های موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل به سامانه معاملاتی بورس ارسال شود. در این خصوص باید بلافاصله پیامی مبنی بر عدم پذیرش سفارش و دلیل آن برای مشتری ارسال گردد .

• ماده ۱۹ :

اعمال هرگونه محدودیت بر معاملات مشتری یا دسترس وی به زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴ و ۵ ماده یک این دستورالعمل توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر باید مستند به قوانین و مقررات مرتبط باشد. در صورت اعمال این محدودیت‌ها، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مسئولیتی در قبال خسارات وارده نخواهد داشت. در صورت اعمال هرگونه محدودیت موضوع این ماده، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف به اطلاع‌رسانی به مشتری مطابق با روش‌های مندرج در قرارداد میان مشتری و کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر است .

• ماده ۲۰ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است کلیه سوابق سفارش‌ها و فعالیتهای مشتری و همچنین تمامی وقایع و رخدادهای سیستمی اجزای زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل را مطابق با الزامات ابلاغی سازمان ثبت و نگهداری و حسب درخواست به سازمان یا بورس ارائه نماید .

○ تبصره :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است سوابق سفارش‌هایی را که به دلیل عدم رعایت محدودیتهای مقرراتی یا محدودیتهای وضع شده توسط خود، در زیرساخت‌های بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل پذیرفته نشده‌اند، ثبت و نگهداری نماید .

• ماده ۲۱ :

در صورت نقض هر یک از مفاد این دستورالعمل، مرجع رسیدگی می‌تواند علاوه بر مجازات‌های انضباطی یا نقدی مقرر در سایر مقررات، یک یا چند مورد از مجازات‌های زیر را نسبت به متخلف اعمال نماید:

۱. محدودیت در ثبت سفارش به تفکیک نوع سفارش (خرید یا فروش)

۲. محدودیت استفاده از زیرساخت‌های موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل

۳. تعلیق مجوز انجام معاملات برخط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر به مدت معین

۴. لغو مجوز انجام معاملات برخط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر

○ تبصره :

در صورت صدور حکم به هریک از مجازاتهای مندرج در بندهای فوق، قبل از اجرای مجازات، حداکثر ده روز به کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر فرصت داده می‌شود تا در خصوص محدودیتهای ایجاد شده نسبت به اطلاع‌رسانی به مشتریان استفاده‌کننده از زیرساختهای موضوع بندهای ۴ و ۵ ماده یک این دستورالعمل به نحو مندرج در قرارداد فیما بین اقدام نماید. کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است به محض آغاز مدت مذکور نیز نسبت به اطلاع‌رسانی به مشتریان مطابق با قرارداد فیما بین مبادرت کند. در هر حال عدم اطلاع‌رسانی به مشتریان توسط کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مانع از اجرای مجازات نخواهد بود.

● ماده ۲۲ :

در صورت احراز عدم رعایت هریک از الزامات فنی و امنیتی ابلاغی سازمان در زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل و عدم رفع آنها ظرف مهلت اعلامی، سازمان می‌تواند دسترسی کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر به زیرساخت‌های مزبور را تا زمان تامین و رعایت الزامات، قطع یا محدود نماید.

● ماده ۲۳ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر نمی‌تواند بابت ارائه خدمات موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، وجهی علاوه بر کارمزدهای مصوب سازمان از مشتری دریافت نماید.

● ماده ۲۴ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر باید رویه‌های معامله از طریق زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ و ۶ ماده یک این دستورالعمل، شرایط و مخاطرات مربوط به این نوع معاملات را از طریق تارنمای رسمی خود به اطلاع عموم رسانده و هرگونه تغییر در موارد فوق را بلافاصله اعلام نماید.

● ماده ۲۵ :

در صورتی که زیرساختهای موضوع بندهای ۴ یا ۵ ماده یک این دستورالعمل به هر دلیلی دچار اختلال گردد، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است به محض وقوع نسبت به اطلاع‌رسانی مقتضی به مشتری و اعلام راههای جایگزین ثبت و ارسال سفارش، براساس رویه‌های مندرج در قرارداد فیما بین مشتری و کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر اقدام نماید. این اقدامات نافی تکالیف کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر در جهت رفع اختلال نمی‌باشد.

○ تبصره :

در صورت وقوع اختلال در زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است موضوع را فوراً به سازمان و بورس اطلاع‌داده و دلایل آن را به صورت مستند و مکتوب حداکثر ظرف دو روز کاری ارسال نماید.

• ماده ۲۶ :

در صورت بروز اختلال یا قطع دسترسی به سامانه های معاملاتی، بورس مربوطه مکلف به اطلاع رسانی فوری به سازمان و همچنین اعضای خود جهت اعلام به مشتریان است .

○ تبصره :

بورس باید مستندات مربوط به بروز حوادث موضوع این ماده را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست، به سازمان ارائه نماید .

• ماده ۲۷ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است به محض اطلاع از آسیب پذیری در زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل، اشکالات موجود را در اسرع وقت رفع نموده و به سازمان و بورس گزارش نماید .

• ماده ۲۸ :

واگذاری تهیه، راه اندازی یا پشتیبانی زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل توسط کارگزار یا کارگزار/معامله گر به دیگری مستلزم انعقاد قرارداد کتبی با رعایت الزامات ابلاغی سازمان و در چارچوب مصوب کانون است .

○ تبصره :

واگذاری تهیه، راه اندازی یا پشتیبانی زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل به دیگری رافع مسئولیت های کارگزار یا کارگزار/معامله گر نیست .

• ماده ۲۹ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است خدمات پشتیبانی لازم برای زیرساخت های موضوع بندهای ۴ و ۵ ماده یک این دستورالعمل را فراهم نموده و ضمن اعلام روش های استفاده از این خدمات در تارنمای رسمی خود، خدمات پشتیبانی مذکور را در دسترس مشتریان قرار دهد و حسب درخواست هر یک از مشتریان، نسبت به رفع فوری مشکلات احتمالی، اقدام نماید .

• ماده ۳۰ :

کارگزار یا کارگزار/معامله گر مکلف است مطابق قالب ابلاغی سازمان، فهرست اشخاص دارای مسئولیت به عنوان مدیر یا اشخاص دارای دسترسی به شرح زیر و تغییرات آن را فوراً به سازمان اعلام نماید:

۱- کلیه افرادی که به واسطه زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل به هر نحوی به اطلاعات محرمانه مشتریان از جمله سفارش ها، معاملات، داراییها و سوابق آنها دسترسی دارند؛

۲- مدیر عامل و اعضای هیئت مدیره کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر و شخص دیگری که تهیه، راه اندازی و پشتیبانی زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل به وی برون سپاری شده باشد؛

۳- کلیه افراد مرتبط با راهبری، پشتیبانی یا نگهداری زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک و ماده ۲۰ این دستورالعمل که دارای حساب کاربری در حداقل یکی از موارد زیر باشند:

الف: تجهیزات شبکه‌ای، امنیتی و زیرساختی

ب: سیستمهای عامل

ج: پایگاههای داده

د: بخش مدیریت یا گزارشگیری نرمافزاری

○ تبصره ۱ :

کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر مکلف است از کلیه کارکنان خود که م شمول این ماده می باشند، ضمن اخذ تعهد منع افشاء اطلاعات نسبت به اخذ تضامین کافی جهت جبران خسارات احتمالی ناشی از نقض تعهد اقدام نماید .

○ تبصره ۲ :

در صورتی که کارگزار یا کارگزار/معامله‌گر تهیه، راه اندازی یا پشتیبانی زیرساختهای موضوع بندهای ۴، ۵ یا ۶ ماده یک این دستورالعمل را به شخص دیگری واگذار نموده باشد، مکلف است از وی ضمن اخذ تعهد منع افشاء اطلاعات نسبت به اخذ تضامین کافی جهت جبران خسارات احتمالی ناشی از نقض تعهد اقدام نماید .

• ماده ۳۱ :

الزامات مقرر در مواد ۶، ۷، ۸، ۱۴، ۱۵، ۲۰، ۲۸ و ۳۰ این دستورالعمل، ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ آن توسط سازمان تدوین و ابلاغ می شود .

• مؤخره :

این دستورالعمل در ۳۱ ماده و ۱۶ تبصره در تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۶ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و سه ماه پس از تاریخ ابلاغ آن لازم الاجراست. با تصویب این دستورالعمل، دستورالعمل اجرایی معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، دستورالعمل اجرایی معاملات برخط کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۹۲/۰۸/۱۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و دستورالعمل اجرایی سفارش های الکترونیکی اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۸۳/۰۴/۱۴ هیئت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران نسخ میشود .

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران

مصوب ۱۳۸۹/۰۹/۱۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

این دستورالعمل در اجرای مواد ۴، ۵، ۶، ۸، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۶ آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران (مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار) در ۲۰ فصل، ۱۴۴ ماده (با لحاظ مواد مکرر) و ۶۹ تبصره در تاریخ ۱۳/۰۹/۱۳۸۹، اصلاحیه‌های مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۹۰، ۰۶/۰۶/۱۳۹۱، ۱۰/۱۳۹۱، ۰۶/۰۶/۱۳۹۲، ۰۴/۰۴/۱۳۹۴، ۱۲/۱۹/۱۳۹۴، ۰۴/۲۸/۱۳۹۶، ۰۹/۱۴/۱۳۹۶، ۰۳/۱۳/۱۳۹۷، ۰۵/۲۴/۱۳۹۷، ۰۸/۰۶/۱۳۹۷، ۰۹/۱۴/۱۳۹۷، ۰۴/۲۶/۱۳۹۸، ۰۵/۱۶/۱۳۹۸ و ۰۲/۳۱/۱۳۹۹ و نیز الحاقیه‌های مورخ ۰۴/۰۴/۱۳۹۰، ۰۸/۰۴/۱۳۹۲، ۰۵/۱۰/۱۳۹۷، ۰۷/۲۵/۱۳۹۷، ۱۲/۲۲/۱۳۹۷، ۱۱/۰۷/۱۳۹۸ و ۱۲/۱۴/۱۳۹۸ و ۰۲/۱۳/۱۳۹۹ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید .

• فصل یک - تعاریف و اصطلاحات :

○ ماده ۱ :

اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند :

▪ بند ۱ :

بازار عادی: یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عادی اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود .

▪ بند ۲ :

بازار معاملات عمده: یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عمده اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود .

▪ بند ۳ :

بورس: بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) است .

▪ بند ۴ :

توقف: جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار تا حداکثر ۵ روز کاری

▪ بند ۴ مکرر :

تقلب: هرگونه اظهار و اعلام خلاف واقع یا کتمان تمام یا بخشی از حقیقت یا ارائه اطلاعات، اسناد یا گزارش جعلی یا خلاف واقع؛

▪ بند ۵ :

تعلیق: جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار به مدت بیش از ۵ روز کاری

▪ بند ۶ :

حجم سفارش : تعداد ورقه بهاداری است که در قالب یک سفارش، وارد سامانه معاملاتی می شود .

▪ بند ۷ :

حراج پیوسته: شیوه‌ای است که براساس آن، به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملاتی، معامله انجام می‌شود .

▪ بند ۸ :

حراج ناپیوسته (Auction): شیوه‌ای است که براساس آن، پس از ورود سفارش‌ها به سامانه معاملات، معامله براساس قیمت نظری گشایش (TOP) انجام می‌شود .

▪ بند ۹ :

دامنه نوسان روزانه قیمت : دامنه نوسان قیمت اوراق بهادار قابل معامله در بورس است که نسبت به قیمت مرجع تعیین می‌شود و ورود سفارش‌ها در هر روز صرفاً در این دامنه قیمت، مجاز است .

▪ بند ۱۰ :

دستورالعمل پذیرش: دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران مصوب هیأت مدیره سازمان است .

▪ بند ۱۱ :

سفارش متوقف (Stop Order): سفارش غیرفعالی است که فعال شدن آن در مورد سفارش‌های خرید، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن بیشتر شود و در مورد سفارش‌های فروش، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن کمتر شود .

▪ بند ۱۲ :

سهام پایه: عبارت از مجموع تعداد سهام ثبت شده ناشر پذیرفته شده در بورس است. در محاسبه تعداد سهام پایه، سهام جدیدی که در مرحله پذیرهنویسی یا ثبت قانونی قرار دارند نیز لحاظ می شوند .

▪ بند ۱۳ :

حذف شد.

▪ بند ۱۴ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) است .

▪ بند ۱۵ :

قیمت پایه: قیمت مشخص و بدون قید و شرطی است که توسط فروشنده برای عرضه سهام در معاملات عمده تعیین و از طریق کارگزار فروشنده به بورس اعلام می‌شود و مبنای رقابت در معاملات عمده می‌باشد .

▪ بند ۱۶ :

قیمت مرجع: قیمت پایانی سهم یا قیمت تعدیل شده پایانی در روز معاملاتی قبل، حسب مورد است که توسط بورس محاسبه می‌شود .

▪ بند ۱۷ :

قیمت تعدیل شده پایانی: قیمتی است که پس از اعمال اثر تغییرات سرمایه و یا تقسیم سود نقدی در قیمت پایانی محاسبه می‌شود .

▪ بند ۱۸ :

قیمت نظری گشایش (TOP) قیمتی است که در مرحله گشایش، براساس سفارش‌های ثبت شده با استفاده از سازوکار حراج، توسط سامانه معاملاتی محاسبه و معاملات مرحله گشایش با آن قیمت انجام می‌شود .

▪ بند ۱۸ مکرر :

کنفرانس اطلاع رسانی: کنفرانسی حضوری، تلفنی یا مجازی با حضور مدیرعامل یا نماینده/سخنگوی رسمی ناشر است که در آن ناشر به تحلیل و ارائه اطلاعات به صورت برخط اقدام می نمایند .

▪ بند ۱۹ :

معامله عمده: معامله‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم قابل معامله در آن در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها بیش از سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی یک درصد سهام پایه و در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها کمتر یا مساوی سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی ۵ درصد باشد .

▪ بند ۲۰ :

معاملات عمده شرایطی: معامله عمده‌ای است که تسویه و جوه آن با شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه عمده براساس ضوابط مندرج در این دستورالعمل و مقررات مربوطه انجام می‌شود .

▪ بند ۲۱ :

مقررات: تمام مصوباتی است که توسط مراجع ذیصلاح از جمله مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران، شورا، سازمان و امثال آن در چارچوب اختیارات آنها وضع شده و بورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذیربط موظف به رعایت آنها هستند .

▪ بند ۲۲ :

ناشر پذیرفته شده: ناشری است که اوراق بهادار آن در بورس پذیرفته شده است .

▪ بند ۲۳ :

واحد پایه سفارش (LOT): تعداد مشخصی از اوراق بهادار است که حجم سفارش وارده به سامانه معاملاتی باید مضرب صحیحی از آن باشد و برای هر ورقه بهادار تعیین مقدار آن توسط "هیئت مدیره بورس" امکان پذیر است.

▪ بند ۲۴ :

معامله تحت احتیاط: معامله در شرایطی است که نقل و انتقال سهام و کلیه اوراق بهادار مرتبط با نمادی که در آن شرایط قرار می‌گیرد، پس از تکمیل فرم اطلاع از ابهام توسط سرمایه‌گذاران صورت می‌پذیرد.

• فصل دو - ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار :

○ ماده ۲ :

معاملات اوراق بهادار، طی یک جلسه معاملاتی در روزهای شنبه تا چهارشنبه هر هفته به استثنای ایام تعطیل رسمی از ساعت ۹ صبح تا ۱۲:۳۰ انجام می‌شود. تمامی روزهایی که جلسه معاملاتی در آن برگزار می‌شود، روز کاری محسوب می‌گردند.

▪ تبصره :

هیأت مدیره بورس می‌تواند زمان و تعداد جلسه‌های معاملاتی را در صورتی که امکانات فنی و شرایط تسویه مهیا باشد، تغییر دهد .

○ ماده ۳ :

در صورت بروز اشکالات فنی در سامانه معاملاتی و بروز ریسک اخلاص در معاملات یا ثبت تغییرات مالکیت سهامداری یا مخاطرات مشابه، مدیران عامل بورس‌ها می‌توانند ساعات شروع، خاتمه و طول جلسه معاملاتی یک یا گروهی از نمادهای معاملاتی، یک یا گروهی از بازارهای معاملاتی، یک یا گروهی از تابلوهای معاملاتی یا ترکیبی از آن‌ها را با گزارش بورس مربوطه و تأیید شرکت مدیریت فناوری بورس تهران تغییر دهند یا انجام معاملات در هر یک از آن‌ها را متوقف نمایند. این تغییرات باید بلافاصله و به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد. شرکت مدیریت فناوری بورس تهران مکلف است تمامی مستندات مربوط به اشکالات فنی سامانه معاملاتی را جهت نگهداری در سوابق به سازمان بورس و اوراق بهادار و بورس مربوطه ارائه نماید.

○ ماده ۴ :

معاملات دو طرفه و معاملات با اقرباء تابع ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار خواهد بود .

○ ماده ۵ :

معاملات اشخاص خارجی با رعایت مقررات مندرج در آئین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب ۱۳۸۹/۰۱/۲۹ هیأت وزیران، اصلاحات بعدی آن و سایر مقررات مربوط صورت می‌پذیرد .

● فصل سه - مراحل انجام معامله :

○ ماده ۶ :

معاملات اوراق بهادار بر مبنای واحد پول رسمی جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود . هیأت مدیره بورس می‌تواند واحد پول دیگری را نیز با هماهنگی سازمان تعیین کند .

○ ماده ۷ :

معاملات اوراق بهادار از طریق سامانه معاملات و توسط کارگزاران عضو بورس انجام می‌شود .

○ ماده ۸ :

نماد معاملاتی، به تفکیک اوراق بهادار و بازارهای تعریف شده در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود .

○ ماده ۹ :

معاملات اوراق بهادار در یکی از بازارهای بورس انجام خواهد شد. مراحل انجام معاملات به شرح زیر است :

▪ بند ۱ :

پیش‌گشایش: این مرحله ۳۰ دقیقه قبل از شروع معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود؛

▪ بند ۲ :

مرحله گشایش: این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت، انجام می‌شود؛

▪ بند ۳ :

مرحله حراج پیوسته: این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن معاملات براساس حراج پیوسته انجام می‌شود؛

▪ بند ۴ :

مرحله حراج ناپیوسته پایانی: این مرحله بلافاصله پس از خاتمه مرحله حراج پیوسته و ۱۵ دقیقه قبل از مرحله معاملات پایانی شروع و به مدت ۱۵ دقیقه ادامه می‌یابد. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت اجرا می‌شود؛

▪ بند ۵ :

مرحله معاملات پایانی: ۱۵ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله با قیمت پایانی امکان‌پذیر است .

• تبصره ۱ :

معاملات بورس در هر جلسه معاملاتی حداقل شامل مراحل ۱ تا ۳ فوق می‌باشد. استفاده از مراحل ۴ و ۵ با تصویب هیأت مدیره بورس و سه روز کاری پس از اطلاع‌رسانی به عموم امکان‌پذیر است .

• تبصره ۲ :

هیأت مدیره بورس می‌تواند زمانی خارج از جلسه معاملاتی را برای ورود، تغییر یا حذف سفارش‌ها تعیین نماید .

• فصل چهار – انواع سفارش ها :

○ ماده ۱۰ :

سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، حداقل باید حاوی موارد زیر باشد :

▪ بند ۱ :

نماد معاملاتی؛

▪ بند ۲ :

تعیین خرید یا فروش؛

▪ بند ۳ :

نوع سفارش؛

▪ بند ۴ :

حجم سفارش؛

▪ بند ۵ :

شرایط قیمتی؛

▪ بند ۶ :

کد معاملاتی؛

▪ بند ۷ :

اعتبار زمانی سفارش.

○ ماده ۱۱ :

انواع سفارش‌ها در سامانه معاملاتی به شرح زیر است :

▪ بند ۱ :

سفارش محدود (Limit order): سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش با قیمت باز (Market order) سفارشی است که بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند؛

▪ بند ۳ :

سفارش باز-محدود (Market to limit order) سفارشی است که فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملاتی شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود به قیمت آخرین معامله انجام شده در سیستم باقی می‌ماند؛

▪ بند ۴ :

سفارش به قیمت گشایش (Market on opening order) سفارشی است که فقط در مرحله پیش گشایش می‌تواند وارد سامانه معاملات شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و در مرحله گشایش با قیمت گشایش معامله خواهد شد. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود با قیمت گشایش در سیستم باقی می‌ماند؛

▪ بند ۵ :

سفارش متوقف به باز (Stop loss order) سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن، به سفارش با قیمت باز تبدیل می‌شود؛

▪ بند ۶ :

سفارش متوقف به محدود (stop limit order) سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن به سفارش محدود با قیمتی که از قبل در سفارش مشخص شده است، تبدیل می‌شود .

○ ماده ۱۲ :

سفارش‌ها به لحاظ نحوه اجرا به شرح زیر می‌باشند :

▪ بند ۱ :

اجرای دو طرفه سفارش (Cross order) سفارشی است که با استفاده از آن، کارگزار می‌تواند اقدام به ورود همزمان سفارش خرید و فروش با حجم و قیمت یکسان نموده و معامله نماید. قیمت وارده به سامانه معاملاتی باید بیشتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی و کمتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی باشد. این سفارش فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملات شده و اجرا شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش دو بخشی (Iceberg order) سفارش خرید یا فروشی است که دارای دو بخش پنهان و آشکار است. بخش آشکار سفارش در صف خرید یا فروش قرار گرفته و قابل رویت می‌باشد و بخش پنهان آن به صورت غیرفعال است. حجم قسمت آشکار و پنهان سفارش توسط کارگزار تعیین می‌شود. در صورتی که کل بخش آشکار سفارش معامله شود، به میزان حجم قسمت آشکار، سفارش پنهان فعال شده و در نوبت قرار می‌گیرد. حداقل کل سفارش و حداقل حجم قسمت آشکار در سفارش‌های دو بخشی، توسط بورس تعیین می‌شود؛

▪ بند ۳ :

سفارش انجام و ابطال (fill & kill) سفارش محدودی است که بلافاصله پس از ورود باید اجرا شود و در صورت عدم اجرای تمام یا بخشی از آن، مقدار باقیمانده به صورت خودکار از سامانه حذف خواهد شد. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد؛

▪ بند ۴ :

سفارش همه یا هیچ (All or Non) سفارش محدودی است که اجرای آن منوط به معامله کل سفارش است. در صورت عدم امکان معامله کل سفارش بلافاصله بعد از ورود، سفارش به صورت خودکار از سامانه حذف می‌شود. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد .

○ ماده ۱۳ :

اعتبار زمانی سفارش‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

▪ بند ۱ :

سفارش روز (Day) سفارشی است که اعتبار آن در پایان روز معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش جلسه (Session) سفارشی است که اعتبار آن در پایان جلسه رسمی معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

▪ بند ۳ :

سفارش بدون محدودیت زمانی (Good Till Cancel) این سفارش تا زمانی که توسط کارگزار حذف نشود در سامانه معاملاتی باقی مانده و معتبر می‌باشد؛

▪ بند ۴ :

سفارش مدت‌دار (Good Till Date) سفارشی است که اعتبار آن در پایان تاریخی که در زمان ورود سفارش مشخص شده به اتمام می‌رسد و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

▪ بند ۵ :

سفارش زمانی (Sliding Validity) کارگزار در زمان ورود سفارش، تعداد روزهای مشخصی (T) را جهت اعتبار سفارش مشخص می‌کند. این سفارش تا تاریخی که معادل تاریخ ورود سفارش به علاوه تعداد روزهای تعیین شده (T) است، معتبر بوده و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود .

○ ماده ۱۴ :

اولویت سفارش‌ها در سامانه معاملات بر حسب نوع سفارش، به ترتیب به شرح زیر می‌باشد:

الف) سفارش با قیمت باز و باز – محدود؛

ب) سفارش به قیمت گشایش؛

ج) سفارش محدود.

• فصل پنجم – توقف نماد معاملاتی :

○ ماده ۱۵ :

نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده در بورس در موارد زیر توسط بورس متوقف می‌شود :

▪ بند ۱ :

یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران ثبت شده نزد سازمان؛

▪ بند ۲ :

یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران ثبت شده نزد سازمان؛

▪ بند ۳ :

حذف شد.

▪ تبصره :

در صورت وجود زیرساخت های فنی درخصوص بند ۱، بورس می تواند نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده را در روز برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام متوقف نماید .

○ ماده ۱۶ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۱۶ مکرر :

نماد معاملاتی به صورت خودکار بلافاصله پس از ارسال اطلاعات با اهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان، به صورت زیر متوقف و بازگشایی می شود:

الف) اگر اطلاعات با اهمیت در "گروه الف" موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد:

در صورت افشای اطلاعات با اهمیت، نماد معاملاتی به طور خودکار متوقف شده و در اولین جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد؛

ب) اگر اطلاعات با اهمیت در "گروه ب" موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد:

۱- در صورتی که اطلاعات با اهمیت تا ۹۰ دقیقه قبل از پایان جلسه معاملاتی ارسال شود، نماد معاملاتی به طور خودکار، به مدت ۶۰ دقیقه متوقف و بعد از آن بازگشایی می شود؛

۲- در صورت افشای اطلاعات با اهمیت در ۹۰ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، نماد معاملاتی به طور خودکار متوقف شده و در جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد؛

۳- در صورتی که اطلاعات با اهمیت در ساعت خارج از بازار منتشر شود، نماد معاملاتی در ۹۰ دقیقه ابتدایی جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد.

▪ تبصره ۱ :

در صورت عدم رعایت ضوابط افشای اطلاعات با اهمیت یا وجود هرگونه ابهام در انتشار اطلاعات با اهمیت، سازمان می تواند رأساً یا به پیشنهاد بورس، ضمن انتشار پیام شفاف سازی درخصوص دلایل توقف (فرم س-۵)، نماد ناشر را جهت رفع ابهام یا اصلاح اطلاعات

منتشر شده حداکثر برای ۲ روز کاری متوقف نگه دارد. در صورت عدم رفع ابهام یا عدم اصلاح اطلاعات از سوی ناشر پس از مدت تعیین شده، سازمان مطابق فرم س-۶، ضمن افشا به عموم در خصوص عدم همکاری ناشر، بازگشایی نماد را به بورس اعلام می نماید .

▪ تبصره ۲ :

بازگشایی نماد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ صورت می گیرد که با توجه به اطلاعات بااهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان، اگر در گروه (الف) قرار داشته باشد حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان و اگر در گروه (ب) قرار داشته باشد حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان انجام می گیرد .

○ ماده ۱۷ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۱۷ مکرر :

در صورتی که قیمت پایانی سهم طی ۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۲۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را به مدت ۶۰ دقیقه در وضعیت سفارش گیری نگه داشته و سپس انجام معاملات را آغاز نماید.

▪ تبصره ۱ :

افشای اطلاعات شفاف سازی در خصوص نوسان قیمت سهام (ن-۲۲) توسط ناشر بصورت اختیاری می باشد.

▪ تبصره ۲ :

همزمان با وقفه معاملاتی بشرح فوق ، معاملات کلیه اوراق بهادار مرتبط با آن نماد (حق تقدم سهام و اوراق مشتقه) نیز در وضعیت سفارش گیری قرار می گیرد.

▪ تبصره ۳ :

تغییرات قیمت و تعداد روزهای معاملاتی موضوع این ماده، توسط هیئت مدیره بورس قابل بازنگری است. در صورت بازنگری، حداقل ۵ روز کاری قبل از اجرا توسط بورس به بازار اعلام می شود.

▪ تبصره ۴ :

در صورتیکه در زمان توقف موضوع این ماده، ناشر اطلاعات با اهمیت منتشر کند، مطابق با ماده ۱۶ مکرر با آن رفتار خواهد شد.

▪ تبصره ۵ :

در عرضه اولیه سهام در صورتی که نوسان قیمت، افزایشی باشد تا ۱۰ روز کاری پس از روز عرضه اولیه، توقف موضوع این ماده اعمال نخواهد شد.

▪ تبصره ۶ :

در صورت ایجاد وقفه معاملاتی در ۶۰ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، آغاز معاملات نماد در شروع جلسه معاملاتی بعد صورت خواهد گرفت.

▪ تبصره ۷ :

پس از وقفه معاملاتی، قیمت پایانی مبنای موضوع این ماده به قیمت پایانی در روز وقفه معاملاتی تغییر خواهد یافت.

○ ماده ۱۷ مکرر ۱ :

در صورتیکه قیمت پایانی سهم طی ۱۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۵۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را متوقف کرده و از ناشر درخواست برگزاری کنفرانس اطلاع رسانی نماید. نماد معاملاتی حداکثر ۲ روز کاری پس از توقف نماد معاملاتی با محدودیت دامنه نوسان بازگشایی خواهد شد.

▪ تبصره ۱ :

ناشر پذیرفته شده موظف است اطلاعات حاصل از کنفرانس اطلاع رسانی را با رعایت ضوابط دستورالعمل اجرایی افشا اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان و حداکثر ۲ روز کاری پس از توقف نماد معاملاتی افشا نماید .

▪ تبصره ۲ :

در صورتیکه ناشر پذیرفته شده کنفرانس اطلاع رسانی برگزار ننماید یا اطلاعات کنفرانس اطلاع رسانی را منتشر نکند، بورس موظف است مطابق فرم ب-۸ موضوع را به عموم افشا نماید.

▪ تبصره ۳ :

مسئولیت ارائه و افشای اطلاعات بر عهده مدیران شرکت (هیئت مدیره و مدیرعامل) بوده و تفویض آن به سایر اشخاص رافع مسئولیت آنان نمی باشد.

▪ تبصره ۴ :

بورس و ناشر پذیرفته شده ملزم هستند جهت برگزاری کنفرانس اطلاع رسانی به صورت تلفنی یا مجازی، بستری امن، عمومی و قابل اتکا جهت اطلاع اشخاص از مفاد کنفرانس فراهم نمایند.

▪ تبصره ۵ :

همزمان با توقف نماد معاملاتی، معاملات کلیه اوراق بهادار مرتبط با آن نماد (حق تقدم سهام و اوراق مشتقه) متوقف می شود.

▪ تبصره ۶ :

تغییرات قیمت و تعداد روزهای معاملاتی موضوع این ماده، توسط هیئت مدیره بورس قابل بازنگری است. در صورت بازنگری، حداقل ۵ روز کاری قبل از اجرا توسط بورس به بازار اعلام می شود.

▪ تبصره ۷ :

در صورتیکه در زمان توقف موضوع این ماده، ناشر اطلاعات بااهمیت منتشر کند، دامنه نوسان در زمان بازگشایی متناسب با طبقه اطلاعات با اهمیت منتشر شده (گروه الف یا ب) خواهد بود.

▪ تبصره ۸ :

در صورتی که طی مدت ذکر شده در این ماده، از انجام معاملات نماد به دلیل موضوع ماده ۱۷ مکرر جلوگیری شود، قیمت پایانی مبنای موضوع این ماده تغییر نخواهد کرد.

○ ماده ۱۷ مکرر ۲ :

بورس، ورقه بهادار ناشر پذیرفته شده را مطابق مواد ۳۸، ۳۹ مکرر، ۴۰ مکرر و ۴۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران تعلیق یا لغو پذیرش می نماید .

○ ماده ۱۸ :

در صورتیکه معاملات اوراق بهادار مظنون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشد، بورس می تواند ضمن اعلام به عموم نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی های لازم، با محدودیت دامنه نوسان حداکثر یک روز معاملاتی خواهد بود.

○ ماده ۱۹ :

بورس باید دلیل توقف نماد معاملاتی را همزمان با توقف نماد معاملاتی اطلاع رسانی نماید. همچنین بورس مکلف است حداقل ۱۵ دقیقه قبل از بازگشایی نماد معاملاتی مراتب را به اطلاع عموم برساند.

○ ماده ۱۹ مکرر :

در صورتی که ظن دستکاری بازار (مبتنی بر اطلاعات یا معاملات) یا خرید و فروش متکی بر اطلاعات نهانی وجود داشته باشد، سازمان می تواند راساً یا به پیشنهاد بورس نماد معاملاتی ناشر پذیرفته شده را تا ۵ روز کاری با اطلاع به بازار متوقف نماید (فرم س-۷). پس از دوره توقف، بازگشایی نماد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ با حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان خواهد بود .

○ ماده ۱۹ مکرر ۱ :

در موارد ذیل سازمان می تواند طبق فرآیند شرح داده شده، راساً یا به پیشنهاد بورس نماد معاملاتی را تعلیق نماید .

۱- ناشر اطلاعات بااهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان را به موقع افشا نکرده باشد.

۲- ظن تقلب یا دستکاری در اطلاعات منتشره یا صورت های مالی ناشر وجود داشته باشد.

۳- نیاز به بررسی وضعیت شفافیت اطلاعاتی ناشر وجود داشته باشد.

▪ بند الف :

در صورت بروز هر یک از موارد فوق، سازمان نماد معاملاتی را حداکثر ۱۰ روز کاری تعلیق نموده و بلافاصله به ناشر اعلام و مراتب را مطابق فرم س-۸ به عموم افشا می نماید. در صورتیکه ناشر طی این مدت، اطلاعات درخواست شده را ارائه ننماید یا مطابق فرم ن-۲۴ پیشنهادی مبنی بر درخواست مهلت مشخص (حداکثر ۱۰ روز کاری) به سازمان ارائه نکند، سازمان می تواند ضمن اعلام بازگشایی نماد به بورس، به ناشر اخطار داده و مکاتبات را مطابق فرم س-۹ به عموم افشا نماید.

▪ بند ب :

در صورت ارسال اطلاعات درخواست شده به سازمان در دوره تعلیق، اطلاعات جدید به بازار اعلام و نماد معاملاتی در روز معاملاتی بعد بازگشایی می گردد.

▪ بند ج :

در صورت تأیید یا عدم تأیید مهلت درخواستی ناشر یا نیاز به بررسی بیشتر موارد فوق، سازمان می تواند ضمن اطلاع به عموم (فرم س-۱۲) حداکثر مهلت تعلیق نماد را تا دو دوره ۱۰ روزه کاری دیگر تمدید نماید.

▪ بند د :

در صورت عدم رفع دلایل تعلیق نماد معاملاتی پس از اتمام مهلت فوق، هیئت مدیره سازمان نسبت به تداوم تعلیق یا بازگشایی نماد معاملاتی به همراه اقدامات لازم جهت شفاف سازی تصمیم گیری خواهد نمود و نتایج مطابق با فرم های س-۱۳ یا س-۱۴ به اطلاع عموم خواهد رسید.

▪ **بنده :**

در صورت موافقت هیئت مدیره سازمان با بازگشایی نماد به صورت "معامله تحت احتیاط"، نماد معاملاتی بازگشایی شده و به کارگزاران اعلام می شود که معاملات نماد پس از اخذ فرم "اطلاع از ابهام" (فرم س- ۱۱) امکان پذیر است.

▪ **تبصره ۱ :**

مهلت قابل ارایه جهت تداوم تعلیق یا بازگشایی نماد در شرایط "معامله تحت احتیاط" حداکثر ۶ ماه از تاریخ تعلیق نماد معاملاتی خواهد بود.

▪ **تبصره ۲ :**

پس از رفع دلایل بندهای ۱ تا ۳ موضوع این ماده، با اعلام سازمان به عموم مطابق فرم س-۱۴، نماد معاملاتی ناشر از تعلیق خارج می شود و یا در صورتی که در شرایط معامله تحت احتیاط قرار داشته باشد، پس از انتشار فرم س-۱۵ معاملات به حالت عادی بازگشته و تکمیل فرم "اطلاع از ابهام" ضرورت نخواهد داشت.

▪ **تبصره ۳ :**

در صورت عدم رفع دلایل بندهای ۱ تا ۳ موضوع این ماده پس از پایان مهلت ارایه شده از سوی هیئت مدیره سازمان، نماد معاملاتی ناشر تعلیق (در صورتی که در شرایط معامله تحت احتیاط قرار داشته باشد) و جهت اعلام لغو پذیرش بر اساس ترتیبات ماده ۴۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران، به بورس اعلام می گردد.

▪ **تبصره ۴ :**

در صورتی که نماد معاملاتی ناشر در فاصله کمتر از ۲ سال (۲۴ ماه) برای مرتبه دوم در شرایط "معامله تحت احتیاط" قرار گیرد، سازمان پس از پایان حداکثر مهلت مقرر در این ماده (۶ ماه از تاریخ تعلیق)، نماد معاملاتی ناشر را تعلیق و جهت اعلام لغو پذیرش ناشر بر اساس ترتیبات ماده ۴۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران، به بورس اعلام می نماید.

▪ **تبصره ۴ مکرر:**

در صورت عدم افشا یا ارائه اطلاعات در هرکدام از مهلت های مقرر در این ماده، سازمان علاوه بر اعلام به عموم، عبارت ذیل را در فرم های س-۹ و س-۱۱ قید می کند "از این تاریخ به تخلفات احتمالی مدیران و ناشر مطابق قوانین و مقررات مربوطه رسیدگی می شود. چنانچه موضوع واجد وصف مجرمانه نیز باشد، مراتب در اجرای ماده ۵۲ قانون بازار اوراق بهادار از طریق مراجع قضایی کیفری پیگیری خواهد شد.

▪ تبصره ۵ :

بورس موظف است فهرست ناشرانی که نماد آنها توسط سازمان تعلیق شده یا معاملات آن تحت احتیاط است را از طریق سایت رسمی خود به عموم اعلام نماید. این فهرست شامل نام و نماد معاملاتی ناشر، دلیل حضور در فهرست و اسامی اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل است.

▪ تبصره ۶ :

بورس موظف است نمادهای معاملاتی که با اعلام سازمان تعلیق شده اند را پس از اعلام سازمان، مطابق ترتیبات ماده ۲۲ بازگشایی نماید.

▪ تبصره ۷ :

دامنه نوسان نماد معاملاتی که به صورت تحت احتیاط امکان معامله خواهد داشت ۴۰ درصد دامنه نوسان در حالت عادی بوده و در صورتی که به تشخیص بورس داشتن بازارگردان برای گشایش نماد تحت احتیاط الزامی باشد شرایط و نحوه بازارگردانی توسط بورس تعیین می‌گردد.

▪ تبصره ۸ :

در صورتی که پس از تعلیق نماد معاملاتی، مبنای تصمیم به تعلیق منتفی گردد، سازمان بازگشایی نماد معاملاتی را با محدودیت دامنه نوسان به بورس اعلام می‌نماید.

• فصل شش - بازگشایی نماد معاملاتی :

○ ماده ۲۰ :

بازگشایی نمادهای معاملاتی ورقه بهادار توسط بورس، مطابق ترتیبات ماده ۲۲ این دستورالعمل، طبق شرایط زیر انجام میشود:

▪ بند ۱ :

حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی عادی ناشر پذیرفته شده که تصمیمات آن تصویب صورت‌های مالی یا تقسیم سود باشد، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۲ :

حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی عادی که موضوع آن سایر موارد غیر از بند ۱ باشد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۳ :

حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی فوق‌العاده‌ای که تصمیمات آن منجر به تغییر سرمایه‌ناشر پذیرفته شده نگردد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه‌نوسان؛

▪ بند ۴ :

حداکثر دو روز کاری پس از افشای تصمیمات مجمع عمومی و یا جلسه هیأت مدیره در خصوص تغییر سرمایه، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه‌نوسان؛

▪ بند ۵ :

حذف شد.

▪ بند ۶ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱:

مواعد زمانی جهت بازگشایی نمادهای موضوع این ماده، در شرایط خاص و با دستور مدیرعامل بورس می‌تواند حداکثر با دو روز کاری تأخیر اعمال گردد.

▪ تبصره ۲:

در مواردی که در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده یا جلسه هیأت مدیره ناشر افزایش سرمایه به میزان ۲۰۰ درصد یا بیشتر صرفاً از محل صدور سهام جایزه تصویب گردد، بازگشایی نماد معاملاتی منوط به ثبت افزایش سرمایه و قابل معامله شدن سهام جدید می‌باشد.

○ ماده ۲۱ :

حذف شد.

○ ماده ۲۲ :

بازگشایی نماد معاملاتی از طریق حراج ناپیوسته ۳۰ دقیقه‌ای با اعمال یک مرحله پیش‌گشایش، شروع و با اجرای حراج ناپیوسته پایان می‌یابد. پس از این مرحله، معاملات از طریق حراج پیوسته در زمان باقیمانده تا پایان جلسه معاملاتی و در دامنه‌نوسان مجاز روزانه قیمت انجام می‌شود. قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته، قیمت کشف شده از طریق حراج ناپیوسته است.

▪ تبصره ۱ :

در صورتی که در دوره حراج ناپیوسته معامله‌ای صورت نپذیرد یا، معاملات انجام شده در دوره حراج ناپیوسته توسط بورس تأیید نگردد، به تشخیص بورس و پس از اطلاع رسانی، حراج ناپیوسته موضوع این ماده برای یکبار دیگر در همان جلسه معاملاتی یا در ۹۰ دقیقه ابتدایی جلسه معاملاتی بعد قابل تکرار است. به هر ترتیب در صورت عدم کشف قیمت، آخرین قیمت پایانی نماد معاملاتی، قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته خواهد بود .

▪ تبصره ۲ :

در خصوص قیمت گذاری حق تقدم سهام برای اولین بار پس از افزایش سرمایه و در زمان عرضه حق تقدم استفاده نشده در صورت عدم کشف قیمت پس از دو نوبت حراج ناپیوسته، حراج ناپیوسته تا کشف قیمت تکرار می شود. در زمان عرضه‌ی حق تقدم استفاده نشده مدت زمان حراج ناپیوسته از شروع عملیات حراج آغاز و تا پایان جلسه‌ی معاملاتی ادامه خواهد داشت.

▪ تبصره ۳ :

در تمامی مواد این دستورالعمل، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان صورت می گیرد، مگر اینکه نوع محدودیت به صورت صریح بیان شده باشد .

▪ تبصره ۴ :

در کلیه مواردی که در این دستورالعمل بازگشایی نماد معاملاتی صورت می گیرد، حجم مبنا، اعمال می شود.

▪ تبصره ۵ :

در بازگشایی‌های با محدودیت دامنه نوسان، دامنه نوسان در دوره حراج پیوسته همان دامنه نوسان برگزاری حراج ناپیوسته است.

• فصل هفت - دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی :

○ ماده ۲۳ :

دامنه نوسان روزانه قیمت اوراق بهادار و حق تقدم و حجم مبنای اوراق بهادار با پیشنهاد هیئت‌مدیره بورس به تأیید هیئت‌مدیره سازمان خواهد رسید. بورس باید ۲ روز کاری قبل از اعمال تغییرات موارد فوق، مراتب را اطلاع‌رسانی نماید.

▪ تبصره ۱ :

در مورد اوراق بهاداری که دارای بازارگردان می‌باشند، دامنه نوسان روزانه قیمت طبق مقررات بازارگردانی است .

▪ تبصره ۲ :

بورس می‌تواند به درخواست کارگزار محدودیت حجم هر سفارش را جهت انجام معاملات بیشتر از یک میلیون سهم یا حق تقدم اعمال ننماید .

▪ تبصره ۳ :

بورس می‌تواند در عرضه‌های اولیه محدودیت حجم هر سفارش را برای کارگزاران خریدار و فروشنده متناسب با سهمیه هر کارگزار تغییر دهد .

▪ تبصره ۴ :

تعیین حداقل و حداکثر حجم هر سفارش و حداقل تغییر قیمت و تغییرات بعدی آن با تصویب هیئت‌مدیره بورس امکان‌پذیر خواهد بود. بورس باید ۲ روز کاری قبل از اعمال تغییرات موارد فوق، مراتب را اطلاع‌رسانی نماید.

▪ تبصره ۵ :

واحد پایه سفارش معادل یک می‌باشد. تغییر واحد پایه سفارش با تصویب هیئت‌مدیره بورس و اعلام آن حداقل ۲ روز کاری قبل از اعمال، امکان‌پذیر است.

○ ماده ۲۴ :

در صورتیکه حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم مساوی یا بیشتر از حجم مبنای شرکت باشد، قیمت پایانی سهم برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملات در بازار عادی خواهد بود، در غیر این صورت، قیمت پایانی به شرح زیر محاسبه می‌گردد :

(تفاوت میانگین موزون قیمت سهام معامله شده نسبت به قیمت پایانی روز قبل * حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم تقسیم بر حجم مبنای) + قیمت پایانی روز قبل

▪ تبصره :

قیمت پایانی نمادهای معاملاتی اوراق مشارکت و حق تقدم سهام برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود .

• فصل هشت - گره معاملاتی :

○ ماده ۲۵ :

گره معاملاتی وضعیتی است که :

▪ بند ۱ :

در آن یک نماد معاملاتی به رغم برخورداری از صف سفارش خرید یا فروش در پایان جلسه معاملاتی حداقل معادل یک برابر حجم مینا برای شرکت‌هایی با ۳ میلیارد سهم و بیشتر و دو برابر حجم مینا برای سایر شرکت‌ها، به علت عدم تقارن قیمت‌های درخواست خرید و فروش، حداقل به مدت ۵ جلسه معاملاتی متوالی مورد معامله قرار نگیرد یا متوسط معاملات روزانه آن در این دوره (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده)، کمتر از ۵ درصد حجم مینا باشد؛

▪ بند ۲ :

کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد به شرطی که متوسط حجم معاملات پنج جلسه معاملاتی متوالی (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده) کمتر از ۵ درصد حجم مینا باشد؛

▪ بند ۳ :

کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در کف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد به شرطی که متوسط حجم معاملات پنج جلسه معاملاتی متوالی (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده) کمتر از ۵ درصد حجم مینا باشد؛

○ ماده ۲۶ :

فهرست شرکت‌های مشمول گره معاملاتی توسط بورس استخراج و حداکثر تا پیش از شروع روز معاملاتی از طریق سامانه معاملات و همچنین سایت رسمی شرکت به اطلاع عموم می‌رسد .

○ ماده ۲۷ :

مقررات گره معاملاتی در مورد سهام برخی شرکتها به تشخیص مدیرعامل بورس می‌تواند حداکثر تا ۵ روز کاری اعمال نگردد .

○ ماده ۲۸ :

برای نمادهای معاملاتی که بر اساس اعلام بورس مشمول گره معاملاتی می‌شوند، بازگشایی نماد حداکثر با دو برابر دامنه نوسان مجاز روزانه صورت پذیرد.

▪ تبصره :

حذف شد.

▪ تبصره :

پس از افزایش دامنه نوسان قیمتی نماد معاملاتی یا بازگشایی نماد معاملاتی (به دلیل افشای اطلاعات با اهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان یا وجود اقدامات شرکتی)، مبنای محاسبه شکل‌گیری مجدد گرہ معاملاتی از روز بعد از بازگشت دامنه نوسان قیمتی نماد به حالت عادی می‌باشد.

• فصل نه - تأیید معاملات :

○ ماده ۲۹ :

تمامی معاملات اوراق بهادار در بورس، در صورتی قطعیت می‌یابد که به تأیید بورس برسد .

○ ماده ۳۰ :

مدیرعامل بورس صرفاً در شرایط زیر، می‌تواند بخشی از معاملات اوراق بهادار را حداکثر تا پایان روز برگزاری جلسه معاملاتی تأیید نماید :

▪ بند ۱ :

براساس تقاضای کارگزار به دلیل وقوع آن دسته از اشتباهاتی که طبق مقررات مصوب هیأت مدیره سازمان احصاء می‌شود؛

▪ بند ۲ :

خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملات؛

▪ بند ۳ :

مازاد سهام یا حق تقدم سهام فروخته شده بیش از مقداری که مشمول تعریف معاملات عمده می‌گردد، از یک کد معاملاتی و طی یک جلسه معاملاتی .

▪ بند ۴ :

تمام معاملات یا صرفاً معاملات بیش از سهمیه، در صورت عدم رعایت سهمیه اعلام شده برای خرید یا فروش اوراق بهادار؛

▪ بند ۵ :

سایر موارد طبق قوانین و مقررات.

▪ تبصره ۱ :

کلیه مدارک و سوابق معاملات تأیید نشده باید نگهداری شده و حسب درخواست به سازمان ارائه گردد .

▪ تبصره ۲ :

عرضه‌های اولیه و عرضه‌های سهام شرکت‌های دولتی در راستای خصوصی‌سازی و معامله آخرین روز حق تقدم استفاده نشده، مشمول بند ۳ نمی‌باشند .

○ ماده ۳۱ :

در صورتی که ظن دستکاری قیمت یا استفاده از اطلاعات نهانی وجود داشته باشد، مدیرعامل بورس می‌تواند معاملاتی را که با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم غیرعادی انجام شود تأیید ننماید یا از انطباق سفارش‌ها جلوگیری نماید.

• فصل ده - ضوابط کلی معاملات عمده :

○ ماده ۳۲ :

معاملات عمده در بازاری مجزا که به همین منظور در سامانه معاملاتی ایجاد شده انجام می‌شود. در این معاملات دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی اعمال نمی‌شود .

▪ تبصره :

برای انجام معاملات عمده، نماد سهم در بازار عادی باید باز باشد .

○ ماده ۳۳ :

عرضه سهم در معاملات عمده باید به صورت یکجا و از یک فروشنده باشد.

▪ تبصره :

مشتری موضوع این ماده می‌تواند یک کد تجمیعی با رعایت مقررات مصوب سازمان باشد.

○ ماده ۳۴ :

برای انجام معامله عمده، کارگزار فروشنده باید درخواست کتبی خود مبنی بر فروش سهام یا حق تقدم سهام را به همراه اطلاعات و مستندات زیر، در قالب فرمت اطلاعاتی عرضه عمده مصوب بورس ارائه نماید :

▪ بند ۱ :

تعداد سهام یا حق تقدم سهام قابل عرضه؛

▪ بند ۲ :

قیمت پایه؛

▪ بند ۳ :

تاریخ شروع رقابت؛

▪ بند ۴ :

نام عرضه کننده به همراه تصویر سفارش فروش؛

▪ بند ۵ :

شرایط فروش از جمله نقدی و اقساطی بودن ثمن معامله و در خصوص معاملات اقساطی، نحوه تقسیط و وثایق مورد نیاز؛ حداقل حصة نقدی در تمامی معاملات عمده ۱۰ % می باشد.

▪ بند ۶ :

مدارکی دال بر مالکیت یا نمایندگی عرضه کننده در انتقال حقوق مالی و غیرمالی سهام یا حق تقدم سهام؛

▪ بند ۷ :

قرارداد پیشنهادی فروش - ضروری است در توافقنامه فی مابین خریدار و فروشنده قید شود که در صورتی که خریدار هر یک از اقساط خود را پرداخت نکند، سپرده حضور در رقابت به عنوان خسارت فروشنده تلقی می شود.

▪ بند ۸ :

اعلام مهلت تسویه طبق مقررات؛

▪ بند ۹ :

سایر اطلاعات به درخواست بورس.

▪ تبصره ۱ :

اطلاعات موضوع این ماده کتباً توسط فروشنده به کارگزار وی ارایه و پس از تأیید صحت مستندات اخذ شده توسط کارگزار فروشنده به بورس تحویل می‌گردد .

▪ تبصره ۲ :

در عرضه‌های عمده‌ای که درخواست عرضه با دستور مراجع ذیصلاح قانونی ارائه می‌شود، در تصویر سفارش فروش موضوع بند ۴ این ماده امضای فروشنده الزامی نیست و درج شماره و تاریخ نامه مرجع ذیصلاح قانونی دستور دهنده در فرم سفارش فروش به همراه نامه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی کفایت می‌کند.

○ ماده ۳۵ :

عرضه سهام و حق تقدم سهام و ثبت سفارش خرید برای معاملات کنترلی و معاملات مدیریتی غیر کنترلی طبق ترتیبات زیر می‌باشد؛

▪ بند ۱ :

درخواست عرضه این معاملات حداقل ۲۰ روز کاری و حداکثر ۶۰ روز تقویمی قبل از تاریخ عرضه باید در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعیه عرضه با مقررات به تشخیص بورس، از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی شود.

▪ بند ۲ :

حداقل ۶ روز کاری قبل از عرضه، اطلاعات و مستندات موضوع ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" باید به صورت کامل به کارگزار ارائه گردد و کارگزار پس از شناسایی متقاضی و کنترل تکمیل بودن اطلاعات، مدارک و مستندات، آن را به همراه نظر خود مبنی بر رعایت معیارهای مذکور، طی همان روز به بورس، سازمان و حسب مورد سازمان خصوصی‌سازی ارائه نماید. در صورت عدم تکمیل مدارک و مستندات، کارگزار مکلف است مراتب نقص مدارک را ظرف یک روز کاری به متقاضی اعلام نماید.

▪ بند ۳ :

بورس باید بر اساس معیارهای ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" آن موارد را بررسی و اظهار نظر خود را در خصوص رعایت معیارهای مذکور حداکثر تا ۳ روز کاری قبل از عرضه به سازمان اعلام نماید .

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

در صورتی که کارگزار خریدار قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله، توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی عودت داده میشود .

▪ تبصره ۳ :

در صورتی که سهام عرضه شده در زمره سهام وثیقه گرفته شده جهت ضمانت اوراق توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه باشد، مهلت ارایه درخواست عرضه، حداقل ۱۰ روز کاری و حداکثر ۶۰ روز تقویمی می‌باشد.

▪ تبصره ۴ :

در صورتی که در معاملات عمده، فروشنده از نهادهای عمومی غیردولتی یا نهادهای دولتی باشد، با پیشنهاد سازمان بورس و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، ارایه و ثبت درخواست عرضه این معاملات می‌تواند به ۹ روز کاری قبل از تاریخ عرضه کاهش یابد. بورس موظف است در خصوص رعایت صرفه و صلاح از نهاد یا شرکت مربوط تعهدنامه دریافت نماید.

○ ماده ۳۶ :

ثبت سفارش خرید برای معاملات عمده غیر مدیریتی طبق ترتیبات زیر امکان پذیر خواهد بود:

▪ بند ۱ :

درخواست عرضه این معاملات حداقل ۵ روز کاری و حداکثر ۶۰ روز تقویمی قبل از تاریخ عرضه باید در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعیه عرضه با مقررات به تشخیص بورس، از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی شود.

▪ بند ۲ :

متقاضیان باید ضمن ارائه اطلاعات و مستندات لازم جهت شناسایی کامل آنها توسط کارگزار، رعایت معیارهای ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" را تأیید نمایند .

▪ بند ۳ :

در صورتی که کارگزار یا بورس تا قبل از قطعی شدن معامله شواهدی دال بر عدم رعایت "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" مشاهده نمایند، باید مراتب را به سازمان منعکس نماید .

○ ماده ۳۷ :

بورس می‌تواند از انتشار اطلاعیه‌ی عرضه عمده در صورتی که شرایط اعلامی توسط عرضه‌کننده مغایر اصل منصفانه بودن و شفافیت بازار باشد، خودداری نماید .

○ ماده ۳۸ :

مندرجات اطلاعیه‌ی عرضه عمده پس از انتشار توسط بورس، قابل تغییر نیست. لذا هرگونه تغییر مفاد اطلاعیه عرضه عمده به منزله انصراف فروشنده تلقی می‌شود .

○ ماده ۳۹ :

در صورت انتشار آگهی فروش در جراید، توسط فروشنده، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات آرایه شده به بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی بورس مبنای انجام معامله می‌باشد .

○ ماده ۴۰ :

نماد معامله عمده، حداکثر قبل از یک ساعت پایانی جلسه‌ی معاملاتی گشایش می‌یابد. در صورتی که به دلایل فنی یا اجرایی، شرایط گشایش نماد در این مهلت مهیا نگردد، رقابت به جلسه‌ی معاملاتی بعد موکول می‌شود .

▪ تبصره :

بورس باید مستندات مربوط به دلایل موضوع این ماده را در سوابق خود نگهداری نماید و حسب مورد به سازمان ارائه نماید .

○ ماده ۴۱ :

حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در معاملات عمده مانند بازار عادی است . مدیرعامل بورس می‌تواند حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را برای یک معامله عمده تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه‌ی معاملاتی بعد، مراتب را به اطلاع عموم برساند .

○ ماده ۴۲ :

در معاملات عمده، هر کارگزار خریدار تنها می‌تواند در قالب یک سفارش خرید رقابت نماید و امکان شرکت در رقابت توسط یک کارگزار با سفارش‌های مختلف برای چند شخص یا گروه وجود ندارد .

▪ تبصره :

در معاملات عمده، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه‌ی معاملاتی است که معادل ۱۰ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون قید و شرط به نفع شرکت سپرده‌گذاری

مرکزی از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارایه کند.

○ ماده ۴۳ :

هر کارگزار در یک معامله عمده نمی‌تواند همزمان در دو سمت عرضه و تقاضا فعالیت نماید .

○ ماده ۴۴ :

در معاملات عمده، تعداد سهام یا حق تقدم سهام هر سفارش خرید باید برابر تعداد سهام یا حق تقدم سهام اعلام شده در اطلاعیه عرضه عمده باشد. همچنین قیمت سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پایه باشد .

○ ماده ۴۵ :

کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید، صرفاً در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است .

○ ماده ۴۶ :

عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی مجاز است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل سه دقیقه گذشته باشد .

○ ماده ۴۷ :

در صورتی که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید، ۱۵ دقیقه گذشته باشد و سفارش خریدی با قیمت بالاتر طی این مدت ثبت نشده باشد، و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد، عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد. در هر حال بعد از گذشت ۱۵ دقیقه، ادامه رقابت توسط کارگزاران خریدار مجاز نمی‌باشد .

○ ماده ۴۸ :

در صورتی که در پایان جلسه معاملاتی، زمان ثبت بهترین سفارش خرید ثبت شده قبل از ده دقیقه پایانی بوده و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد .

○ ماده ۴۹ :

نحوه اجرای فنی مواد ۴۷ و ۴۸ در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود. عدم اقدام کارگزار فروشنده مطابق روش‌های اجرایی تعیین شده توسط بورس تخلف محسوب شده و موضوع جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

○ ماده ۵۰ :

در صورت ثبت سفارش خرید در ده دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با بهترین قیمت روز قبل، در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید.

○ ماده ۵۱ :

در صورتی که فروشنده به هر دلیلی از انجام معامله منصرف شود، باید قبل از شروع جلسه رسمی معاملاتی هر روز، انصراف خود را کتباً از طریق کارگزار فروشنده در دبیرخانه بورس ثبت نماید. در این صورت عرضه انجام نمی‌شود. در صورت اعلام انصراف پس از شروع جلسه معاملاتی، به انصراف مذکور در آن جلسه معاملاتی ترتیب اثر داده نخواهد شد و ملاک تصمیم‌گیری در این خصوص، زمان ثبت انصراف در دبیرخانه بورس خواهد بود.

○ ماده ۵۲ :

در صورتی که به هر دلیلی عرضه‌کننده از فروش سهام یا حق تقدم سهامی که اطلاعیه عرضه عمده آن توسط بورس منتشر شده است منصرف شود، عرضه عمده هر تعداد سهم از نماد معاملاتی که فروشنده از انجام معامله عمده آن انصراف داده است، توسط همان فروشنده، مستلزم درخواست مجدد کارگزار فروشنده جهت عرضه سهام مذکور به بورس و طی تشریفات معامله عمده حداقل دو ماه پس از انصراف از انجام معامله خواهد بود.

▪ تبصره ۱ :

موضوع انصراف فروشنده جهت رسیدگی بیشتر به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

▪ تبصره ۲ :

حداقل زمان این ماده می‌تواند به تشخیص هیئت مدیره بورس تا یک ماه کاهش یابد.

○ ماده ۵۳ :

در صورت تداوم معاملات عمده در چندین جلسه معاملاتی، تعهدات فروشنده و خریدار و کارگزاران آنها، موضوع این دستورالعمل، در تمامی جلسات معاملاتی مجرا است.

- فصل یازده - معاملات عمده شرايطی :

- ماده ۵۴ :

در معاملات عمده شرايطی، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۱۰ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت نامه بانکی بدون قید و شرط به نفع شرکت سپرده گذاری مرکزی از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارايه کند.

- تبصره :

در صورتی که کارگزار خریدار قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله، توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی مسترد می شود .

- ماده ۵۵ :

در صورت پرداخت حصه نقدی از سوی خریدار و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای به شرکت سپرده گذاری مرکزی طبق آئین نامه معاملات اوراق بهادار در شرکت بورس اوراق بهادار تهران و قطعیت معامله، ثبت معامله در سیستم معاملاتی حداکثر تا پایان روز کاری بعد انجام خواهد شد .

- تبصره :

در صورت خودداری کارگزار فروشنده یا فروشنده از دریافت مستندات لازم جهت قطعی شدن معامله، کارگزار خریدار می تواند قرارداد موضوع بند ۷ ماده ۳۴ که به امضای خریدار رسیده است را به همراه سایر وثایق و مدارک لازم مورد اشاره در اطلاعیه عرضه عمده، جهت ثبت در سوابق به شرکت سپرده گذاری مرکزی ارايه و رسید دریافت نماید .

- ماده ۵۶ :

کارگزار خریدار باید طبق مفاد مواد ۳۵ و ۳۶ این دستورالعمل، مدارک، مستندات و اطلاعات لازم از جمله نام متقاضی یا متقاضیان خرید را که شناسایی کامل شده اند، همراه با ذکر تعداد و درصد دقیق مشارکت هر متقاضی حسب مورد به بورس و یا سازمان ارائه نماید. هرگونه تغییر درصد مشارکت متقاضیان متعدد خرید اعلامی تا قبل از قطعی شدن معامله، با درخواست کلیه خریداران و پس از موافقت بورس امکان پذیر است .

- تبصره :

در صورتی که تغییرات درخواستی در سهم مشارکت متقاضیان خرید معاملات کنترلی، منجر به تغییر سهم مشارکت یک متقاضی خرید به میزان بیش از ۱۰ درصد کل معامله عمده گردد، بورس باید موافقت سازمان را در خصوص تغییر درصد مشارکت متقاضیان خرید اخذ نماید .

○ ماده ۵۷ :

ضوابط کلی معاملات عمده، در خصوص معاملات عمده شرایطی نیز لازم الاجرا می باشد .

● فصل دوازده - معاملات حق تقدم خرید سهام :

○ ماده ۵۸ :

دارنده گواهی حق تقدم خرید سهام که مایل به فروش حق تقدم خود می باشد، در دوره پذیره نویسی به شرکت های کارگزاری مراجعه و نسبت به تکمیل درخواست فروش و تحویل گواهی حق تقدم خرید سهام به کارگزاری، اقدام می نماید .

○ ماده ۵۹ :

برای خریدار حق تقدم خرید سهام در بورس، "گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم" صادر خواهد شد و معاملات دست دوم بر مبنای گواهینامه مذکور انجام می شود .

○ ماده ۶۰ :

گواهینامه نقل و انتقال صادره برای خریدار حق تقدم سهام در بورس، نشان دهنده کل حق تقدم های تحت تملک خریدار است. در صورتی که خریدار، دارای گواهی حق تقدم خرید آن سهم نیز باشد، کارگزار مکلف است گواهی مزبور را قبل از ارائه گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم، از خریدار دریافت کند .

○ ماده ۶۱ :

دارنده حق تقدم خرید سهام در صورتی که مایل به پذیره نویسی سهام جدید باشد، با تأدیه مبلغ پذیره نویسی و طی کردن فرآیند آن جهت تبدیل حق تقدم به سهم اقدام می نماید و کارگزار مربوطه و بورس در این خصوص مسئولیتی نخواهند داشت .

○ ماده ۶۲ :

در صورتی که دارندگان حق تقدم خرید سهام، وجه پذیره نویسی را در مهلت تعیین شده به حساب بانکی که در اعلامیه پذیره نویسی ناشر پذیرفته شده قید شده است، تأدیه نمایند، حق تقدم آنها در حکم "حق تقدم استفاده نشده" تلقی خواهد شد .

○ ماده ۶۳ :

ناشر پذیرفته شده موظف است پس از پایان مهلت پذیره نویسی دارندگان حق تقدم، تعداد و مشخصات حق تقدم استفاده نشده را به شرکت سپرده گذاری مرکزی اعلام نماید. در هر صورت مسئولیت اعلام مشخصات افرادی که از حق تقدم خود استفاده نکرده اند و تعیین تعداد آن به عهده ناشر پذیرفته شده است .

○ ماده ۶۴ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تمام حق تقدم‌های استفاده نشده را به یک کد معاملاتی منتقل می‌نماید و تعداد و کد معاملاتی آن را به ناشر پذیرفته شده، سازمان و بورس اعلام می‌کند .

○ ماده ۶۵ :

هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده باید حداکثر تلاش خود را در خصوص فروش حق تقدم استفاده نشده به بهترین قیمت انجام دهد .

▪ تبصره :

در صورتی که به تشخیص مدیرعامل بورس، مفاد این ماده رعایت نشود، در جهت حمایت از حقوق سهامداران ناشر پذیرفته شده، وی می‌تواند نسبت به عدم تأیید تمام یا قسمتی از معاملات مذکور اقدام نماید .

○ ماده ۶۶ :

کارگزار خریدار حق تقدم استفاده نشده، موظف است وجه پذیرهنویسی حق تقدم خریداری شده را همزمان با تسویه وجه معامله حق تقدم به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، وجوه حق تقدم استفاده نشده را به کارگزار فروشنده پرداخت نموده و کارگزار فروشنده مکلف است وجوه مذکور را به حساب ناشر پذیرفته شده واریز نماید .

▪ تبصره :

در صورتی که متعهد پذیرهنویس، سهامدار عمده ناشر بوده و تمایل داشته باشد بدهی ناشی از حق تقدم های استفاده نشده در عرضه عمومی ناشی از افزایش سرمایه را با مطالبات خود از ناشر تهاتر نماید باید حداقل (۳) روز قبل از اتمام دوره عرضه عمومی درخواست خود را به همراه گزارش بازرسی قانونی ناشر را مبنی بر تأیید خالص بدهی به متعهد پذیرهنویس به بورس ارائه نماید. بورس با بررسی و احراز شرایط این تبصره اجازه انجام تسویه خارج از اتاق پایاپای معاملات مربوطه را مطابق با روال مربوط با فرم تسویه خارج از اتاق پایاپای صادر می‌نماید .

○ ماده ۶۷ :

سایر ضوابط مربوط به دادوستد حق تقدم خرید سهام، مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام می‌باشد .

• فصل سیزده - معاملات اوراق تأمین مالی :

○ ماده ۶۸ :

پذیره‌نویسی اوراق تأمین مالی به قیمت بازار و نیز عرضه اولیه آن دسته از اوراق تأمین مالی که قبلاً پذیرهنویسی شده‌اند به قیمت ثابت یا قیمت بازار که از این پس "عرضه اوراق تأمین مالی" نامیده می‌شود، تابع مقررات این فصل است .

▪ تبصره ۱ :

در صورت پذیره‌نویسی اوراق تأمین مالی با مجوز سازمان در بورس، این اوراق پذیرفته شده محسوب شده و امکان معاملات ثانویه آن فراهم می‌باشد .

▪ تبصره ۲ :

روش عرضه اولیه به درخواست عرضه‌کننده و تایید بورس تعیین می‌شود .

▪ تبصره ۳ :

پذیره‌نویسی اوراق تأمین مالی به قیمت ثابت تابع ضوابط فصل نوزدهم این دستورالعمل است .

○ ماده ۶۹ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۳ :

حذف شد.

○ ماده ۷۰ :

حذف شد.

○ ماده ۷۱ :

حذف شد.

○ ماده ۷۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱:

حذف شد.

▪ تبصره ۲:

حذف شد.

○ ماده ۷۳:

حذف شد.

▪ تبصره ۱:

حذف شد.

▪ تبصره ۲:

حذف شد.

▪ تبصره ۳:

حذف شد.

○ ماده ۷۴:

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۷۵:

حذف شد.

▪ تبصره ۱:

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۳ :

حذف شد.

○ ماده ۷۶ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

○ ماده ۷۷ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

○ ماده ۷۸ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۷۹ :

حذف شد.

○ ماده ۸۰ :

معاملات ثانویه اوراق تأمین مالی که خارج از بورس پذیرهنویسی شده‌اند، بلافاصله پس از خاتمه عرضه اولیه در بورس و معاملات ثانویه اوراق تأمین مالی که پذیرهنویسی آنها در بورس انجام شده است، حداکثر سه روز کاری پس از اخذ تأییدیه تکمیل فرآیند انتشار از مرجع ذیصلاح شروع می‌شود .

○ ماده ۸۱ :

بازارگردانی اوراق تأمین مالی، براساس دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۰۸ هیئت مدیره سازمان با لحاظ نمودن موارد انجام می‌شود :

▪ بند ۱ :

امکان بازارگردانی اوراق تأمین مالی توسط نهادهای مالی، مشروط به اخذ مجوز بازارگردانی از سازمان وجود دارد. در صورتی که نهاد مالی مذکور، دسترسی مستقیم به سامانه معاملاتی از طریق ایستگاه معاملاتی مستقل را نداشته باشد، باید جهت انجام فعالیت بازارگردانی از خدمات یکی از کارگزاران بورس استفاده کند .

▪ بند ۲ :

مجوز فعالیت بازارگردانی برای اوراق تأمین مالی که مجوز عرضه عمومی آن توسط سازمان صادر می‌شود، می‌تواند تا پایان عمر اوراق باشد .

▪ بند ۳ :

دسترسی بازارگردان به زیرساخت دسترسی برخط، به منزله تخصیص ایستگاه معاملاتی به بازارگردان جهت انجام فعالیت بازارگردانی محسوب می‌شود. در این صورت، بورس تکلیفی درخصوص ماده ۱۸ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران نخواهد داشت .

▪ بند ۴ :

در صورت عدم وجود اوراق در کد بازارگردان و عدم امکان خرید اوراق در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت، بازارگردان ملزم به رعایت بند ج ماده ۸ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران نبوده، لیکن موظف است سفارش خرید را در سامانه معاملاتی حفظ نماید .

▪ بند ۵ :

تأییدیه موضوع ماده ۱۰ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران برای بازارگردانی اوراق تأمین مالی، در پذیرهنویسی قبل از اخذ مجوز انتشار و در عرضه اولیه، قبل از عرضه باید اخذ گردد .

▪ بند ۶ :

کارمزدهای معاملات بازارگردانی اوراق تأمین مالی، تابع ماده ۱۹ دستورالعمل نبوده و طی مصوبه جداگانه‌ای توسط هیئت مدیره سازمان تعیین می‌شود .

○ ماده ۸۲ :

در صورتی که در بیانیه ثبت و یا اعلامیه پذیرهنویسی اوراق تأمین مالی، تعهدی مبنی بر خرید اوراق در حداقل قیمت تضمین شده توسط بازارگردان اعلام شده باشد، بازارگردان مکلف است اقدامات بازارگردانی را با رعایت شرایط اعلام شده انجام دهد. جهت ایفای تعهدات خرید موضوع این ماده، اولویت سفارش‌های خرید بازارگردان می‌تواند پایین‌تر از سایر خریداران باشد .

○ ماده ۸۳ :

پرداخت‌های مرتبط با اوراق تأمین مالی به دارندگان اوراق در پایان آخرین روز کاری قبل از مقاطع پرداخت مقرر بر اساس فهرست شرکت سپرده‌گذاری مرکزی خواهد بود .

○ ماده ۸۴ :

حذف شد.

○ ماده ۸۵ :

خریدار اوراق ملزم است علاوه بر قیمت خرید اوراق، حسب مورد سود یا درآمد انباشته اوراق مزبور (سود یا درآمد متعلقه از آخرین موعد پرداخت لغایت روز معامله که جزئیات آن در اطلاعیه عرضه اوراق قید شده است) را نیز پرداخت نماید .

▪ تبصره :

در صورت مهیا شدن شرایط فنی به تشخیص بورس، امکان مبادله اوراق بدون رعایت الزام موضوع این ماده وجود دارد .

○ ماده ۸۶ :

در صورت وجود اطلاعاتی که اثر بااهمیتی بر قیمت اوراق تأمین مالی و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد، بورس یا سازمان حسب مورد می‌توانند نماد معاملاتی مربوطه را طبق مقررات متوقف و پس از انتشار اطلاعات نسبت به بازگشایی نماد اقدام نمایند. در صورت اعلام سازمان، دامنه نوسان روزانه قیمت در روز بازگشایی نماد، اعمال نخواهد شد .

▪ تبصره :

در مورد اوراق تأمین مالی قابل تبدیل به سهام، همزمان با توقف و بازگشایی نماد سهام پایه، نماد اوراق مربوطه متوقف و بازگشایی می‌گردد. در این صورت، اعمال دامنه نوسان روزانه نماد معاملاتی اوراق، مشابه سهم پایه خواهد بود .

○ ماده ۸۷ :

در صورتی که شخصی دارنده بیش از ۱۰ درصد از کل اوراق منتشره باشد، به صورت اختیاری می‌تواند اوراق خود را به صورت عمده و با شرایط و ضوابط معاملات عمده عرضه نماید .

○ ماده ۸۸ :

تسویه وجه معاملات اوراق تأمین مالی در بورس یک روز کاری بعد از انجام معامله (T+۱) صورت می‌گیرد .

○ ماده ۸۹ :

مقررات مربوط به نحوه دریافت سفارش خرید و فروش اوراق و سایر مقررات مربوط از جمله احراز هویت مشتری، دریافت کد معاملاتی و غیره مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام در این دستورالعمل می‌باشد .

• فصل چهارده - شرایط دریافت و اجرای سفارش ها توسط کارگزاران :

○ ماده ۹۰ :

مسئولیت احراز هویت مشتری بر عهده کارگزار است. کارگزار باید جهت انجام معاملات اوراق بهادار در بورس، مطابق مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی و سایر مقررات مرتبط، نسبت به احراز هویت و شناسایی مشتریان به شرح زیر اقدام نماید :

▪ بند الف :

احراز هویت و شناسایی شخص حقیقی:

۱- اخذ اصل مدرک شناسایی مشتری شامل شناسنامه و کارت ملی و در مورد اشخاص خارجی، گذرنامه معتبر و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مزبور؛

۲- اخذ اطلاعات در مورد آدرس محل سکونت و کار؛

۳- اخذ اطلاعات در مورد حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار مشتری؛

۴- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی مشتری؛

۵- اخذ اطلاعات در مورد هدف از انجام معاملات اوراق بهادار.

▪ **بند ب :**

احراز هویت و شناسایی شخص حقوقی:

۱- اخذ اطلاعات در خصوص اساسنامه، شرکت‌نامه، آگهی روزنامه رسمی در خصوص تأسیس و آخرین تغییرات آن، آگهی آخرین تغییرات مدیران و صاحبان امضای مجاز، ترکیب سهامداران، مالکان یا شرکاء بالای ده درصد، مؤسسان، اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان؛

۲- اخذ اطلاعات مربوط به حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار؛

۳- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی؛

۴- اخذ اصل مدارک شناسایی صاحبان امضای مجاز شامل شناسنامه و کارت ملی و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مذکور.

▪ **تبصره ۱ :**

کلیه مستندات اخذ شده موضوع این ماده باید توسط کارگزار برابر با اصل شوند .

▪ **تبصره ۲ :**

کلیه اطلاعات موضوع این ماده براساس فرمت‌های ابلاغی بورس اخذ خواهد شد .

○ **ماده ۹۱ :**

کارگزاران مکلف به ثبت و نگهداری مدارک مربوط به سوابق شناسایی مشتریان و اطلاعات، مستندات و سوابق مربوط به معاملات می‌باشند .

▪ **تبصره ۱ :**

اسناد مربوط باید به گونه‌ای ثبت و نگهداری شود که امکان ارایه آن حسب درخواست سازمان و بورس وجود داشته باشد .

▪ تبصره ۲ :

کارگزاران مکلفند علاوه بر مفاد این ماده، الزامات مندرج در مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی در خصوص نگهداری و امحاء اسناد را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۲ :

در صورتی که مشتری از رایۀ اطلاعات و مدارک مورد نظر موضوع ماده ۸۱ امتناع کند یا کارگزار اطلاعاتی برخلاف اطلاعات ارایه شده توسط مشتری احراز نماید، باید از انجام معامله برای مشتری خودداری کند .

○ ماده ۹۳ :

کارگزاران باید نسبت به نظارت مستمر بر مشتریان خود و تعیین اهداف سرمایه‌گذاری آنها به منظور اطمینان از انطباق عملیات و معاملات آنها با اطلاعات جمع‌آوری شده اقدام نمایند .

○ ماده ۹۴ :

کارگزار موظف است برای دریافت درخواست مشتریان از فرم‌های کاغذی یا الکترونیک، طبق فرمت بورس استفاده کند .

▪ تبصره :

دریافت درخواست مشتریان به صورت الکترونیک اعم از تلفنی، فکس، اینترنت و سایر روش‌ها باید براساس دستورالعمل مصوب هیئت‌مدیره سازمان صورت گیرد .

○ ماده ۹۵ :

کارگزاران نمی‌توانند از دریافت درخواست‌های مشتریان که با رعایت مقررات ارایه می‌شود، خودداری نمایند .

○ ماده ۹۶ :

کارگزاران مکلفند از دفاتر ثبت سفارش مورد تأیید سازمان استفاده نمایند . سفارش‌های مشتریان به ترتیب زمان دریافت، در این دفاتر ثبت می‌شود. در این دفتر باید استانداردهای وضع شده توسط سازمان در خصوص ثبت و اجرای درخواست‌های مشتریان رعایت شود. کارگزاری مجاز به استفاده از کد معاملات گروهی و ثبت سفارش‌های گروهی هستند که مقررات موضوع این ماده را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۷ :

کارگزاران در دریافت سفارش‌ها از وکیل یا نماینده قانونی مشتریان باید مقررات دستورالعمل انجام معاملات و کالتی را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۸ :

کارگزاران مجاز به تغییر کد معاملاتی سفارشات ثبت شده در سامانه معاملاتی نمی‌باشند .

○ ماده ۹۹ :

ورود سفارش با اعتبار زمانی پایان روز، پس از پایان آخرین جلسه رسمی معاملاتی روزانه مجاز نمی‌باشد .

○ ماده ۱۰۰ :

کارگزاران موظفند سفارش مشتریان را همواره با رعایت صرفه و صلاح ایشان اجرا نمایند .

○ ماده ۱۰۱ :

در صورتی که اجرای سفارشات مشتریان منجر به نقض مقررات، دستکاری بازار یا معاملات متکی به اطلاعات نهانی گردد کارگزار مکلف است از اجرای سفارش مشتریان خودداری نموده و مراتب را به سازمان و بورس گزارش دهد .

● فصل پانزده - ضوابط انتقال سهام به کارکنان و بازنشستگان شرکت ها در عرضه اولیه :

○ ماده ۱۰۲ :

انتقال سهام به کارکنان و بازنشستگان ناشر پذیرفته شده، شرکت‌های وابسته و پیمانکار شرکت در عرضه‌های اولیه که مشمول معاملات ترجیحی نباشد بنابر مفاد این ضوابط صورت می‌پذیرد.

○ ماده ۱۰۳ :

کارگزار مکلف است بر اساس نامه مدیر عامل ناشر پذیرفته شده موضوع انتقال، حداقل اطلاعات زیر را دریافت نماید :

▪ بند ۱ :

نام شرکت و تعداد سهام موضوع انتقال؛

▪ بند ۲ :

مصوبه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده؛

▪ بند ۳ :

لیست کامل اسامی و مشخصات کارکنان ناشر پذیرفته شده که قرار است به ایشان سهام تخصیص یابد به همراه تاییدیه بیمه مربوطه مبنی بر دارا بودن سابقه حداقل ۱ سال بیمه برای کارکنان ناشر پذیرفته شده.

▪ بند ۴ :

سفارش فروش سهامدار یا سهامداران عرضه‌کننده.

○ ماده ۱۰۴ :

کارگزار طی یک روز معاملاتی و حداکثر تا پایان روز کاری پنجمین جلسه رسمی معاملاتی پس از عرضه اولیه اقدام به تخصیص سهام به یک کد واسط می‌کند. انتقال سهام از کد واسط به کد مالکیت هر یک از کارکنان ظرف مهلتی که توسط مدیر عامل بورس تعیین می‌شود و حداکثر ۳۰ روز کاری پس از تخصیص به کد واسط می‌باشد، امکان‌پذیر است .

▪ تبصره :

در صورت وقوع شرایط اضطرار موضوع ماده ۴ دستورالعمل اجرایی شرایط اضطراری موضوع ماده (۳۲) قانون بازار اوراق بهادار، انتقال سهام موضوع این ماده به کد معاملاتی هر یک از کارکنان تا حداکثر ۳۰ روز کاری دیگر با تایید مدیر عامل بورس/فرا بورس قابل تمدید است

○ ماده ۱۰۵ :

در صورتی که به هر دلیل امکان انتقال سهام به کد معاملاتی برخی از کارکنان ناشر پذیرفته شده در مهلت مقرر وجود نداشته باشد، سهام به کد فروشنده بازگردانده می‌شود .

○ ماده ۱۰۶ :

قیمت تخصیص سهام به کد واسط معادل قیمت میانگین وزنی معاملات روزانه سهام ناشر پذیرفته شده طی روزی است که تخصیص سهام به کد واسط در آن روز انجام شده است .

○ ماده ۱۰۷ :

تعداد سهام قابل واگذاری به کارکنان، حداکثر معادل ۵٪ کل سهام ناشر پذیرفته شده خواهد بود. چنانچه افزایش سرمایه ناشر پذیرفته شده در جریان ثبت باشد، مجموع سرمایه ثبت شده و افزایش سرمایه در جریان ثبت، مبنای تعیین ۵٪ فوق قرار خواهد گرفت .

○ ماده ۱۰۸ :

تعداد سهام تعیین شده جهت واگذاری به اشخاص موضوع این دستورالعمل جزء سهمیه خرید کارگزار خریدار در عرضه اولیه نمی‌باشد

○ ماده ۱۰۸ مکرر :

قبل از انتقال سهام در عرضه‌های اولیه به بازنشستگان ناشر پذیرفته شده، کارکنان یا بازنشستگان شرکت‌های وابسته یا پیمانکار ناشر پذیرفته شده که با تأیید بورس قسمتی از عملیات یا خدمات اصلی ناشر را انجام می‌دهند؛ کارگزار مکلف است مصوبه هیات مدیره

ناشر پذیرفته شده مبنی بر تخصیص سهام در عرضه اولیه و همچنین در خصوص کارکنان، مدارک موضوع بند ۳ ماده ۱۰۳ فوق الذکر و در خصوص کارکنان بازنشسته، لیست کامل اسامی و مشخصات کارکنان بازنشسته که قرار است به ایشان سهام تخصیص یابد به همراه اسناد مثبت مبنی بر بازنشستگی ایشان را دریافت و به بورس ارائه نماید.

▪ تبصره :

مبلغ قرارداد پیمانکار باید حداقل ۱۰ درصد از بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی ناشر پذیرفته شده باشد؛ همچنین از زمان انعقاد قرارداد فیما بین پیمانکار و ناشر بیش از یکسال گذشته باشد.

• فصل شانزده - ضوابط معامله ترجیحی :

○ ماده ۱۰۹ :

معامله ترجیحی، انتقال سهام شرکت‌های دولتی به کارکنان همان شرکت یا سایر اشخاص حقوقی به منظور اجرای برنامه‌های خصوصی سازی است و با نرخ و شرایط تعیین شده در مصوبه مرجع ذیصلاح جهت تصمیم‌گیری در این خصوص انجام می‌شود .

○ ماده ۱۱۰ :

کارگزار جهت انجام معاملات ترجیحی باید درخواست انجام معامله ترجیحی را به همراه نامه سازمان خصوصی‌سازی که حاوی حداقل اطلاعات زیر است به بورس ارائه نماید :

▪ بند ۱ :

نام ناشر پذیرفته شده و تعداد سهام موضوع انتقال؛

▪ بند ۲ :

قیمت انتقال؛

▪ بند ۳ :

نام عرضه‌کننده و کد معاملاتی وی؛

▪ بند ۴ :

اسامی کارکنان یا اشخاص حقوقی.

▪ تبصره :

مسئولیت صحت و سقم اطلاعات ارائه شده یا میزان سهام قابل تخصیص به هر یک از اشخاص بر عهده بورس یا کارگزار نمی‌باشد .

○ ماده ۱۱۱ :

کارگزار اقدام به انتقال سهام به کد ترجیحی در خارج از جلسه رسمی معاملاتی و در بازار عادی سامانه معاملاتی می‌کند. انتقال سهام از کد ترجیحی به کد معاملاتی هر یک از کارکنان ظرف مدت حداکثر ۳۰ روز کاری پس از انتقال به کد ترجیحی، امکان پذیر است .

▪ تبصره :

در صورت وقوع شرایط اضطرار موضوع ماده ۴ دستورالعمل اجرایی شرایط اضطراری موضوع ماده (۳۲) قانون بازار اوراق بهادار، انتقال سهام موضوع این ماده به کد معاملاتی هر یک از کارکنان تا حداکثر ۳۰ روز کاری دیگر با تایید مدیر عامل بورس/فرا بورس قابل تمدید است

• فصل هفده - ضوابط معاملات چرخشی :

○ ماده ۱۱۲ :

انجام معاملات چرخشی به نحوی که تا پایان جلسه رسمی معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله در خصوص تمام یا بخشی از اوراق بهادار موضوع معامله تغییر ننماید در بورس ممنوع است و بورس معامله مذکور را تایید نخواهد کرد .

○ ماده ۱۱۳ :

در صورتی که این معاملات سهواً انجام شوند، کارگزار مکلف است مراتب را بلافاصله به مدیر عامل بورس اطلاع دهد؛ به هر ترتیب بورس این معاملات را تأیید نخواهد کرد .

○ ماده ۱۱۴ :

چنانچه کارگزار از اعلام مراتب به بورس خودداری نماید یا بورس انجام معامله را سهوی تشخیص ندهد، پرونده کارگزار متخلف برای رسیدگی به مراجع رسیدگی به تخلفات ارجاع می‌شود .

○ ماده ۱۱۵ :

در صورتی که بورس تشخیص دهد انجام یک معامله بصورت مستقیم یا غیرمستقیم طی یک دوره زمانی منجر به تغییر مالکیت نشود و این معامله با هدف شناسایی سود (زیان) انجام شده باشد موظف است از تأیید آن خودداری نماید .

• فصل هجده - سایر مقررات :

○ ماده ۱۱۶ :

محاسبه کارمزدهای معاملات بر مبنای معاملات، به ترتیبی که در سامانه معاملاتی ثبت شده است، صورت می‌گیرد .

○ ماده ۱۱۷ :

در خصوص معاملات برخط اوراق بهادار مفاد "دستورالعمل معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران" نیز، علاوه بر مفاد این دستورالعمل لازم الاجراست .

○ ماده ۱۱۸ :

نرخ‌های خدمات و کارمزدهای بورس از معاملات و نحوه وصول آن با رعایت سقف‌های مصوب هیأت مدیره سازمان، توسط هیأت مدیره بورس تصویب و اعمال می‌گردد .

○ ماده ۱۱۹ :

در صورت پذیرش سهام شرکت‌هایی که در خصوص مالکیت سهام آن، محدودیت مقرراتی یا اساسنامه‌ای وجود دارد، بورس موظف است محدودیت‌های مذکور را براساس مقررات و در چارچوب امکانات عملیاتی خود کنترل نماید .

○ ماده ۱۲۰ :

کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط بورس اعلام شود و کلیه موارد اطلاع‌رسانی که مطابق این دستورالعمل الزامی می‌باشد از طریق سایت رسمی بورس انجام خواهد گرفت .

○ ماده ۱۲۱ :

فقط اوراقی در بورس قابل معامله هستند که نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی سپرده شده و گواهی نقل و انتقال برای آن صادر شده باشد .

○ ماده ۱۲۲ :

بورس مکلف است بر محاسبات شاخص‌های تعریف شده در سامانه معاملات، محاسبه قیمت‌های پایانی و تنظیمات سامانه معاملات بصورت مستمر نظارت نماید و در صورت لزوم موارد را از مدیریت سامانه معاملات پیگیری نماید .

○ ماده ۱۲۳ :

از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، مقررات مشروحه زیر و کلیه مقررات و ضوابط مغایر با این دستورالعمل لغو می‌شود :

▪ بند ۱ :

دستورالعمل اجرایی معاملات عمده نوع اول و دوم مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۲ :

دستورالعمل عرضه اولیه و دادوستد دست دوم اوراق مشارکت در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۳ :

دستورالعمل اجرایی دادوستد گواهینامه حق تقدم خرید سهام در دوره پذیرهنویسی در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۴ :

دستورالعمل اجرایی توقف نماد معاملاتی اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۷/۱۶ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۵ :

چارچوب انتقال عملیات و فعالیت‌های اجرایی سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران به بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۹ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۶ :

مصوبه مربوط به نحوه انجام معاملات عمده سازمان خصوصی سازی در کلیه واگذاری‌های سهام توسط آن سازمان در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

▪ بند ۷ :

دستورالعمل رفع گره‌های معاملاتی مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۱۴ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

▪ بند ۸ :

مصوبه اخذ تضمین در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۰۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار .

▪ بند ۹ :

دستورالعمل انتقال سهام به کارکنان شرکت تازه پذیرفته شده در بورس مصوب ۱۳۸۳/۰۳/۱۱ شورای بورس .

- فصل نوزده - پذیره نویسی اوراق بهادار به قیمت ثابت در بورس اوراق بهادار تهران :
○ ماده ۱۲۴ :

پذیره نویسی اوراق بهادار در بورس براساس مجوز صادره از سازمان و مفاد بیانیهٔ ثبت انجام خواهد شد. درخصوص اوراق بهاداری که مجوز انتشار آن توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صادر می گردد، شرایط تعیین شده در مجوز آن بانک ملاک خواهد بود .

- تبصره :

درخصوص سهام و حق تقدم سهام، پذیره نویسی صرفاً درخصوص سهام جدید شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در آن بورس امکان پذیر است .

- ماده ۱۲۵ :

حذف شد.

- ماده ۱۲۶ :

حذف شد.

- ماده ۱۲۷ :

حذف شد.

- ماده ۱۲۸ :

حذف شد.

- ماده ۱۲۹ :

حذف شد.

- تبصره :

حذف شد.

- ماده ۱۳۰ :

حذف شد.

- فصل بیست - ضوابط اختصاصی معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله (ETF): ماده ۱۳۱ : ○

پذیره‌نویسی اولیه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس، مطابق مفاد دستورالعمل عرضه اولیه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار انجام می‌شود. پذیره‌نویسی با فروش واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق به میزان سقف واحدهای سرمایه‌گذاری یا پایان مهلت پذیره‌نویسی (هرکدام زودتر باشد) پایان می‌یابد.

- ماده ۱۳۲ :

معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله، در بازار عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بر اساس رویه‌های معمول معاملات سهام و حق تقدم سهام انجام می‌شود، به استثنای این که دامنه نوسان روزانه قیمت در معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق اعمال نمی‌شود .

- ماده ۱۳۳ :

حذف شد.

- ماده ۱۳۴ :

شرایط توقف و بازگشایی نماد معاملاتی واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله به شرح زیر است :

- بند ۱ :

در صورت ثبت تغییر هر یک از ارکان، مفاد اساسنامه و یا امیدنامه صندوق نماد معاملاتی با اعلام سازمان می‌تواند حداکثر به مدت دو روز کاری متوقف و سپس با اعلام سازمان بازگشایی شود .

- بند ۲ :

طبق شرایط مندرج در مواد ۱۷ مکرر ۲ و ۱۸ این دستورالعمل نماد معاملاتی صندوق متوقف و بازگشایی می‌شود .

- تبصره :

اطلاع‌رسانی بورس در مورد توقف نماد معاملاتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله مطابق ماده ۱۹ این دستورالعمل انجام می‌شود .

- ماده ۱۳۵ :

معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز یا مدیریتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله، در بازار معاملات عمده صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مطابق مقررات مربوط به معاملات عمده سهام و حق تقدم انجام می‌شود .

▪ تبصره :

در صورت موافقت بورس، ثبت معامله واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز یا مدیریتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله با ارایه فرم موافقت فی‌مابین انتقال‌دهنده و انتقال‌گیرنده که به تأیید سازمان رسیده است در بازار معاملات عمده امکان‌پذیر است .

○ ماده ۱۳۶ :

ثبت، صدور و ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله، در سامانه معاملاتی در نمادی مجزا از معاملات بازار عادی توسط کارگزار صندوق انجام می‌شود .

○ ماده ۱۳۷ :

در زمان تصفیه صندوق، معاملات در نمادی غیر از نماد معاملات بازار عادی و مطابق با ترتیبات مقرر در اساسنامه صندوق انجام خواهد شد .

دستورالعمل خرید اعتباری اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

به منظور کنترل ریسک اعتباری شرکت‌های کارگزاری که برای خرید اوراق بهادار به مشتریان خود اعتبار می‌دهند و تنظیم سازوکار اجرایی مربوطه، این دستورالعمل تنظیم و به تصویب هیأت مدیره سازمان و بورس اوراق بهادار رسیده است.

• ماده ۱ :

اصطلاحات و واژگانی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تعریف شده‌اند، به همان معانی در این دستورالعمل کاربرد دارند. واژگان دیگر، دارای معانی زیر هستند:

○ بند ۱ :

اخطاریه کسری حساب تضمین: اخطاریه‌ای است که کارگزار براساس این دستورالعمل تحت همین عنوان صادر و برای مشتری ارسال می‌کند؛

○ بند ۲ :

اعتبار: مبلغی است به ریال که با رعایت این دستورالعمل و قرارداد خرید اعتباری، کارگزار اعتباردهنده برای مشتری تعیین می‌کند و در چارچوب قرارداد خرید اعتباری و با رعایت این دستورالعمل، تا سقف مبلغ مذکور، ثمن خریدهای اعتباری مشتری را از جانب مشتری پرداخت و مبلغ پرداختی را به حساب بدهی تجاری مشتری منظور می‌نماید؛

○ بند ۳ :

بدهی تجاری: خالص مبلغ بدهی مشتری به کارگزار اعتباردهنده بابت خرید اوراق بهادار و کارمزدها و هزینه‌های مربوطه پس از کسر بستانکاری مشتری است؛

○ بند ۴ :

به‌روزرسانی حساب تضمین: محاسبه ارزش تعدیل شده تضامین مشتری توسط کارگزار اعتباردهنده در هر مقطع زمانی براساس این دستورالعمل و متناسباً تعدیل حساب تضمین مشتری؛

○ بند ۵ :

تسویه نهایی: منظور تسویه کامل بدهی تجاری مشتری به کارگزار اعتباردهنده است؛

○ بند ۶ :

حساب تضمین: حساسی است که کارگزار در دفاتر خود برای هر مشتری که با وی قرارداد خرید اعتباری منعقد نموده افتتاح کرده و ارزش تضمین مشتری بابت تخصیص اعتبار به وی را پس از اعمال تعدیلات موضوع این دستورالعمل در آن ثبت می‌کند؛

○ بند ۷ :

خرید اعتباری: خرید اوراق بهادار توسط کارگزار به سفارش مشتری برای وی است که کارگزار براساس قرارداد خرید اعتباری، قسمتی از ثمن معامله را تا سقف اعتبار تخصیصی، پرداخت و معادل مبلغ پرداختی را به بدهی تجاری مشتری منظور می‌نماید. تسویه این بدهی، تابع قرارداد خرید اعتباری است؛

○ بند ۸ :

قرارداد خرید اعتباری: قراردادی که بین مشتری و کارگزار به منظور تخصیص اعتبار از طرف کارگزار به مشتری، منعقد می‌شود و شرایط تخصیص اعتبار و حقوق و تعهدات طرفین براساس آن مشخص می‌شود؛

○ بند ۹ :

کارگزار اعتباردهنده: کارگزاری است که قرارداد خرید اعتباری با مشتری منعقد نموده‌است؛

○ بند ۱۰ :

کارگزار ناظر: در مورد یک ورقه بهادار، منظور کارگزاری است که سفارش فروش آن ورقه بهادار صرفاً توسط آن کارگزار قابل اجرا است؛

○ بند ۱۱ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی: منظور شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران به شماره ثبت ۲۶۲۵۴۹ در مرجع ثبت شرکت‌های تهران است.

○ بند ۱۲ :

شخص وابسته: شخص وابسته به شخص حقیقی عبارتند از اقربای سببی و نسبی درجه اول و دوم و شخص وابسته به شخص حقوقی عبارتست از اشخاص زیر:

الف – مدیران شخص حقوقی و اقربای درجه اول از طبقه اول و دوم آنها؛

ب – اشخاص تحت کنترل؛

ج- اشخاصی که کنترل شخص حقوقی را در اختیار دارند؛

د- اشخاصی که با شخص حقوقی مورد نظر تحت کنترل مشترک هستند؛

○ بند ۱۳ :

منافع و متعلقات ورقه بهادار: منظور سود تقسیمی، اختیار خرید اوراق بهادار (نظیر حق تقدم خرید سهام)، سهام جایزه (سودسهمی)، بازپرداخت اصل یا پرداخت ارزش اسمی ورقه بهادار در سررسید و نظایر آن است که به مالک ورقه بهادار تعلق می‌گیرد.

○ بند ۱۴ :

تضامین مشتری: منظور اوراق بهادار موضوع ماده ۶ این دستورالعمل و منافع و متعلقات این اوراق بهادار است.

○ بند ۱۵ :

مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی است که خدمات کارگزاری از کارگزار دریافت می‌کند؛

● ماده ۲ :

تخصیص اعتبار تو سط کارگزار به مشتری به منظور خرید اعتباری صرفاً بر اساس ترتیبات این دستورالعمل و منوط به انعقاد قرارداد خرید اعتباری (مطابق نمونه پیوست ۱ این دستورالعمل)، بین مشتری و کارگزار است. کارگزار اعتباردهنده موظف است قبل از اجرایی کردن قرارداد خرید اعتباری، اطلاعات این قرارداد را طبق فرمت موردنظر سازمان به سازمان و سایر مراجع مورد نظر ارائه دهد.

● ماده ۳ :

تخصیص اعتبار به مشتری تو سط کارگزار اعتباردهنده، صرفاً به منظور خرید اعتباری اوراق بهادار قابل معامله در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران است و کارگزار نمی‌تواند بابت موضوع دیگری به مشتری اعتبار تخصیص دهد.

● ماده ۴ :

سقف اعتبار تخصیصی به هر مشتری برای خرید اعتباری حداکثر معادل مانده حساب تضمین مشتری است و طبق مصوبات سازمان تعیین می‌شود.

○ تبصره :

مبنای تشخیص مبلغ حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری، آخرین صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده می‌باشد. در صورتی که مبلغ حقوق صاحبان سهام در هر زمان با اعلام و تایید هیئت مدیره شرکت کارگزاری، حداقل به میزان ۳۰ درصد نسبت به مبلغ

مندرج در آخرین صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده افزایش داشته باشد، حقوق صاحبان سهام جدید شرکت کارگزاری به عنوان مبنای تخصیص اعتبار به مشتریان قرار می‌گیرد.

• ماده ۵ :

کارگزاری که اقدام به خرید اعتباری برای مشتری خود می‌نماید، باید قبل از تخصیص اعتبار و خرید اعتباری برای مشتری رعایت نصاب‌های مصوب سازمان در خصوص مجموع اعتبارات اعطایی از جمله نسبت‌های موضوع دستورالعمل کفایت سرمایه نهاد‌های مالی را کنترل نموده و در صورتی که با اعطای اعتبار موردنظر، این نصاب‌ها نقض می‌شوند؛ از تخصیص اعتبار خودداری کند. همچنین مادامی که بدهی تجاری مشتری تسویه نهایی نشده است، کارگزار اعتباردهنده موظف است نسبت‌های موضوع دستورالعمل کفایت سرمایه نهاد‌های مالی مصوب هیأت مدیره سازمان را در پایان هر روز محاسبه و از عدم نقض نصاب‌های مندرج در این دستورالعمل اطمینان حاصل نماید و در صورت نقض نصاب‌ها، اقدامات لازم را طبق همان دستورالعمل اجرا کند.

• ماده ۶ :

سهام و حق تقدم سهام و سایر اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بازار اول، بازار دوم یا بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس ایران با شرایط زیر به عنوان تضامین بدهی تجاری مشتری به کارگزار اعتباردهنده محسوب و در نتیجه اختیار تغییر کارگزار ناظر این اوراق بهادار از مشتری سلب می‌گردد.

○ بند ۱ :

اوراق بهادار در تملک مشتری باشد و اعمال حقوق مالکانه مشتری به عللی از جمله وثیقه شدن، مسدود شدن یا ممنوع‌المعامله شدن، محدود نشده باشد.

○ بند ۲ :

سررسید اوراق بهاداری که دارای سررسید معین است، باید حداقل یک ماه پس از سررسید تسویه بدهی تجاری مشتری باشد.

○ بند ۳ :

کارگزار ناظر اوراق بهادار باید در هنگام ثبت آن در حساب تضمین، کارگزار اعتباردهنده باشد.

○ تبصره ۱ :

حق تقدم خرید سهامی که به عنوان تضمین موضوع این دستورالعمل محسوب می‌گردد و همچنین سهام جدیدی که از اعمال این حق تقدم تحصیل می‌گردد، خود به خود به عنوان تضمین بدهی تجاری مشتری محسوب شده و در نتیجه، اختیار مشتری در مورد تغییر کارگزار ناظر آن اوراق بهادار، سلب می‌گردد. در صورتی که یک روز کاری قبل از پایان مهلت اعمال حق تقدم، مشتری نسبت به تأدیه مبلغ پذیرهنویسی سهام جدید به منظور اعمال آن اقدام نکند، کارگزار اعتباردهنده می‌تواند مبلغ پذیرهنویسی را رأساً پرداخت و

اقدامات لازم را برای صدور سهام جدید به نام مشتری انجام دهد، مگر اینکه قیمت پایانی یا آخرین قیمت سهم کمتر از قیمت پذیرهنویسی سهام جدید باشد. مبلغ پرداختی از این بابت به حساب بدهی تجاری مشتری منظور می‌گردد.

○ تبصره ۲ :

کارگزار می‌تواند علاوه بر تضامین موضوع این ماده، تضامین دیگری بابت خرید اعتباری از مشتری دریافت کند، لکن ارزش آن تضامین قابل ثبت در حساب تضمین مشتری نخواهد بود. این تضامین باید در سایر حساب‌های انتظامی ثبت شوند.

○ تبصره ۳ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است در صورت درخواست مشتری مبنی بر فروش اوراق بهاداری که طبق این ماده به عنوان تضمین بدهی تجاری وی محسوب می‌گردد، درخواست مزبور را اجرا نماید. در این صورت مبلغ حاصل از فروش ابتدا از بدهی تجاری مشتری کسر می‌گردد؛ مگر اینکه حساب تضمین مشتری، پوشش دهنده بدهی تجاری وی باشد که در این صورت قابل پرداخت به مشتری خواهد بود.

● ماده ۷ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است برای هر مشتری حساب تضمین جداگانه‌ای در دفاتر خود افتتاح کرده و ارزش اوراق بهادار مشتری که خصوصیات مندرج در ماده ۶ این دستورالعمل را دارند، با اعمال ضرایب زیر تعدیل و در این حساب ثبت نماید:

الف - در مورد سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و بازار اول و دوم فرابورس ایران، ۶۰ درصد قیمت پایانی.

ب - در مورد حق تقدم خرید سهام موضوع بند الف این ماده، ۴۰ درصد قیمت پایانی.

ج - در مورد اوراق مشارکت، صکوک و انواع اوراق بدهی ۸۰ درصد قیمت پایانی.

د - در مورد واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله با درآمد ثابت، ۶۵ درصد قیمت پایانی.

ه - در مورد واحدهای سرمایه گذاری سایر صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله، ۵۰ درصد قیمت پایانی.

تبصره :

سازمان می‌تواند برخی از تضامین موضوع این ماده را از شمول موارد قابل ثبت در حساب تضمین، خارج نموده یا ضرایب تعدیل موضوع این ماده را در خصوص آنها تغییر دهد. در این صورت کارگزار اعتباردهنده موظف است حساب تضمین مشتری را به روز رسانی و در صورت لزوم، اقدامات لازم را طبق این دستورالعمل به انجام رساند.

• ماده ۸ :

جهت نظارت و کنترل بر معاملات اعتباری، کارگزار موظف است پس از ثبت کلیه رویدادهای مالی روزانه و طی مهلت و به نحوی که شرکت سپرده گذاری مرکزی اعلام می کند، مانده بدهی تجاری کلیه مشتریان خود را فارغ از اینکه قرارداد خرید اعتباری با آنها منعقد نموده یا منعقد ننموده باشد، به صورت روزانه به شرکت یادشده ارائه نماید. در صورتی که تغییر کارگزار ناظر از کارگزار اعتباردهنده به کارگزار دیگر، باعث شود که مانده حساب تضمین مشتری که طبق این دستورالعمل محاسبه می شود به میزانی کاهش یابد که از بدهی تجاری وی به آن کارگزار کمتر شود، آن گاه شرکت سپرده گذاری مرکزی، درخواست مشتری برای تغییر کارگزار ناظر آن اوراق بهادار را اجرا نخواهد کرد و مشتری در صورت تمایل به فروش آن اوراق بهادار، صرفاً می تواند سفارش فروش خود را به کارگزار اعتباردهنده ارائه دهد.

○ تبصره ۱ :

در صورتی که در اثر اشتباه یا تخلف کارگزاری در اعلام بدهی تجاری مشتری، خسارتی از اجرای این ماده متوجه مشتری شود، کارگزار مربوطه مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود.

○ تبصره ۲ :

با توجه به محدودیت فنی، کارگزار ناظر برای هر نوع ورقه بهادار تحت تملک یک مشتری، صرفاً یک کارگزار خواهد بود و مشتری نمی تواند برای بخشی از کل تعداد یک نوع اوراق بهادار در تملک خود، یک کارگزار و برای بخشی دیگر، کارگزاری دیگری را به عنوان کارگزار ناظر انتخاب کند. همچنین هرگاه تعدادی از یک نوع ورقه بهادار پذیرفته شده به نام مشتری خریداری می شود، کارگزار ناظر آن ورقه بهادار، همان کارگزار خریدار خواهد بود، مگر اینکه مشتری قبلاً تعدادی از همان نوع ورقه بهادار را در تملک داشته باشد که در این صورت، کارگزار ناظری که قبلاً برای اوراق بهادار تحت تملک خود انتخاب نموده است، به عنوان کارگزار ناظر اوراق بهاداری که خریداری کرده است، نیز خواهد بود.

• ماده ۹ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است در پایان هر روز کاری، عملیات به روز رسانی حساب تضمین مشتری را براساس قیمت های پایانی آن روز انجام دهد.

• ماده ۱۰ :

هرگاه در اثر افزایش بدهی تجاری یا کاهش مانده حساب تضمین، مانده بدهی تجاری مشتری برابر یا بیش از مانده حساب تضمین مشتری گردد، کارگزار اعتباردهنده موظف است، خرید اعتباری برای مشتری را تا زمان رفع این شرایط متوقف نماید. همچنین مشخصات مشتری به عنوان مشتری در معرض ریسک و مبلغ کسری حساب تضمین در اختیار کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار و کلیه کارگزاران قرار می گیرد و کلیه کارگزاران موظف اند خرید اعتباری را برای مشتری مذکور تا پایان رفع این شرایط متوقف نمایند.

• ماده ۱۱ :

هرگاه مانده بدهی تجاری مشتری ده در صد بیشتر از مانده حساب تضمین وی شود، کارگزار اعتباردهنده موظف است، حداکثر تا پایان روز کاری بعد، اخطاریه کسری حساب تضمین را شامل اطلاعات زیر به ترتیبی که در قرارداد خرید اعتباری تعیین شده است به مشتری اعلام نماید.

○ بند ۱ :

نام مشتری، نام کارگزار اعتباردهنده و تاریخ صدور اخطاریه.

○ بند ۲ :

مانده بدهی تجاری و مانده حساب تضمین مشتری نزد کارگزار اعتبار دهنده؛

○ بند ۳ :

حذف شد.

○ بند ۴ :

مبلغ کسری حساب تضمین که مشتری باید تسویه نماید و مهلت تسویه آن؛

• ماده ۱۲ :

پس از دریافت اخطاریه کسری حساب تضمین، مشتری که قرارداد خرید اعتباری با کارگزار اعتباردهنده منعقد نموده است، موظف است ظرف سه روز کاری، کسری اعلامی را رفع نماید به قسمی که بدهی تجاری وی حداکثر به میزان مانده حساب تضمین گردد. طرق رفع کسری حساب تضمین به شرح زیر است:

○ بند الف :

کاهش مبلغ بدهی از محل واریز وجه نقد توسط مشتری یا فروش اوراق بهادار تحت مالکیت مشتری به واسطه کارگزار اعتباردهنده.

○ بند ب :

افزایش مانده حساب تضمین از طریق انتخاب کارگزار اعتباردهنده به عنوان کارگزار ناظر اوراق بهادار دیگری که خصوصیات مندرج در ماده ۶ این دستورالعمل را داشته باشد.

○ تبصره :

پس از ارسال اخطاریه کسری حساب تضمین و تا زمانی که کسری مذکور به طور کامل رفع نشده باشد، کارگزار موظف است در پایان آن روز کاری که مشتری به یکی از طرق مندرج در این ماده، تمام یا بخشی از کسری را رفع نموده است، اطلاعات مندرج در اخطاریه کسری حساب تضمین را به روز رسانی کرده و برای مشتری ارسال کند.

● ماده ۱۳ :

در صورتی که مشتری، کسری مندرج در اخطاریه کسری حساب تضمین را در مهلت مقرر به طور کامل برطرف ننماید، یا بدهی خود را طی مهلت مقرر در قرارداد خرید اعتباری به طور کامل تسویه نکند، کارگزار اعتباردهنده می تواند اقدامات زیر را انجام دهد، مشروط بر اینکه قرارداد خرید اعتباری را مطابق پیوست این دستورالعمل با مشتری منعقد نموده باشد:

○ بند ۱ :

تضامین مشتری را حسب مورد بفروشد یا تبدیل به نقد کند و بدهی تجاری مشتری را از آن محل تسویه نماید. انتخاب تضمینی که به این منظور به فروش می رسد یا تبدیل به نقد می گردد، به اختیار کارگزار اعتباردهنده است.

○ بند ۲ :

در صورتی که کارگزار نتواند رأی سائبه نسبت به فروش، تبدیل به نقد کردن و استفاده از تضامین اقدام کند، موضوع را مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار، در مرجع ذیصلاح طرح و پی گیری نماید.

● ماده ۱۴ :

کارگزار اعتباردهنده باید اطلاعات مربوط به سوابق معاملات، حساب بدهی تجاری و تضمین مشتری را نگهداری و در پایان هر روز به روز رسانی نموده و به سازمان یا اشخاص تعیین شده توسط سازمان ارسال نماید.

○ تبصره :

آخرین وضعیت حساب بدهی تجاری و تضمین هر مشتری و جزئیات آن شامل اقلام اطلاعاتی زیر، باید در هر زمان در دسترس مشتری قرار داشته باشد:

الف) گردش حساب مشتری با شرح تراکنش هایی که به بدهکار یا بستانکار حساب وی منظور شده است؛

ب) فهرست اوراق بهادار موجود در حساب تضمین مشتری شامل تعداد، نوع، ارزش روز، ضریب تعدیل و ارزش تعدیل شده هر یک از اوراق بهادار مزبور؛

• ماده ۱۵ :

کارگزار اعتباردهنده باید گزارش ماهانه عملیات اعتباری خود را به تفکیک مشتری، طبق فرمت تعیین شده به سازمان و سایر مراجع مورد نظر سازمان ارائه کند.

• ماده ۱۶ :

کارگزار مجاز به خرید اعتباری برای مدیران (اعم از مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره) و کارکنان شرکت کارگزاری و اشخاص وابسته به آنها و همچنین سهامداران حقیقی شرکت کارگزاری و اشخاص وابسته به آنها نیست.

• ماده ۱۷ :

تخلف کارگزاری از قرارداد خرید اعتباری یا مفاد این دستورالعمل، بر اساس دستورالعمل مربوطه رسیدگی می شود. در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی کننده متناسباً یک یا چند مورد از تنبیهات زیر را در نظر می گیرد:

۱ - تذکر کتبی به کارگزاری با درج در پرونده؛

۲ - اخطار کتبی به کارگزاری با درج در پرونده؛

۳ - تعلیق فعالیت شعبه یا نمایندگی که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته حداکثر تا یک سال؛

۴ - الزام به تعطیلی شعبه یا نمایندگی که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته؛

۵ - محدود کردن فعالیت کارگزاری حداکثر تا یک سال؛

۶ - محرومیت از ارائه خدمات خرید اعتباری به مشتریان حداکثر تا یک سال؛

۷ - تعلیق مجوز فعالیت کارگزاری برای مدت حداکثر تا یک سال؛

۸ - تعلیق سایر فعالیت‌های کارگزاری به مدت حداکثر تا یک سال؛

۹ - لغو مجوز کارگزاری؛

۱۰ - جریمه نقدی کارگزاری مطابق آیین‌نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید.

○ تبصره ۱ :

در صورتی که تخلف ناشی از فعل یا ترک فعل مدیر یا مدیران، یا سایر کارکنان کارگزاری باشد، مرجع رسیدگی به تخلفات، علاوه بر تنبیهات مقرر در این ماده برای کارگزاری، مدیر یا هر یک از افراد متخلف مذکور را حسب مورد به یکی از تنبیهات انضباطی زیر محکوم می‌کند:

۱ - تذکر کتبی با درج در پرونده؛

۲ - اخطار کتبی با درج در پرونده؛

۳ - سلب صلاحیت از ادامه تصدی سمت مدیریت حداکثر تا دو سال؛

۴ - محرومیت از تصدی سمت در تمام یا برخی از بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها و نهادهای مالی حداکثر تا دو سال؛

۵ - محرومیت از استفاده از گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای صادره توسط سازمان به مدت حداکثر تا دو سال؛

۶ - جریمه نقدی مطابق آیین نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید.

○ تبصره ۲ :

مرجع رسیدگی به تخلفات می‌تواند به منظور پیشگیری از تکرار تخلف یا گسترش دامنه آن، اعاده و وضعیت به قبل از انجام تخلف یا رفع اثرات تخلف انجام شده، کارگزاری متخلف را ملزم به موارد زیر نماید:

۱- اصلاح ساختار سازمانی؛

۲- اصلاح فرآیندهای عملیاتی و تقویت کنترل های داخلی؛

۳- اصلاح ساختار مالکیتی؛

۴- اصلاح ساختار منابع تأمین مالی و ترکیب دارایی‌ها؛

۵- به کارگیری تعداد کافی نیروی انسانی دارای صلاحیت‌های معین؛

۶- به کارگیری تجهیزات و امکانات خاص؛

۷- انتقال یا تعدیل تمام یا برخی از تعهداتی که کارگزاری بر خلاف مقررات پذیرفته است؛

۸- تهیه گزارش یا مستندات معین و نگهداری یا ارایه آن به سازمان یا مراجع دیگر؛

مرجع رسیدگی همچنین می‌تواند برای انجام موارد موضوع این تبصره، مهلت تعیین کرده و رفع تعلیق از تمام یا بخشی از فعالیت‌ها یا رفع محدودیت از فعالیت‌های خرید اعتباری را منوط به اجرای آن‌ها در مهلت مقرر نماید. در صورت عدم اجرای موارد تعیین شده در این تبصره در مهلت مقرر، مرجع رسیدگی می‌تواند تنبیهات مذکور در این ماده را اعمال کند.

○ تبصره ۳ :

اعمال تنبیهات موضوع این ماده مانع از مجازات‌هایی که در قوانین در صورت ارتکاب جرم پیش‌بینی شده یا مانع از جبران خساراتی که در اثر ارتکاب تخلفات یا جرایم به مشتری یا سایر اشخاص وارد شده، نخواهد شد.

● ماده ۱۸ :

این دستورالعمل در ۱۸ ماده و ۱۲ تبصره در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و در تاریخ‌های ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ و ۱۳۹۳/۰۴/۱۴ و ۱۳۹۷/۰۵/۰۳ و ۱۳۹۸/۰۷/۱۳ اصلاح گردید.

دستورالعمل رسیدگی به اختلافات در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

مصوب ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

در راستای اجرای ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ۱۳۸۴ و بند ۵ ماده ۷ اساسنامه کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، این دستورالعمل توسط کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار پیشنهاد و به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید

• ماده یک :

کلیه اصطلاحات و واژه های بکار رفته در این دستورالعمل به همان مفاهیمی است که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی تعریف شده است. سایر اصطلاحات به شرح ذیل می باشد:

الف) هزینه رسیدگی: هزینه ای است که براساس میزان خواسته تعیین و از خواهان اخذ می گردد.

ب) هزینه ورودی: هزینه ای که جهت ثبت دادخواست در دبیرخانه کمیته سازش کانون از خواهان اخذ می شود.

• ماده دو :

به منظور ایجاد سازش در اختلافات ناشی از فعالیت حرفه ای کارگزاران، کارگزار/معامله گران، بازارگردانان که بین آنها با یکدیگر یا با سایر اشخاص به وجود می آید کمیته ای تحت عنوان "کمیته سازش" در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (که از این پس کانون نامیده می شود) تشکیل می گردد .

○ تبصره یک :

در مواردی که خواهان و خوانده عضو دو کانون مختلف باشند، کانونی که خوانده دعوا عضو آن است، مرجع صالح تلقی خواهد شد .

○ تبصره دو :

به اختلافات آن دسته از فعالان بازار سرمایه (موضوع ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا) که فاقد کانون مربوطه هستند، تا زمان تشکیل کانون و کمیته سازش مربوطه، در کمیته سازش کانون مطابق مفاد این دستورالعمل، رسیدگی خواهد شد .

• ماده سه :

کمیته سازش متشکل از سه عضو شامل نماینده ای از بورس ذیربط بر حسب موضوع اختلاف به انتخاب هیئت مدیره آن بورس، نماینده ای از کانون به انتخاب هیأت مدیره کانون و نماینده ای از سازمان به انتخاب هیئت مدیره می باشد. بورس

ذیربط، کانون و سازمان علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک عضو علی‌البدل تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در جلسات کمیته سازش شرکت نمایند. شرایط اعضای علی‌البدل همانند اعضای اصلی است.

○ تبصره یک :

نماینده بورس ذیربط و سازمان از میان کارکنان خبره، مورد وثوق و با تجربه آن انتخاب می‌شود.

○ تبصره دو :

نماینده کانون از میان یکی از کارکنان خبره کانون، مدیر عامل یا عضو هیأت مدیره یکی از شرکت‌های کارگزاری انتخاب می‌شود

○ تبصره سه :

مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های متوالی بلامانع است .

○ تبصره چهار :

انتخاب جایگزین هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل، توسط شخص منصوب‌کننده امکان‌پذیر است .

○ تبصره پنج :

به اختلافاتی که هر یک از تشکلهای خودانتظام یکی از طرفین دعوا باشند، در کمیته سازش کانون مطابق با مفاد این دستورالعمل، رسیدگی می‌شود در این خصوص، کمیته سازش متشکل از سه عضو به انتخاب هیئت مدیره سازمان به اختلافات ذیربط رسیدگی خواهد کرد. هیئت مدیره، علاوه بر اعضای اصلی، برای هر عضو یک عضو علی‌البدل را نیز تعیین و معرفی می‌نماید و انتخاب مجدد آن‌ها برای دوره‌های متوالی بلامانع می‌باشد .

○ تبصره شش :

سازمان، بورس و کانون حسب موضوعات مختلف دعاوی، می‌توانند نماینده اصلی و علی‌البدل معرفی نمایند .

• ماده چهار :

در موارد زیر عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی در جلسات کمیته سازش شرکت خواهد کرد:

○ بند الف :

در صورت وجود عذر موجه، فوت، استعفاء یا سلب شرایط عضو اصلی.

○ بند ب :

قربان نسبی یا سببی درجه اول از هر طبقه بین عضو اصلی با یکی از اصحاب دعوا.

○ بند ج :

دعوی حقوقی یا جزایی بین عضو اصلی با یکی از طرفین یا همسر یا فرزند او مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد .

○ بند د :

عضو اصلی، مدیر عامل، عضو هیأت مدیره یا مالک بیش از پنج درصد سهام، یکی از اصحاب دعوا باشد.

○ تبصره :

در مواردی که عضو اصلی به دلیل یکی از موارد مندرج در بندهای الف تا دال نتواند در جلسه حضور یابد یا به هر دلیل عضو اصلی، خود را در پرونده مطروحه فاقد استقلال بدانند موظف است قبلاً مراتب را به دبیرخانه اعلام نماید تا از عضو علی‌البدل جهت حضور در جلسه دعوت به عمل آید .

● ماده پنج :

جلسات کمیته با حضور ۲ عضو که یکی از آنها باید نماینده سازمان باشد، رسمیت می‌یابد. حسب تشخیص اعضای کمیته، اشخاص ثالث نیز می‌توانند در جلسه به منظور ارایه مشاوره در حل و فصل موضوع اختلاف شرکت نمایند .

● ماده شش :

دبیرخانه کمیته سازش در محل کانون مستقر است و امور مربوط را از قبیل دریافت شکایات، تشکیل پرونده، تعیین وقت جلسه، دعوت از تمامی اعضاء، تشکیل جلسات و تنظیم صورت‌جلسه‌ها و گواهی‌های سازش و عدم سازش انجام خواهد داد .مسئول دبیرخانه کمیته سازش که توسط کانون انتخاب می‌شود، به عنوان دبیر کمیته سازش در جلسات شرکت خواهد کرد. کانون میتواند علاوه بر تعیین دبیر کمیته سازش یکی از کارکنان کانون را به عنوان جانشین دبیر کمیته انتخاب کند تا در صورت غیبت و یا عذر دبیر، وظایف دبیر را انجام دهد. دبیرخانه کمیته سازش، از نظر سازمانی زیر نظر دبیر کل کانون فعالیت می‌کند.

• ماده هفت :

پس از پرداخت هزینه ورودی، دبیرخانه کمیته سازش موضوع دعوا را ظرف سه روز کاری پس از دریافت شکایت به همراه مستندات آن به خواننده ابلاغ نموده و مهلت ده روزه‌ای را برای دریافت پاسخ تعیین می‌نماید. پس از انقضای مهلت مذکور، در صورت دریافت پاسخ، حداکثر ظرف سه روز پاسخ مربوطه به خواهان ابلاغ می‌شود. در صورت عدم دریافت پاسخ خواننده، پرونده به کمیته سازش ارسال خواهد شد.

○ تبصره :

حذف شد.

○ تبصره مکرر :

در مورد اشخاص حقوقی عضو کانون، ارسال مدارک از طریق پست سفارشی یا اتوماسیون به منزله ابلاغ تلقی می‌شود .

○ تبصره مکرر یک :

در صورت وجود نقص در پرونده و یا در صورتی که به تشخیص دبیر کمیته سازش، پرونده در صلاحیت کمیته نباشد، این موضوع قبل از به جریان افتادن پرونده کتباً با ذکر ادله به اطلاع خواهان رسیده و پرونده تا رفع نقص متوقف خواهد ماند. در صورتی که خواهان به نقص اعلامی یا عدم صلاحیت اعتراضی داشته باشد موضوع را کتباً به اطلاع دبیرخانه کمیته سازش می‌رساند تا در اولین جلسه کمیته سازش و به صورت فوق العاده و خارج از نوبت در این خصوص تصمیم‌گیری شود. در صورتی که کمیته خود را صالح به رسیدگی نداند، ضمن صدور گواهی عدم سازش، خواهان را نیز جهت طرح دعوی خود به مراجع ذیصلاح ارشاد می‌نماید .

• ماده هشت :

در صورتی که خواهان، پاسخ خواننده را پذیرفت، طرفین ضمن حضور در دبیرخانه یا به نحو مقتضی مراتب سازش را اعلام و مستندات مربوطه را کتباً به دبیرخانه ارائه می‌نمایند .

• ماده نه :

در صورتی که خواهان، پاسخ خواننده را نپذیرد و یا در صورت عدم ارسال پاسخ از سوی خواننده، دبیرخانه ضمن تکمیل پرونده هزینه رسیدگی را کتباً به خواهان اعلام و پس از دریافت هزینه رسیدگی از خواهان، پرونده را جهت رسیدگی به نظر کمیته سازش می‌رساند.

○ تبصره :

حذف شد.

● ماده ده :

میزان هزینه ورودی و هزینه رسیدگی برای هر دوره سه ساله به پیشنهاد کانون به تصویب سازمان می‌رسد، تا تصویب میزان هزینه برای دوره مزبور یا در صورت عدم تصویب، هزینه تصویب شده دوره قبل معتبر است .

○ تبصره :

هزینه رسیدگی و هزینه ورودی، به خواهان قابل استرداد نیست مگر در خصوص تصمیم کمیته بر عدم صلاحیت که در این صورت صرفاً هزینه رسیدگی عودت می‌گردد.

● ماده یازده :

کمیته سازش پس از بررسی مقدماتی پرونده، چنانچه تهیه گزارش کارشناسی را ضروری تشخیص دهد، مراتب را به دبیرخانه اعلام می‌نماید. پس از تهیه گزارش کارشناسی یا در صورت احراز عدم نیاز به تهیه گزارش کارشناسی توسط کمیته سازش، دبیرخانه به دستور کمیته سازش نوبت رسیدگی تعیین می‌نماید .

○ تبصره :

در صورتی که در هر مرحله از رسیدگی، کمیته با مواردی برخورد نماید که در آن احتمال نقض قوانین و مقررات مشاهده گردد موارد را به همراه مستندات حسب مورد به دبیرخانه کمیته مبارزه با پولشویی مستقر در سازمان، تشکلهای خودانتظام مربوطه و واحدهای نظارتی سازمان، بورس ها و فرابورس اعلام می‌نماید .

● ماده دوازده :

طرفین دعوا یا نمایندگان آنان پس از تعیین وقت رسیدگی در جلسه شرکت کرده و در صورت حصول سازش، کمیته سازش گواهی سازش صادر می‌کند و پس از ابلاغ به طرفین پرونده را مختومه می‌نماید. در غیر این صورت، ضمن صدور گواهی عدم سازش و ارایه به طرفین دعوا و ارسال رونوشت به دبیرخانه هیأت داوری، خواهان را جهت طرح دعوی خود به هیأت داوری ارشاد می‌نماید .

○ تبصره یک :

در مورد اشخاص حقوقی، صرفاً وکلای دادگستری، دارندگان امضای مجاز و یا اشخاصی که نامه نمایندگی آنها به امضای دارندگان حق امضای مجاز شرکت رسیده باشد، به عنوان نماینده در جلسات پذیرفته خواهند شد. در مورد اشخاص حقیقی حضور اشخاص، وکلای دادگستری و یا وکلای رسمی ایشان پذیرفته می‌شوند .

○ تبصره دو :

تجدید جلسه تنها در صورت تراضی طرفین پرونده مجاز است.

• ماده سیزده :

گواهی عدم سازش شامل مشخصات اطراف دعوا، موضوع اختلاف و ادعای خواهان، پاسخ خوانده و پیشنهادات کمیته سازش نسبت به موضوع متنازع‌فیه و در نهایت اعلام عدم امکان حصول سازش بین طرفین می‌باشد .

• ماده چهارده :

اعضای کمیته سازش به عنوان میانجی‌گر، موضوع اختلاف را برای طرفین دعوا تحلیل و تشریح و در جهت حل و فصل مسالمت‌آمیز آن تلاش می‌نمایند. در هر صورت، حصول سازش با اعلام رضایت طرفین دعوا امکان‌پذیر بوده و کمیته حق تحمیل سازش بر طرفین را ندارد .

• ماده پانزده :

عدم اجرای مفاد سازش از سوی هر یک از طرفین به منزله عدم سازش بوده و به درخواست هر یک از طرفین گواهی عدم سازش صادر می‌گردد .

• ماده شانزده :

عدم حضور خوانده پس از دو بار دعوت به جلسه کمیته سازش و انقضای مهلت حداکثر دو ماه پس از دعوت اول، در حکم عدم سازش تلقی می‌شود. در این صورت کمیته سازش با ذکر دلایل و صدور گواهی عدم سازش، گواهی مزبور را به هیأت داوری ارسال می‌نماید.

• ماده هفده :

در صورت تعیین وقت و تشکیل جلسه و عدم حضور خواهان، مراتب صورت جلسه شده و پرونده تا پیگیری بعدی خواهان از فهرست پرونده‌های در جریان خارج می‌گردد . طرح مجدد پرونده بعد از شش ماه از سپری شدن تاریخ دعوت، مستلزم پرداخت مجدد هزینه رسیدگی می‌باشد.

• مؤخره :

این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ و اصلاحیه مورخ ۱۳۹۶/۰۸/۱۰ در ۱۷ ماده و ۱۵ تبصره به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید .

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات در بازار سرمایه

مصوب ۱۳۹۸/۰۷/۰۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

این دستورالعمل در اجرای ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، ماده ۱۷ آئین نامه اجرایی قانون مذکور و مواد ۱۳ و ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید .

• بخش یک - تعاریف و دامنه شمول :

○ ماده ۱ :

کلیه اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذر ماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه های اجرائی مواد ۱۳ و ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل در اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. سایر اصطلاحات و واژه ها به شرح زیر تعریف می‌شوند :

▪ بند ۱ :

مرجع رسیدگی: منظور از مرجع رسیدگی، هیأت مدیره بورس، کمیته رسیدگی به تخلفات، هیأت رسیدگی به تخلفات و هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار است .

▪ بند ۲ :

هیأت رسیدگی: منظور هیأت رسیدگی به تخلفات موضوع ماده ۲۱ این دستورالعمل است.

▪ بند ۳ :

کمیته رسیدگی: منظور کمیته رسیدگی به تخلفات موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل است.

▪ بند ۴ :

کمیته تحقیق: منظور کمیته تحقیق و بررسی تخلفات موضوع ماده ۵ این دستورالعمل است .

▪ بند ۵ :

بورس: منظور شرکت های بورس اوراق بهادار تهران، فرابورس ایران، بورس کالای ایران، بورس انرژی ایران یا هر شرکتی که با مجوز شورا تحت عنوان بورس تشکیل می شود، حسب مورد است .

▪ بند ۶ :

شخص مورد رسیدگی: اشخاص مورد رسیدگی طبق این دستورالعمل در حدود صلاحیت‌های قانونی عبارتند از :

الف) ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی، عرضه‌کنندگان در بورس‌های کالایی و ارزشیابان؛

ب) مدیران شامل مدیرعامل، اعضای حقیقی و حقوقی هیأت مدیره، هیأت عامل، دبیر کل و نیز نماینده شخص حقوقی عضو هیأت مدیره یا هیأت عامل اشخاص موضوع جزء الف این بند؛

پ) ارکان صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مدیران آنها؛

ت) ارکان انتشار اوراق بهادار؛

ث) دارندگان گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای و گواهی‌نامه‌های کاربردی بازار سرمایه؛

ج) مدیران اشخاص موضوع بند ۵ ماده ۶ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی؛

چ) سهامداران

ح) سایر اشخاصی که به هر نحوی تحت نظارت سازمان قرار گرفته یا از سازمان یا تشکل‌های خودانتظام، مجوز فعالیت یا گواهی‌نامه اخذ کرده باشند.

▪ بند ۷ :

شخص وابسته به شخص حقیقی: منظور اشخاص زیر هستند که وابسته به شخص حقیقی محسوب می‌شوند:

الف) شخصی که رابطه سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقات اول، دوم یا سوم با شخص حقیقی دارد.

ب) شرکتی که شخص حقیقی به طور مستقیم یا غیرمستقیم حداقل ده درصد از سهام آن را در تملک دارد.

پ) شرکتی که شخص حقیقی در دو سال گذشته عضو هیئت مدیره، مدیرعامل یا از مدیران ارشد آن بوده است.

ت) شرکتی که شخص حقیقی در دو سال گذشته رابطه قراردادی کاری یا معاملاتی با ارزش بیش از پنج درصد درآمد عملیاتی شرکت با آن داشته است.

▪ بند ۸ :

شخص وابسته به شخص حقوقی: منظور اشخاص زیر هستند که وابسته به شخص حقوقی محسوب می‌شوند:

الف) اشخاصی که حداقل ده درصد از سرمایه شخص حقوقی را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در تملک داشته باشند.

ب) شرکتی که شخص حقوقی حداقل ده درصد از سهام آن را در تملک داشته باشد.

پ) شرکتی که مدیران فعلی آن در دو سال اخیر عضو هیئت مدیره یا مدیرعامل شخص حقوقی باشند.

ت) اشخاصی که در دو سال اخیر معاملات تجاری بیش از ۵ درصد درآمد عملیاتی شخص حقوقی با آن داشته‌اند.

○ ماده ۲ :

رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع این دستورالعمل در صلاحیت بورس است، مگر در موارد زیر که در صلاحیت سازمان خواهد بود:

الف) نهادهای مالی که عضو بورس نیستند

ب) ناشرانی که در بورس پذیرش یا درج نشده‌اند

پ) اشخاص مذکور در جزء ب بند ۶ ماده ۱ این دستورالعمل در خصوص بندهای الف و ب این ماده

ت) اشخاص مذکور در اجزای پ، ت و ج بند ۶ ماده ۱ این دستورالعمل

▪ تبصره ۱ :

رسیدگی به تخلفات مدیرعامل، مدیران ارشد و اعضای هیئت مدیره بورس‌ها و ارکان سایر تشکل‌های خود انتظام از تکالیف، وظائف و اختیارات آن‌ها در سمت‌های یاد شده مطابق با ترتیبات مقرر در دستورالعمل موضوع ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۹ شورای عالی بورس و اوراق بهادار است .

▪ تبصره ۲ :

رسیدگی به تخلفات اعضاء سایر تشکل‌های خودانتظام غیر از بورس از ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای که در راستای بند ۶ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار به تصویب کانون‌ها می‌رسد بر اساس دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد هر یک از کانون‌ها به تصویب هیئت‌مدیره سازمان می‌رسد .

• بخش دو - رسیدگی در بورس ها :

○ فصل یک - تشکیلات :

تشکیلات رسیدگی به تخلفات انضباطی در بورس، عبارت است از:

الف) دبیرخانه کمیته تحقیق؛

ب) کمیته تحقیق؛

پ) هیأت‌مدیره بورس؛

▪ **ماده ۳ :**

تشکیلات رسیدگی به تخلفات انضباطی در بورس، عبارت است از :

الف) دبیرخانه کمیته تحقیق؛

ب) کمیته تحقیق؛

پ) هیأت‌مدیره بورس؛

▪ **ماده ۴ :**

دبیرخانه کمیته تحقیق که تحت نظر مدیریت حقوقی بورس تشکیل می‌شود، انجام کلیه امور مربوط به پیگیری تکمیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضای کمیته تحقیق و اشخاص مورد رسیدگی، بایگانی مدارک و مستندات پرونده و ابلاغ آرای صادره را بر عهده دارد .

▪ **ماده ۵ :**

کمیته تحقیق، متشکل از مدیر حقوقی بورس، نماینده واحد گزارش دهنده تخلف و یک نفر خبره مالی یا حقوقی به انتخاب هیأت‌مدیره بورس است .

▪ **تبصره :**

مدیر حقوقی بورس به‌عنوان رئیس کمیته تحقیق، وظیفه اداره جلسات را بر عهده داشته و می‌تواند بر اساس موضوع تخلف، حسب مورد از مدیران یا نمایندگان مدیریت های ذی ربط سازمان، معاونین، مدیران و یا کارشناسان بورس و نماینده کانون مربوط جهت شرکت در جلسه به عنوان مطلع دعوت نماید .

○ فصل دو - ترتیب رسیدگی، صدور رأی و اعتراض به آن :

▪ مبحث الف - ترتیب رسیدگی و صدور رأی :

▪ ماده ۶ :

پرونده تخلفاتی بر اساس گزارش هر یک از معاونت‌ها، مدیریت‌ها یا ادارات نظارتی سازمان، بورس مربوط، شرکت سپرده-گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا شرکت مدیریت دارایی مرکزی در دبیرخانه کمیته تحقیق تشکیل می‌شود. دبیرخانه کمیته تحقیق مکلف است پس از تشکیل پرونده اقدامات لازم را جهت تکمیل آن انجام داده و موضوع را در کمیته تحقیق مطرح نماید .

▪ ماده ۷ :

گزارش تخلف باید مشتمل بر موارد ذیل باشد :

الف) مشخصات مرجع اعلام کننده تخلف

ب) مشخصات شخص مورد رسیدگی به نحوی که رافع هر گونه ابهام نسبت به هویت اشخاص مذکور باشد، به همراه ذکر شماره یا شناسه ملی، سمت، اقامتگاه(در صورت دسترسی) و مدت زمان تصدی مسئولیت و تطبیق آن با تاریخ وقوع تخلف

پ) مستندات و مدارک دال بر تصدی سمت اعضاء هیأت مدیره و مدیرعامل و یا هر شخص معرفی شده به عنوان شخص مورد رسیدگی

ت) زمان یا بازه زمانی وقوع تخلف

ث) ماده یا مواد نقض شده از مقررات و عناوین آنها

ج) شرح تخلفات واقع شده با ذکر دلایل و مستندات و تصویر اسناد و مدارک مربوط به آن

چ) مشخصات تهیه کننده گزارش به همراه مهر یا امضاء و تاریخ

▪ تبصره ۱ :

واحد گزارش دهنده موظف است قبل از ارسال گزارش تخلف نسبت به اخذ دفاعیات شخص مورد رسیدگی اقدام نموده و نسخه ای از آن و اظهار نظر کارشناسی خود را در خصوص دفاعیات مطروحه به همراه گزارش تخلف ارسال نماید .

▪ تبصره ۲ :

در صورتی که دبیرخانه کمیته تحقیق، گزارش تخلف ارائه شده را ظرف مدت ۵ روز کاری از حیث شرایط فوق ناقص تشخیص دهد، پرونده را با ذکر موارد نقص به واحد گزارش دهنده عودت می‌دهد. واحد مربوطه موظف است ظرف مدت ۱۰ روز کاری نسبت به تکمیل پرونده و ارسال مجدد آن اقدام نماید. در صورت عدم امکان تکمیل گزارش تخلف در مهلت مذکور، مستند به دلایل موجه، رسیدگی به پرونده تا زمان تکمیل گزارش متوقف می‌شود .

▪ ماده ۸ :

دبیرخانه کمیته تحقیق موظف است، موضوع تخلف را مستند به مقررات نقض شده و با ذکر تاریخ و محل جلسه به شخص مورد رسیدگی جهت حضور در جلسه کمیته تحقیق ابلاغ نماید. در دعوت نامه باید قید شود که نماینده شخصی حقوقی با ارائه مدارک مثبت نمایندگی می تواند در جلسه کمیته حاضر شده یا لایحه دفاعیه ارسال نماید. مهلت ارسال لایحه دفاعیه حداکثر تا تاریخ جلسه رسیدگی می باشد و فاصله بین ابلاغ دعوت نامه تا تشکیل جلسه کمتر از ده روز نخواهد بود .

▪ تبصره ۱ :

در صورت لزوم فوریت رسیدگی با درخواست گزارش دهنده و با قید جهات فوریت، حسب تشخیص رییس کمیته تحقیق، جلسه بدون رعایت مفاد این ماده و با احضار فوری شخص مورد رسیدگی برگزار می گردد. در اینگونه موارد مهلت مقتضی جهت ارسال لایحه دفاعیه پس از جلسه رسیدگی به شخص مورد رسیدگی داده می شود .

▪ تبصره ۲ :

عدم دریافت لایحه دفاعیه یا عدم حضور شخص مورد رسیدگی و یا نماینده وی، مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود .

▪ تبصره ۳ :

دبیرخانه کمیته تحقیق مکلف است سوابق محکومیت های انضباطی شخص مورد رسیدگی را حسب مورد از هر یک از مراجع ذیصلاح در سازمان یا بورس استعلام و ضمیمه پرونده نماید .

▪ ماده ۹ :

دبیرخانه کمیته تحقیق پس از انجام موارد فوق، پرونده را در کمیته تحقیق مطرح می نماید تا به شرح ذیل بررسی و تصمیم گیری شود:

الف) در صورت احراز کفایت تحقیقات، کمیته تحقیق تصمیم پیشنهادی خود را طی صورتجلسه تنظیمی جهت صدور رأی بدوی به هیأت مدیره بورس ارسال می نماید. نظرات تمامی اعضاء در صورتجلسه درج و به امضاء ایشان خواهد رسید.

ب) در صورت ناقص بودن مدارک و مستندات پرونده و یا عدم رعایت ترتیبات مقرر به شرح فوق، پرونده به دبیرخانه کمیته تحقیق عودت داده می شود تا پس از رفع نواقص مجدداً برای اتخاذ تصمیم به کمیته تحقیق ارسال شود.

▪ تبصره :

جلسات رسیدگی با حضور اکثریت اعضای کمیته تحقیق رسمیت می یابد.

▪ ماده ۱۰ :

هیأت مدیره بورس پس از بررسی دلایل و مستندات پرونده، دفاعیات اشخاص مورد رسیدگی و ملاحظه تصمیم پیه شنهادی کمیته تحقیق، در صورت احراز کفایت رسیدگی، با اعلام ختم رسیدگی و اخذ تصمیم ظرف مهلت ۱۵ روز از تاریخ جلسه رسیدگی مبادرت به انشاء رأی می نماید .

▪ تبصره :

رأی هیأت مدیره بورس با اکثریت آرا معتبر است. در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور در صورت جلسه هیأت مدیره درج و به امضای عضو مخالف خواهد رسید .

▪ ماده ۱۱ :

در صورتی که وقوع تخلف احراز نشود و یا اتهام تخلفاتی به دلیل فقدان یا عدم کفایت اسناد، مدارک و ادله اثبات، قابلیت انتساب به شخص مورد رسیدگی را نداشته باشد، مرجع رسیدگی مبادرت به صدور رأی مشعر بر براءت شخص مورد رسیدگی می نماید. این رأی جز در مواردی که سازمان نسبت به رأی معترض باشد، قطعی است .

▪ ماده ۱۲ :

جلسات هیأت مدیره بورس، بدون حضور اشخاص مورد رسیدگی تشکیل می گردد. در مواردی که هیأت مدیره حضور شخص مورد رسیدگی را ضروری تشخیص دهد، از شخص مذکور جهت حضور در جلسه با رعایت ترتیبات مقرر در ماده ۸ دعوت خواهد شد؛ عدم حضور وی در جلسه مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود .

▪ ماده ۱۳ :

در موارد زیر اعضای مرجع رسیدگی باید از رسیدگی امتناع نمایند و شخص مورد رسیدگی نیز می تواند آنان را رد کند:

الف) قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از هر طبقه بین عضو با شخص مورد رسیدگی وجود داشته باشد.

ب) عضو قییم یا مخدوم شخص مورد رسیدگی باشد.

پ) عضو یا همسر یا فرزند او، شخص مورد رسیدگی باشد.

ت) عضو سابقاً در موضوع پرونده به هر عنوان اظهار نظر ماهوی کرده باشد.

ث) بین عضو و شخص مورد رسیدگی و یا همسر یا فرزند او دعوی حقوقی یا جزایی مطرح باشد و یا در سابق مطرح بوده و از تاریخ صدور حکم قطعی دو سال نگذشته باشد.

ج) عضو یا همسر یا فرزند او دارای نفع شخصی در موضوع مطروح باشند.

چ) عضو جز اشخاص وابسته یا شخص مرتبط با شخص مورد رسیدگی باشد.

▪ تبصره :

ایراد رد باید قبل از ختم رسیدگی مرجع ذی ربط به عمل آید. در این موارد، عضو مشمول این ماده حق حضور در جلسات رسیدگی مربوط را نخواهد داشت و در نصاب تشکیل و رأی گیری مرجع نیز محاسبه نمی گردد .

▪ ماده ۱۴ :

آرای صادره توسط هیأت مدیره بورس مشتمل بر موارد ذیل و مطابق با فرم رأی (پیوست این دستورالعمل) خواهد بود :

الف) مشخصات شخص یا اشخاص مورد رسیدگی؛

ب) خلاصه ای از شرح اتهامات وارده؛

پ) گردش کار و دفاعیات مطروحه؛

ت) دلایل انتساب تخلف به شخص مورد رسیدگی؛

ث) تعیین نوع تخلف و مجازات انضباطی شخص مورد رسیدگی به استناد قوانین و مقررات در صورت متخلف شناخته شدن وی؛

ج) قابل تجدیدنظر بودن رأی صادره و مرجع و مهلت تجدیدنظر؛

▪ ماده ۱۵ :

دبیرخانه کمیته تحقیق موظف است نسبت به ابلاغ آرای صادره اقدام و یک نسخه از آن را به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات ارسال نماید. دبیرخانه رسیدگی به تخلفات پس از دریافت رأی، تصویری از رأی صادره را به مدیریت نظارتی مربوط در سازمان ارسال می نماید. مدیریت مربوط در صورت عدم تناسب رأی صادره با تخلف ارتكابی نسبت به اعتراض در خصوص رأی صادره اقدام می نماید .

▪ تبصره :

ابلاغ اوراق، اخطاریه ها و آراء با استفاده از روش های الکترونیکی از قبیل سامانه های ارتباطی با اشخاص تحت نظارت از قبیل کدال، ستان یا رایانامه، نامبر، تلفن یا از طریق بورس منطقه ای، پست یا هر روش دیگری که توأم با ثبت قابل اعتماد سوابق باشد، امکان پذیر و معتبر است. ابلاغ آرا و سایر اوراق از طریق سامانه های مذکور به منزله ابلاغ قانونی می باشد .

▪ ماده ۱۶ :

در مواردی که هیأت مدیره بورس یکی از تنبیهات انضباطی ذیل را متناسب با تخلف ارتكابی تشخیص دهد، پرونده تخلفاتی موردنظر را به انضمام تصمیم خود، جهت رسیدگی و صدور رأی به هیأت رسیدگی ارجاع می‌نماید:

الف) جریمه نقدی موضوع ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها؛

ب) لغو یا تعلیق مجوز تأسیس و فعالیت اشخاص تحت نظارت صادره توسط سازمان؛

پ) لغو یا تعلیق گواهینامه‌های حرفه‌ای صادره توسط سازمان؛

ث) سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران اشخاص تحت نظارت موضوع ماده ۱۳ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی؛

▪ تبصره :

در صورتی که هیأت رسیدگی تنبیهات انضباطی موضوع این ماده را متناسب با تخلف ارتكابی تشخیص ندهد، پرونده را به هیأت مدیره بورس عودت می‌نماید. هیأت مدیره بورس موظف است نسبت به صدور رأی بدوی با لحاظ نظر هیأت رسیدگی اقدام نماید .

▪ مبحث ب - اعتراض به رأی :

▪ ماده ۱۷ :

آرای صادره از هیأت مدیره بورس با تجدیدنظر خواهی محکوم‌علیه یا معاونت نظارتی مربوط در سازمان قابل رسیدگی توسط هیأت رسیدگی است. درخواست تجدیدنظر باید حداکثر ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی بدوی به دبیرخانه کمیته تحقیق تسلیم گردد. دبیرخانه کمیته تحقیق موظف است پس از وصول درخواست تجدیدنظر در مهلت مقرر، پرونده را جهت رسیدگی به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات در سازمان موضوع بند الف ماده ۱۸ این دستورالعمل ارسال نماید .

▪ تبصره ۱ :

در صورت عدم تجدیدنظر خواهی ظرف مهلت مقرر، آرای بدوی صادره توسط هیأت مدیره بورس، قطعی می‌شود .

▪ تبصره ۲ :

هرگاه تقاضای تجدیدنظر خارج از مهلت مقرر، تقدیم شود و درخواست کننده عذر موجه عنوان کند، هیأت رسیدگی ابتدا به عذر او رسیدگی می‌کند و در صورت موجه شناختن آن به درخواست اعتراض رسیدگی می‌نماید. در غیر این صورت مراتب رد درخواست به متقاضی اعلام می‌گردد. جهات زیر عذر موجه محسوب می‌شود:

الف) نرسیدن یا دیر رسیدن ابلاغیه رأی محکومیت؛

ب) بیماری محکوم علیه یا بیماری سخت والدین، همسر یا اولاد وی؛

پ) فوت همسر یا یکی از اقربا تا درجه دوم از طبقه دوم محکوم علیه؛

ت) ابتلاء محکوم علیه به حوادث مهم از قبیل بیماری‌های واگیردار و بروز حوادث قهری مانند سیل و زلزله که موجب عدم امکان تردد گردد.

ث) محکوم علیه در توقیف یا حبس باشد؛

ج) سایر مواردی که عرفاً به تشخیص هیئت رسیدگی عذر موجه محسوب می‌شود.

• بخش سه - رسیدگی در سازمان :

○ فصل یک - تشکیلات و صلاحیت :

▪ ماده ۱۸ :

تشکیلات رسیدگی به تخلفات انضباطی در سازمان عبارت است از :

الف) دبیرخانه رسیدگی به تخلفات

ب) کمیته رسیدگی

پ) هیأت رسیدگی

ت) هیأت مدیره سازمان

▪ ماده ۱۹ :

دبیرخانه رسیدگی به تخلفات، تحت نظر مدیریت پیگیری تخلفات تشکیل می‌شود و انجام کلیه امور مربوط به پیگیری تکمیل پرونده، تعیین وقت رسیدگی، دعوت از اعضاء مرجع رسیدگی و اشخاص مورد رسیدگی، تهیه صورت جلسات رسیدگی، بایگانی مدارک و مستندات پرونده، ابلاغ آرا و صدور دستور اجرای آرای قطعی را بر عهده دارد .

▪ ماده ۲۰ :

کمیته رسیدگی، متشکل از نماینده مدیریت پیگیری تخلفات به عنوان رئیس کمیته، نماینده واحد نظارتی مربوطه در سازمان و یک نفر به انتخاب معاونت حقوقی سازمان است .

▪ ماده ۲۱ :

هیأت رسیدگی، متشکل از مدیر پیگیری تخلفات به عنوان رئیس هیأت، مدیر نظارتی مربوطه در سازمان و یک نفر به انتخاب هیأت مدیره سازمان است .

▪ ماده ۲۲ :

مراجع رسیدگی به تخلفات در سازمان علاوه بر رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۲ این دستورالعمل در چارچوب قوانین و مقررات از جمله مواد ۱۳ و ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید و بند ۶ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار و در حدود صلاحیت قانونی رأساً به تخلفات کلیه اشخاص تحت نظارت رسیدگی می نمایند.

○ فصل دو - ترتیب رسیدگی، صدور رأی و اعتراض به آن :

▪ مبحث الف - ترتیب رسیدگی و صدور رأی :

▪ ماده ۲۳ :

پرونده‌های تخلفاتی بر اساس گزارش واحدهای نظارتی در سازمان یا سایر مراجع ذی صلاح پس از بررسی تخصصی واحد نظارتی مربوط در سازمان در دبیرخانه رسیدگی به تخلفات تشکیل می شود. دبیرخانه موظف است پس از تشکیل پرونده، اقدامات لازم را جهت تکمیل پرونده انجام دهد و موضوع را در کمیته رسیدگی مطرح نماید .

▪ تبصره :

موارد مذکور در گزارش تخلف واصله، همان موارد موضوع ماده ۷ این دستورالعمل است.

▪ ماده ۲۴ :

دبیرخانه رسیدگی به تخلفات پس از وصول گزارش تخلف، مطابق با ماده ۸ این دستورالعمل اقدام نموده و پس از آن، پرونده را در کمیته رسیدگی مطرح می نماید تا به شرح ذیل رسیدگی و تصمیم گیری شود :

▪ بند الف :

در صورت ناقص بودن مدارک و مستندات پرونده و یا عدم رعایت ترتیبات مقرر به شرح فوق، پرونده به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات عودت داده می شود تا پس از رفع نواقص توسط واحد گزارش دهنده مجدداً برای اتخاذ تصمیم به کمیته رسیدگی ارسال شود .

▪ بند ب :

در صورتی که بر اساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های مندرج در ماده ۱۶ این دستورالعمل نباشد، کمیته رأساً مبادرت به صدور رأی بدوی می نماید .

▪ **بند پ :**

در صورتی که بر اساس بررسی‌های اولیه اسناد، مدارک و مستندات موجود در پرونده، مجازات انضباطی تخلف ارتكابی از نوع مجازات‌های مندرج در ماده ۱۶ این دستورالعمل باشد، آنگاه پرونده بر اساس نظر کمیته رسیدگی تکمیل و نظر پيشنهادهی کمیته جهت رسیدگی و صدور رأی بدوی به هیأت رسیدگی ارجاع می‌گردد .

▪ **ماده ۲۵ :**

در صورتی که وقوع تخلف احراز نشود و یا اتهام تخلفاتی به دلیل فقدان یا عدم کفایت اسناد، مدارک و ادله اثبات، قابلیت انتساب به شخص مورد رسیدگی را نداشته باشد، مرجع رسیدگی مبادرت به صدور رأی مشعر بر براءت شخص مورد رسیدگی می‌نماید. رأی صادره قطعی است .

▪ **ماده ۲۶ :**

جلسات کمیته رسیدگی با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد. صورت جلسه توسط دبیر رسیدگی به تخلفات تنظیم و توسط اعضای حاضر و اشخاص مورد رسیدگی امضا می‌شود. در صورت استنکاف اشخاص مورد رسیدگی از امضا، مراتب در صورت جلسه قید می‌گردد .

▪ **ماده ۲۷ :**

صلاحیت هیأت رسیدگی به شرح ذیل است:

▪ **بند الف :**

رسیدگی به پرونده‌هایی که در اجرای ماده ۱۶ و بند پ ماده ۲۴ این دستورالعمل از طرف هیأت مدیره بورس یا کمیته رسیدگی به هیأت رسیدگی به تخلفات، ارجاع می‌گردد؛ جهت صدور رأی بدوی .

▪ **بند ب :**

رسیدگی به درخواست‌های تجدید نظر از آرای صادره از بورس یا کمیته رسیدگی؛ جهت صدور رأی قطعی .

▪ **ماده ۲۸ :**

مرجع رسیدگی پس از بررسی دلایل و مستندات پرونده و دفاعیات اشخاص مورد رسیدگی، در صورت احراز کفایت رسیدگی، با اعلام ختم رسیدگی و اخذ تصمیم، ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ختم رسیدگی مبادرت به انشاء رأی می‌نماید .

▪ ماده ۲۹ :

چنانچه مراجع رسیدگی در جریان رسیدگی به گزارشهای تخلفاتی تشخیص دهند که تداوم فعالیت اشخاص مورد رسیدگی در حین رسیدگی و قبل از صدور رأی منجر به تداوم تخلف یا وقوع تخلفات جدید می شود مراتب را با ذکر دلایل به هیأت مدیره سازمان اعلام نموده تا نسبت به اتخاذ تصمیم مقتضی نسبت به اشخاص مزبور تا زمان صدور رأی اقدام نماید .

▪ ماده ۳۰ :

در غیر از مواردی که به تشخیص معاون حقوقی سازمان، قبل از قطعیت آرای انضباطی، پیگیری کیفی ضرورت می یابد، رسیدگی و پیگیری جنبه مجرمانه احتمالی تخلفات انضباطی که واجد و صف یکی از عناوین مجرمانه فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار است، پس از قطعیت آرای تخلفاتی انجام خواهد شد .

▪ ماده ۳۱ :

در مواردی که رسیدگی انضباطی منوط به تعیین تکلیف جنبه مجرمانه تخلف ارتكابی نزد مراجع ذی صلاح قانونی است، رسیدگی انضباطی در سازمان متوقف و تا صدور رأی قطعی کیفی پرونده تحت نظر خواهد بود .

▪ ماده ۳۲ :

دبیرخانه رسیدگی به تخلفات نسبت به ابلاغ آرای صادره، اقدام و یک نسخه از رأی صادره را به واحد گزارش دهنده ارسال می نماید .

▪ تبصره :

ابلاغ اوراق، اخطاریه ها و آراء با استفاده از روش های الکترونیکی از قبیل سامانه های ارتباطی با اشخاص تحت نظارت از قبیل کدال، ستان یا رایانامه، نامبر، تلفن یا از طریق بورس منطقه ای، پست یا هر روش دیگری که توأم با ثبت قابل اعتماد سوابق باشد، امکان پذیر و معتبر است. ابلاغ آرا و سایر اوراق از طریق سامانه های مذکور به منزله ابلاغ قانونی می باشد .

▪ مبحث ب - اعتراض به رأی :

▪ ماده ۳۳ :

درخواست تجدیدنظر از آرا صادره از کمیته رسیدگی یا هیأت رسیدگی باید حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ، به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات ارائه شود. دبیرخانه موظف است پس از وصول درخواست تجدیدنظر پرونده را جهت رسیدگی به هیأت رسیدگی یا هیأت مدیره سازمان حسب مورد ارسال نماید .

▪ تبصره ۱ :

هرگاه تقاضای تجدیدنظر خارج از مهلت مقرر تقدیم شود و درخواست کننده عذر موجه به شرح مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۸ این دستورالعمل، عنوان کند، هیأت رسیدگی یا هیأت مدیره حسب مورد ابتدا به عذر او رسیدگی می‌کند و در صورت موجه شناختن آن به درخواست اعتراض رسیدگی می‌نماید. در غیر این صورت مراتب رد درخواست به متقاضی اعلام می‌گردد .

▪ تبصره ۲ :

در صورت عدم تجدیدنظرخواهی ظرف مهلت مقرر، آرای بدوی صادره قطعی می‌گردد.

▪ ماده ۳۴ :

هیأت مدیره سازمان پس از بررسی دلایل و مستندات پرونده و دفاعیات اشخاص مورد رسیدگی، در صورت احراز کفایت رسیدگی، با اعلام ختم رسیدگی مبادرت به انشاء رأی می‌نماید. رأی صادره قطعی است .

▪ تبصره :

آرای صادره از مرجع رسیدگی باید مشتمل بر موارد مذکور در ماده ۱۴ این دستورالعمل باشد .

▪ ماده ۳۵ :

جلسات هیأت مدیره سازمان و هیأت رسیدگی، بدون حضور اشخاص مورد رسیدگی تشکیل می‌گردد. در مواردی که مرجع مذکور حضور شخص مورد رسیدگی را ضروری تشخیص دهد، از وی جهت حضور در جلسه با رعایت ترتیبات مقرر در ماده ۷ این دستورالعمل دعوت خواهد شد؛ عدم حضور در جلسه مانع از رسیدگی و صدور رأی نخواهد بود .

▪ ماده ۳۶ :

جلسات مراجع رسیدگی با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و مطابق با نظر اکثریت تصمیم گیری می‌شود. کلیه اعضا باید ذیل صورتجلسه و رأی را امضا نمایند. در صورت وجود نظر مخالف، نظر مزبور ذیل صورتجلسه درج شده و به امضای عضو مخالف خواهد رسید .

▪ ماده ۳۷ :

در صورت تجدیدنظرخواهی توسط محکوم علیه، مراجع رسیدگی در مرحله تجدیدنظر، نمی‌توانند مجازات مقرر در رأی تجدیدنظرخواسته را تشدید کنند مگر در مواردی که مجازات مقرر در حکم بدوی برخلاف مقررات مربوط باشد. در این موارد مرجع مذکور با نقض رأی بدوی نسبت به تعیین مجازات و صدور رأی قطعی اقدام می‌کند .

- بخش چهارم - اعاده رسیدگی :

- ماده ۳۸ :

درخواست اعاده رسیدگی در مورد آرای قطعی در موارد زیر پذیرفته می‌شود:

- بند الف :

هرگاه پس از قطعیت رأی صادره، اطلاعات یا اسنادی که دلیل حقانیت درخواست کننده باشد، به دست آید که در جریان رسیدگی به عللی، موجود یا در دسترس نبوده است .

- بند ب :

هرگاه رأی صادره به استناد اسناد مجعول یا فاقد اعتبار صادر شده باشد.

- تبصره :

مهلت ارائه درخواست اعاده رسیدگی حداکثر یک ماه از تاریخ کشف جهات مذکور برای شخص ذینفع خواهد بود. در صورت اجرای کامل رأی صادره و انقضاء مدت محرومیت‌های تبعی، درخواست اعاده رسیدگی پذیرفته نخواهد شد .

- ماده ۳۹ :

اشخاص زیر حق درخواست اعاده رسیدگی دارند:

الف) محکوم‌علیه، وکیل یا نماینده وی؛

ب) رئیس سازمان؛

- ماده ۴۰ :

درخواست اعاده رسیدگی به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات تسلیم می‌شود. دبیرخانه رسیدگی به تخلفات در صورت احراز انطباق درخواست مطروحه با یکی از جهات موضوع ماده ۳۸ این دستورالعمل، مراتب را به مرجع صدور رأی قطعی اعلام نموده و در غیر این صورت، درخواست مطروحه را با ذکر دلیل، مردود اعلام می‌نماید. مرجع صدور رأی قطعی نیز پس از وصول درخواست اعاده رسیدگی از سوی دبیرخانه در صورت احراز عدم انطباق درخواست مطروحه با یکی از جهات مذکور، با ذکر دلیل درخواست را مردود اعلام نموده و در غیر این صورت اقدام به رسیدگی می‌نماید .

- تبصره ۱ :

پس از قبول درخواست اعاده رسیدگی، مرجع صادر کننده رأی قطعی نسبت به موضوع پرونده رسیدگی نموده و رأی مقتضی را صادر می‌نماید. رأی صادره قطعی است .

▪ تبصره ۲ :

با قبول درخواست اعاده رسیدگی، اجرای مجازات یا ادامه اجرای آن، تا زمان ختم رسیدگی و صدور رأی مجدد، حسب مورد به تعویق خواهد افتاد .

▪ تبصره ۳ :

نسبت به رأیی که پس از اعاده رسیدگی صادر می‌شود، دیگر اعاده رسیدگی از همان جهت پذیرفته نمی‌شود .

• بخش پنج - اجرای آرای انضباطی :

○ ماده ۴۱ :

آرای قطعی صادره از مرجع رسیدگی، پس از ابلاغ و آراییی که به علت عدم تجدیدنظرخواهی در مهلت مقرر قطعی شده‌اند، پس از انقضای مهلت تجدیدنظرخواهی، با رعایت مفاد این دستورالعمل به موقع اجرا گذاشته می‌شوند .

○ ماده ۴۲ :

صدور دستور اجرای آرای قطعی و پیگیری و نظارت بر شیوه اجرای آن‌ها برعهده دبیرخانه رسیدگی به تخلفات است. در خصوص آراء قطعی صادره از بورس، تکلیف مزبور بر عهده دبیرخانه کمیته تحقیق است .

▪ تبصره :

مرجع ذی صلاح برای اجرای رأی، موظف است بلافاصله پس از اجرای رأی، مراتب اجرای کامل رأی در مهلت مقرر را، به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات یا دبیرخانه کمیته تحقیق، حسب مورد گزارش دهد .

○ ماده ۴۳ :

در مواردی که به موجب رأی قطعی انضباطی مشعر بر تعلیق یا تبدیل مجازات های مورد حکم، محکوم‌علیه ملزم به انجام یا ترک فعل معین یا رعایت شرایط و الزامات خاص شده باشد، واحدهای نظارتی مربوط در سازمان کیفیت اجرای دستورات مرجع رسیدگی و شرایط مقرر برای تعلیق یا تبدیل تنبیهات انضباطی را به دبیرخانه جهت انعکاس به مرجع صدور رأی قطعی اعلام می‌نمایند .

○ ماده ۴۴ :

رفع ابهام و اجمال از رأی با مرجع صادر کننده رأی قطعی است و رفع اشکالات مربوط به اجرای رأی با رعایت موازین قانونی با دبیرخانه رسیدگی به تخلفات یا دبیرخانه کمیته تحقیق حسب مورد است که رأی زیرنظر او اجرا می‌شود.

تبصره -هرگاه شیوه اجرا در رأی تعیین گردد، به همان ترتیب اجرا می‌شود و در صورت عدم تعیین شیوه اجرا، مرجع اجرا کننده رأی مطابق با مقررات قانونی رأی را اجرا می‌کند.

○ ماده ۴۵ :

دبیرخانه رسیدگی به تخلفات در اجرای آرای قطعی متضمن محرومیت از فعالیت یا تعلیق مجوز فعالیت شرکت های کارگزاری، مکلف به اخذ نظر کمیته پایش ریسک بازار درخصوص شیوه و زمان بندی اجرای رأی است. کمیته پایش ریسک می تواند تعویق اجرای رأی را حداکثر به مدت ۴ ماه پس از ابلاغ آرای قطعی یا پس از قطعیت آرای بدوی به دلیل عدم تجدیدنظرخواهی، به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات پیشنهاد دهد. دبیرخانه موظف به تبعیت از نظر کمیته پایش ریسک است .

▪ تبصره :

کمیته پایش ریسک بازار می تواند روزهای تعلیق مجوز فعالیت یا روزهای اجرای محرومیت موضوع آرای قطعی را در راستای صیانت از حقوق سرمایه گذاران و حفظ نظم و امنیت بازار و معاملات، به صورت پیوسته یا منقطع به دبیرخانه رسیدگی به تخلفات پیشنهاد نماید .

○ مؤخره :

این دستورالعمل در ۴۵ ماده و ۲۷ تبصره در تاریخ ۱۳۹۸/۰۷/۰۳ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید. از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، دستورالعمل " رسیدگی به تخلفات اشخاص موضوع ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار ج.ا.ا. و دیگر اشخاص تحت نظارت " مصوب ۱۳۸۷/۰۱/۲۰ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن، بند یک پانصد و چهل و یکمین صورتجلسه هیات مدیره مورخ ۰۶/۰۸/۱۳۹۷، بند دو پانصد و پنجاه و هفتمین صورتجلسه هیات مدیره مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۱۰، بند ۷ پانصد و شصت و دومین صورتجلسه هیات مدیره مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۳ و بند پنج پانصد و هفتادمین صورتجلسه هیات مدیره مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۱، نسخ می شوند .

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱ - اصطلاحات و واژه‌هایی که در این قانون بکار رفته است، دارای معانی زیر میباشند:

۱ - شورای عالی بورس و اوراق بهادار: شورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل میشود و بعد از این «شورا» نامیده میشود.

۲ - سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل میشود و بعد از این «سازمان» نامیده میشود.

۳ - بورس اوراق بهادار: بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد داد و ستد قرار میگیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده میشود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره میشود.

۴ - هیأت داور: هیأتی است که به موجب ماده (۳۷) این قانون تشکیل میشود.

۵ - کانون: کانونهای کارگزاران، معامله‌گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکلهای خودانتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعملهای مصوب «سازمان» به صورت مؤسسه غیر دولتی، غیر تجاری و غیر انتفاعی به ثبت میرسند.

۶ - تشکل خودانتظام: تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیتهای حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضاء، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم میداند، با رعایت این قانون، وضع و اجراء کند.

۷ - شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه: شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالکیت اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام میدهد.

۸ - بازارهای خارج از بورس: بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیر الکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت میگیرد.

۹ - بازار اولیه: بازاری است که اولین عرضه و پذیره نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام میشود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار میگیرد.

۱۰ - بازار ثانویه: بازاری است که اوراق بهادار پس از عرضه اولیه، در آن مورد داد و ستد قرار میگیرد.

۱۱ - بازار مشتقه: بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا داد و ستد میشود.

۱۲ - ناشر: شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر میکند.

- ۱۳ - کارگزار: شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آنها معامله میکند.
- ۱۴ - کارگزار / معامله‌گر: شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آنها و یا به نام و حساب خود معامله میکند.
- ۱۵ - بازار گردان: کارگزار / معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به داد و ستد آن اوراق میپردازد.
- ۱۶ - مشاور سرمایه‌گذاری: شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره میدهد.
- ۱۷ - سبد گردان: شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار میپردازد.
- ۱۸ - شرکت تأمین سرمایه: شرکتی است که به عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت میکند و میتواند فعالیتهای کارگزاری، معامله‌گری، بازار گردانی، مشاوره، سبد گردانی، پذیره نویسی، تعهد پذیره نویسی و فعالیتهای مشابه را با اخذ مجوز از «سازمان» انجام دهد.
- ۱۹ - صندوق بازنشستگی: صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرحهای پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم میکند.
- ۲۰ - صندوق سرمایه‌گذاری: نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار میباشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریکند.
- ۲۱ - نهادهای مالی: منظور نهادهای مالی فعال در بازار اوراق بهادارند که از آن جمله میتوان به کارگزاران، کارگزاران / معامله‌گران، بازار گردانان، مشاوران سرمایه‌گذاری، مؤسسات رتبه‌بندی، صندوقهای سرمایه‌گذاری، شرکتهای سرمایه‌گذاری، شرکتهای پردازش اطلاعات مالی، شرکتهای تأمین سرمایه و صندوقهای بازنشستگی اشاره کرد.
- ۲۲ - شرکت مادر (هلدینگ): شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آنقدر حق رأی کسب میکند که برای کنترل عملیات شرکت، هیأت مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیأت مدیره مؤثر باشد.
- ۲۳ - ارزشیاب: کارشناس مالی است که داراییها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.
- ۲۴ - اوراق بهادار: هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. شورا، اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.
- ۲۵ - انتشار: انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.
- ۲۶ - عرضه عمومی: عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.

- ۲۷ - عرضه خصوصی: فروش مستقیم اوراق بهادار توسط ناشر به سرمایه گذاران نهادی است.
- ۲۸ - پذیره نویسی: فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.
- ۲۹ - تعهد پذیره نویسی: تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت پذیره نویسی به فروش نرسد.
- ۳۰ - اعلامیه پذیره نویسی: اعلامیه‌ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیره نویسی در اختیار عموم قرار میگیرد.
- ۳۱ - بیانیه ثبت: مجموعه فرمها، اطلاعات و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به سازمان داده میشود.
- ۳۲ - اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشاء نشده برای عموم که بطور مستقیم و یا غیر مستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط میشود و در صورت انتشار بر قیمت و یا تصمیم سرمایه گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر میگذارد.
- ۳۳ - سبد: مجموعه داراییهای مالی است که از محل وجوه سرمایه گذاران خریداری میشود.
- فصل دوم - ارکان بازار اوراق بهادار
- ماده ۲ - در راستای حمایت از حقوق سرمایه گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، شورا و سازمان با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل میشود.
- ماده ۳ - شورا بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاستهای کلان آن بازار را بر عهده دارد. اعضای شورا به شرح ذیل میباشد:
- ۱ - وزیر امور اقتصادی و دارایی.
 - ۲ - وزیر صنعت، معدن و تجارت.
 - ۳ - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
 - ۴ - رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون.
 - ۵ - رئیس سازمان که به عنوان دبیر شورا و سخنگوی سازمان نیز انجام وظیفه خواهد کرد.
 - ۶ - دادستان کل کشور یا معاون وی.
 - ۷ - یک نفر نماینده از طرف کانونها.
 - ۸ - سه نفر خبره مالی منحصر از بخش خصوصی با مشورت تشکلهای حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران.
 - ۹ - یک نفر خبره منحصر از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیأت وزیران برای هر بورس

کالایی.

- تبصره ۱ - ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.
- تبصره ۲ - مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای (۷)، (۸) و (۹) پنج سال است و آنان را نمیتوان از میان اعضای هیأت مدیره و کارکنان سازمان انتخاب کرد.
- تبصره ۳ - انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای (۷)، (۸) و (۹) این ماده حد اکثر برای دو دوره امکانپذیر خواهد بود.
- تبصره ۴ - اعضای موضوع بند (۹)، فقط در جلسات مربوط به تصمیم گیری همان بورس شرکت میکنند.
- ماده ۴ - وظایف شورا به شرح زیر میباشد:
- ۱ - اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالی بر اجرای این قانون.
 - ۲ - تعیین سیاستها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاستهای کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط.
 - ۳ - پیشنهاد آئین نامه‌های لازم برای اجرای این قانون جهت تصویب هیأت وزیران.
 - ۴ - تصویب ابزارهای مالی جدید.
 - ۵ - صدور، تعلیق و لغو مجوز فعالیت بورسها، بازارهای خارج از بورس، شرکتهای سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و شرکتهای تأمین سرمایه.
 - ۶ - تصویب بودجه و صورتهای مالی سازمان.
 - ۷ - نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از سازمان.
 - ۸ - تصویب نوع و میزان وصولیهای سازمان و نظارت بر آنها.
 - ۹ - انتخاب بازرس - حسابرس سازمان و تعیین حق الزحمه آن.
 - ۱۰ - انتخاب اعضای هیأت مدیره سازمان.
 - ۱۱ - تعیین حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیأت مدیره سازمان.
 - ۱۲ - انتخاب اعضای هیأت داوری و تعیین حق الزحمه آنان.
 - ۱۳ - اعطای مجوز به بورس به منظور عرضه اوراق بهادار شرکتهای پذیرفته شده خود در بازارهای جهانی.
 - ۱۴ - اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به بورس.
 - ۱۵ - اعطای مجوز به بورس جهت معاملات اشخاص خارجی در بورس.
 - ۱۶ - سایر اموری که به تشخیص هیأت وزیران به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.
- تبصره - مصوبات شورا پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم الاجراء خواهد بود.
- ماده ۵ - سازمان، مؤسسه عمومی غیر دولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکتهای در بورسها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای

آغاز فعالیت و راه‌اندازی سازمان یاد شده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تأمین میشود.

تبصره - اساسنامه و تشکیلات سازمان حد اکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط شورا تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶ - هیأت مدیره سازمان دارای پنج عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصر از کارشناسان بخش غیر دولتی به پیشنهاد رئیس شورا و با تصویب شورا انتخاب میشوند. رئیس شورا حکم اعضای هیأت مدیره را صادر میکند.

ماده ۷ - وظایف و اختیارات هیأت مدیره سازمان به شرح زیر است:

- ۱ - تهیه آئین نامه‌های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا.
- ۲ - تهیه و تدوین دستورالعملهای اجرایی این قانون.
- ۳ - نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط.
- ۴ - ثبت و صدور مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار و نظارت بر آن.
- ۵ - درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس بورسها و سایر نهادهایی که تصویب آنها بر عهده شورا است.
- ۶ - صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس کانونها و نهادهای مالی موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم شورا نیست.
- ۷ - تصویب اساسنامه بورسها، کانونها و نهادهای مالی موضوع این قانون.
- ۸ - اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار.
- ۹ - اعلام آندسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آنها طبق این قانون بر عهده سازمان است به مراجع ذیصلاح و پیگیری آنها.
- ۱۰ - ارائه صورتهای مالی و گزارشهای ادواری در مورد عملکرد سازمان و همچنین وضعیت بازار اوراق بهادار به شورا.
- ۱۱ - اتخاذ تدابیر ضروری و انجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه گذاران در بازار اوراق بهادار.
- ۱۲ - ایجاد هماهنگیهای لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهادهای سیاستگذاری و نظارتی.
- ۱۳ - پیشنهاد بکارگیری ابزارهای مالی جدید در بازار اوراق بهادار به شورا.
- ۱۴ - نظارت بر سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در بورس.
- ۱۵ - تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمدها و نرخهای خدمات سازمان جهت تصویب توسط شورا.
- ۱۶ - تصویب سقف نرخهای خدمات و کارمزدهای بورس و سایر نهادهای مالی موضوع این قانون.
- ۱۷ - صدور تأیید نامه سازمان قبل از ثبت شرکتهای سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکتهای و نظارت سازمان بر آن

شرکتها.

- ۱۸ - بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکتهای ثبت شده نزد سازمان.
 - ۱۹ - همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به ویژه هیأت تدوین استانداردهای حسابداری.
 - ۲۰ - انجام تحقیقات کلان و بلند مدت برای تدوین سیاستهای آتی بازار اوراق بهادار.
 - ۲۱ - همکاری و مشارکت با مراجع بین‌المللی و پیوستن به سازمانهای مرتبط منطقه‌ای و جهانی.
 - ۲۲ - انجام سایر اموری که از طرف شورا به سازمان محول شده باشد.
- ماده ۸ - مدت عضویت هر یک از اعضای هیأت مدیره پنج سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.
- ماده ۹ - رئیس هیأت مدیره سازمان از بین اعضاء هیأت مدیره به پیشنهاد اعضاء و تصویب شورا برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد.
- تبصره ۱ - رئیس هیأت مدیره، رئیس سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.
- تبصره ۲ - وظایف و حدود اختیارات رئیس سازمان در اساسنامه سازمان تعیین خواهد شد.
- ماده ۱۰ - اشتغال اعضای هیأت مدیره به صورت موظف و تمام وقت بوده و بهیچوجه حق اشتغال یا پذیرش مسؤولیت دیگری در سایر دستگاهها، بنگاهها و نهادها اعم از دولتی و غیر دولتی را نخواهند داشت.
- ماده ۱۱ - در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیأت مدیره، جانشین وی برای مدت باقیمانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه سازمان قید خواهد شد.
- ماده ۱۲ - اعضای هیأت مدیره قبل از شروع بکار در سازمان موظفند در جلسه شورا سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بیطرفی را بکار برند و کلیه تصمیماتی را که میگیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار سازمان و هیأت مدیره را بنمایند. متن سوگند نامه در اساسنامه سازمان مندرج خواهد شد.
- ماده ۱۳ - حقوق و مزایای رئیس و اعضای هیأت مدیره سازمان از محل بودجه سازمان پرداخت میشود.
- تبصره - حق حضور اعضای غیر دولتی شورا در جلسات شورا، به پیشنهاد رئیس شورا و با تصویب شورا تعیین و از محل بودجه سازمان پرداخت میشود.
- ماده ۱۴ - در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیأت مدیره باید فهرست داراییهای خود، همسر و افراد تحت تکفل خود را به شورا گزارش نمایند.
- ماده ۱۵ - حسابرس - بازرس سازمان از بین مؤسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک سال توسط شورا انتخاب میشود، انتخاب حسابرس - بازرس حد اکثر برای دو دوره امکانپذیر خواهد بود.
- ماده ۱۶ - انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد سازمان یا هرگونه فعالیت و

مشارکت مستقیم یا غیر مستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی سازمان و نیز اشخاص تحت تکفل آنها ممنوع است.

ماده ۱۷ - اعضای شورا و سازمان موظفند فعالیتهای اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رئیس قوه قضاییه گزارش دهند.

ماده ۱۸ - اعضای شورا، سازمان، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی سازمان مکلفند از افشای مستقیم یا غیر مستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آنها مطلع میشوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازاتهای مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم میشود.

ماده ۱۹ - سازمان میتواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشور، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانکها، مؤسسات اعتباری، شرکتهای دولتی، دستگاههای دولتی و عمومی، از جمله دستگاههایی که شمول حکم نسبت به آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام آنهاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر دولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاهها و اشخاص مذکور مکلفند اطلاعات مورد نیاز سازمان را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

فصل سوم - بازار اولیه

ماده ۲۰ - عرضه عمومی اوراق بهادار در بازار اولیه منوط به ثبت آن نزد سازمان با رعایت مقررات این قانون میباشد و عرضه عمومی اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده ۲۱ - ثبت اوراق بهادار نزد سازمان به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات سازمان و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکتها یا طرحهای مرتبط با اوراق بهادار توسط سازمان نمیشود. این موضوع باید در اعلامیه پذیره نویسی قید گردد.

ماده ۲۲ - ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با بیانیه ثبت و اعلامیه پذیره نویسی جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به سازمان تسلیم نماید.

تبصره - فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات بیانیه ثبت و اعلامیه پذیره نویسی که باید به سازمان تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار اعلامیه پذیره نویسی و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکتها و سازمان به موجب دستورالعملی است که توسط سازمان تنظیم و به تأیید شورا میرسد.

ماده ۲۳ - سازمان پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آنها با مقررات، نسبت به تأیید اعلامیه پذیره نویسی اقدام میکند.

تبصره ۱ - عرضه عمومی اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که سازمان تعیین میکند. مدت مذکور از سی روز تجاوز نخواهد کرد. سازمان میتواند مدت پذیره نویسی را با تقاضای ناشر و احراز ادله موجه حد اکثر به مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره ۲ - ناشر موظف است حد اکثر ظرف مدت پانزده روز پس از اتمام مهلت عرضه عمومی، سازمان را از

نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریقی که سازمان معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد ناشر در خصوص عدم فروش کامل، در اعلامیه پذیره نویسی مشخص میشود.

تبصره ۳ - استفاده از وجوه تأدیه شده، پس از تأیید تکمیل فرآیند عرضه عمومی توسط سازمان مجاز است.

تبصره ۴ - در صورت عدم تکمیل فرآیند عرضه عمومی وجوه گردآوری شده باید حد اکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴ - اگر سازمان فرم تقاضای تکمیل شده و ضمائم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی روز مراتب را به اطلاع ناشر رسانده و درخواست اصلاحیه مینماید. سازمان در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حد اکثر ظرف سی روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به ناشر اعلام کند.

ماده ۲۵ - از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، برای ثبت شرکتهای سهامی عام یا افزایش سرمایه آنها، اجازه انتشار اعلامیه پذیره نویسی توسط مرجع ثبت شرکتهای، پس از موافقت سازمان صادر میشود.

ماده ۲۶ - از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب ۳۰/۶/۱۳۷۶ به سازمان واگذار میشود.

تبصره - اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد سازمان باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۲۷ - اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان معاف است:

۱ - اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداریها.

۲ - اوراق مشارکت منتشره توسط بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی.

۳ - اوراق بهادار عرضه شده در عرضه های خصوصی.

۴ - سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط سازمان باشد.

۵ - سایر اوراق بهاداری که به تشخیص شورا نیاز به ثبت نداشته باشند از قبیل اوراق منتشره توسط سازمانها و مراجع قانونی دیگر.

تبصره - ناشر اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آنها طبق شرایطی که سازمان تعیین میکند، به سازمان گزارش کند.

ماده ۲۸ - تأسیس بورسها، بازارهای خارج از بورس و نهادهای مالی موضوع این قانون منوط به ثبت نزد سازمان است و فعالیت آنها تحت نظارت سازمان انجام میشود.

ماده ۲۹ - صلاحیت حرفه ای اعضای هیأت مدیره و مدیران، حد اقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش دهی و نوع گزارشهای ویژه حسابرسی نهادهای مالی موضوع این قانون، باید به تأیید سازمان برسد.

فصل چهارم - بازار ثانویه

ماده ۳۰ - پذیرش اوراق بهادار در بورس طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر بورس و به تصویب سازمان میرسد. بورس مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد سازمان ثبت نشده است.

تبصره - اوراق بهادار معاف از ثبت، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳۱ - بورس مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روزهای معامله را طبق ضوابط مصوب سازمان تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است و در سوابق بورس نگهداری خواهد شد.

ماده ۳۲ - سازمان مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از بورسها را حد اکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب شورا قابل تمدید خواهد بود.

تبصره - شرایط اضطرار بر اساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان به تأیید شورا میرسد.

ماده ۳۳ - شروع به فعالیت کارگزاری، کارگزاری / معامله‌گری و بازار گردانی به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در کانون مربوط و رعایت مقررات این قانون و آئین‌نامه‌ها و دستورالعملهای اجرایی آن است.

تبصره - تا زمانیکه کانون، کارگزاران / معامله‌گران و بازار گردانان تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن کانون را سازمان انجام میدهد. هنگامیکه تعداد اعضای کانون در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل کانون، کارگزاران / معامله‌گران و بازار گردانان الزامی است.

ماده ۳۴ - فعالیت کارگزاری و کارگزاری / معامله‌گری و بازار گردانی در هر بورس موکول به پذیرش در آن بورس طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد بورس به تأیید سازمان میرسد.

ماده ۳۵ - هیأت مدیره بورس به تخلفات انضباطی کارگزاران، کارگزار / معامله‌گران، بازار گردانان، ناشران و سایر اعضای خود از هر یک از مقررات این قانون یا آئین‌نامه‌های ذی‌ربط طبق آئین‌نامه انضباطی خود رسیدگی مینماید. رأی بورس به مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر در سازمان میباشد. رأی سازمان قطعی و لازم‌الاجراء میباشد.

ماده ۳۶ - اختلافات بین کارگزاران، بازار گردانان، کارگزار / معامله‌گران، مشاوران سرمایه‌گذاری، ناشران، سرمایه‌گذاران و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آنها، در صورت عدم سازش در کانونها توسط هیأت داورى رسیدگی میشود.

ماده ۳۷ - هیأت داورى متشکل از سه عضو میباشد که یک عضو توسط رئیس قوه قضاییه از بین قضات باتجربه و دو عضو از بین صاحبانظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد سازمان و تأیید شورا به اختلافات رسیدگی مینماید. رئیس قوه قضاییه و سازمان با تأیید شورا علاوه بر نماینده اصلی خود، هر یک، عضو علی‌البدل

تعیین و معرفی مینمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در هیأت داوری شرکت نماید. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره ۱ - ریاست هیأت داوری با نماینده قوه قضاییه خواهد بود.

تبصره ۲ - مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حد اکثر برای دو دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۳ - هیأت داوری دارای دبیر خانه‌ای است که در محل سازمان تشکیل می‌گردد.

تبصره ۴ - بودجه هیأت داوری در قالب بودجه سازمان منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره ۵ - آرای صادر شده از سوی هیأت داوری قطعی و لازم‌الاجراء است و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوایر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

ماده ۳۸ - در صورتیکه کارگزار، کارگزار / معامله‌گر، بازار گردان، مشاور سرمایه گذاری و سایر تشکلهای مشابه درخواست کناره گیری موقت یا دائم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به سازمان، کانون و نیز به بورس مربوط اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد کانون تودیع مینمایند. تضمینها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام شده و سایر تعهدات آنها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به کارگزاران، کارگزار / معامله‌گران، بازار گردانان، مشاوران سرمایه گذاری و سایر تشکلهای مشابه که عضویت آنها بر اساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

ماده ۳۹ - کارگزاران، کارگزار / معامله‌گران، بازار گردانان، مشاوران سرمایه گذاری و سایر تشکلهای مشابه ملزمند طبق دستورالعملی که توسط سازمان تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارشهای لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

فصل پنجم - اطلاع رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده ۴۰ - سازمان موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرآیند ثبت اوراق بهادار بدست می‌آورد، حد اکثر ظرف مدت پانزده روز طبق آئین نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده ۴۱ - سازمان موظف است بورسها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران، معامله‌گران، بازار گردانان، مشاوران سرمایه گذاری و کلیه تشکلهای فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا بر اساس استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده ۴۲ - ناشر اوراق بهادار موظف است صورتهای مالی را طبق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارشدهی مالی و آئین نامه‌ها و دستورالعملهای اجرایی که توسط سازمان ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

ماده ۴۳ - ناشر، شرکت تأمین سرمایه، حسابرس و ارزش یابان و مشاوران حقوقی ناشر، مسؤول جبران خسارات وارده به سرمایه گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آنها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره ۱ - خسارت دیدگان موضوع این ماده میتوانند حد اکثر ظرف مدت یکسال پس از تاریخ کشف تخلف به هیأت مدیره بورس یا هیأت دאوری شکایت کنند، مشروط بر اینکه بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط ناشر نگذشته باشد.

تبصره ۲ - فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریداری کرده باشند، مجاز به ادعای خسارت میباشند.

ماده ۴۴ - سازمان میتواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه کننده از طرف ناشر در بیانیه ثبت یا اعلامیه پذیره نویسی، عرضه عمومی اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

ماده ۴۵ - هر ناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از سازمان دریافت کرده است، مکلف است حد اقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط سازمان تعیین خواهد شد، به سازمان ارائه نماید:

۱ - صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده.

۲ - صورتهای مالی میان دوره‌ای شامل صورتهای مالی شش ماهه حسابرسی شده و صورتهای مالی سه ماهه.

۳ - گزارش هیأت مدیره به مجامع و اظهار نظر حسابرس.

۴ - اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه گذاران دارد.

فصل ششم - جرایم و مجازاتها

ماده ۴۶ - اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یکسال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱ - هر شخصی که اطلاعات نهانی مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحاء به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آنها به هر عنوان نمایندگی داشته باشند، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشاء و انتشار آنها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

۲ - هر شخصی که با استفاده از اطلاعات نهانی به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

۳ - هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمتهای کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

۴ - هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگاهی یا اعلامیه پذیره نویسی به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره ۱ - اشخاص زیر به عنوان اشخاص دارای اطلاعات نهانی شرکت شناخته میشوند:

الف - مدیران شرکت شامل اعضای هیأت مدیره، هیأت عامل، مدیر عامل و معاونان آنان.

ب - بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

ج - سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد (۱۰٪) سهام شرکت را در

اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

د - مدیر عامل و اعضای هیأت مدیره و مدیران ذی‌ربط یا نمایندگان شرکتهای مادر (هلدینگ) که مالک حد اقل ده درصد (۱۰٪) سهام یا دارای حد اقل یک عضو در هیأت مدیره شرکت سرمایه پذیر باشند.

ه - سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به اطلاعات نهانی دسترسی دارند.

تبصره ۲ - اشخاص موضوع تبصره (۱) این ماده موظفند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر اطلاعات نهانی نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به سازمان و بورس مربوط گزارش کنند.

ماده ۴۷ - اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به سازمان و یا بورس ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارشهای موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند، حسب مورد به مجازاتهای مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب ۶/۳/۱۳۷۵ محکوم خواهند شد.

ماده ۴۸ - کارگزار، کارگزار / معامله‌گر، بازار گردان و مشاور سرمایه گذاری که اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آنها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشاء نماید، به مجازاتهای مقرر در ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۶/۳/۱۳۷۵ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹ - اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک ماه تا شش ماه یا جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود بدست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱ - هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیتهایی از قبیل کارگزاری، کارگزار / معامله‌گری، یا بازار گردانی که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.

۲ - هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به سازمان و یا بورس مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳ - هر شخصی که مسؤول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، بیانیه ثبت یا اعلامیه پذیره نویسی و امثال آنها جهت ارائه به سازمان میباشد و نیز هر شخصی که مسؤولیت بررسی و اظهار نظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را بر عهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴ - هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارشهای خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سوء استفاده قرار دهد.

ماده ۵۰ - کارگزار، کارگزار / معامله‌گر یا بازار گردانی که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگاهداری آن در حسابهای جداگانه است، بر خلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازاتهای مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۶/۳/۱۳۷۵ محکوم خواهد شد.

ماده ۵۱ - در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازاتهای پیش بینی شده بر حسب مورد درباره آندسته از اشخاص حقیقی اعمال میشود که از طرف اشخاص حقوقی یاد شده، مسؤولیت تصمیم گیری را بر عهده داشته‌اند.

ماده ۵۲ - سازمان مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرایم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به عنوان شاکی پیگیری نماید. چنانچه در اثر جرایم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان‌دیده میتواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

فصل هفتم - مقررات متفرقه

ماده ۵۳ - کارگزاران، کارگزاران / معامله‌گران، بازار گردانان و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش ماه از تشکیل سازمان نسبت به ایجاد کانون خود پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده ۵۴ - هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمیتواند بیش از دو و نیم درصد (۵/۲٪) از سهام بورس را بطور مستقیم یا غیر مستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵ - هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمیتواند بیش از پنج درصد (۵٪) از سهام شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه را بطور مستقیم یا غیر مستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۶ - پس از تشکیل سازمان کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای بورس موضوع قانون تأسیس بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۴۵ به سازمان منتقل میشود.

ماده ۵۷ - اموال و داراییهای سازمان کارگزاران بورسهی موجود اعم از منقول و غیر منقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر داراییها پس از کسر بدهیها و همچنین وجوه ذخیره گسترش بورس، در کمیته‌ای مرکب از رئیس سازمان، نماینده منتخب کارگزاران بورس مربوط و نماینده شورا احصاء و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی بورس مربوط و سازمان به ترتیب به عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم میشود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم‌الاجراء میباشد.

تبصره - سوابق کارکنان سازمان کارگزاران هر بورس به موجب مقررات قانون کار بازخرید میگردد.

ماده ۵۸ - دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورسهی کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارائه راهکارهای قانونی مورد نیاز را به عمل خواهد آورد.

ماده ۵۹ - این قانون چهار ماه پس از تصویب بطور کامل لازم‌الاجراء است و هیأت وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظفند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده ۶۰ - پس از انقضای مهلت‌های مقرر در این قانون، قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۲۷/۲/۱۳۴۵ و

کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو میشود
قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ اول آذر ماه یکهزار و
سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۰۹/۰۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی _ غلامعلی حداد عادل

قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجراء سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی

ماده ۱- اصطلاحات و عباراتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می باشد:

الف- گواهی سرمایه گذاری؛ اوراق بهادار متحدالشکلی است که توسط صندوق سرمایه گذاری منتشر و در ازاء سرمایه گذاری اشخاص در صندوق با درج مشخصات صندوق و سرمایه گذار و مبلغ سرمایه گذاری به آنها ارائه می شود.

ب - سهام شناور آزاد؛ بخشی از سهام شرکت است که دارندگان آن همواره آماده عرضه و فروش آن سهام می باشند و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند

ج - سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمانی است که به موجب قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۸۴/۹/۱ تشکیل شده است و در این قانون «سازمان» نامیده می شود

د - نهاد واسط؛ یکی از نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران است که می تواند با انجام معاملات موضوع عقود اسلامی نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بهادار اقدام نماید

هـ - صندوق سرمایه گذاری، نهاد مالی است که منابع مالی حاصل از انتشار گواهی سرمایه گذاری را در موضوع فعالیت مصوب خود سرمایه گذاری می کند

ماده ۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است صرفاً با مجوز سازمان، صندوق های موضوع بندهای (۱۹) و (۲۰) ماده (۱) قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» و صندوق های سرمایه گذاری مشترک موضوع بند (۱) ماده (۱۴) قانون «ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن» مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵ و سایر صندوق هایی را که به موجب مقررات قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نهاد مالی محسوب می شوند، ثبت نماید. این صندوق ها از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی می باشند.

ماده ۳- در ازاء سرمایه گذاری در صندوق های موضوع ماده (۲)، گواهی سرمایه گذاری با نام صادر می شود. مسؤولیت سرمایه گذاران در این صندوق ها محدود به میزان مبلغ سرمایه گذاری آنها است.

ماده ۴- تأسیس، ثبت، فعالیت، انحلال و تصفیه صندوق های موضوع ماده (۲) طبق ضوابط زیر خواهد بود:

الف - مدت فعالیت این صندوق ها باید متناسب با نوع فعالیت صندوق در اساسنامه قید شود

ب - حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق های سرمایه گذاری پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال می باشد. شورای عالی بورس و اوراق بهادار می تواند حداقل سرمایه لازم برای تشکیل صندوق های سرمایه گذاری را با در نظر گرفتن تغییرات نرخ تورم افزایش دهد

ج - متغیر یا ثابت بودن سرمایه و همچنین قابلیت و نحوه نقل و انتقال گواهی سرمایه گذاری صندوق ها از طریق صدور و ابطال و یا خرید و فروش باید در اساسنامه صندوق قید شود

د - صندوق به موجب ترتیباتی که در اساسنامه پیش‌بینی می‌شود باید حداقل یک رکن اداره کننده و یک رکن ناظر به عنوان بازرس/ حسابرس داشته باشد

ه - وظایف، اختیارات و مسؤولیت های ارکان مذکور و سایر ارکان از قبیل ضامن بر عهده اشخاص حقوقی واجد شرایطی خواهد بود که باید در صندوق قبول سمت نمایند. حدود مسؤولیت و اختیارات هر یک از ارکان در اساسنامه تعیین می‌شود. رکن اداره کننده را می‌توان از بین اشخاص حقیقی واجد شرایط تعیین کرد و - نحوه تصفیه صندوق در پایان مدت فعالیت و یا انحلال آن به موجب شرایط مندرج در اساسنامه بوده و مدیر صندوق مدیر تصفیه نیز می‌باشد مگر این که شرایط لازم برای اداره صندوق را از دست بدهد اداره صندوق های سرمایه‌گذاری طبق اساسنامه آنها می‌باشد.

ماده ۵- هرگونه اختلاف ناشی از سرمایه‌گذاری در صندوق های موضوع ماده (۲) و فعالیت آنها و نیز اختلاف بین ارکان صندوق در هیأت داورى موضوع قانون «بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران» رسیدگی می‌شود.

ماده ۶- ماده (۱۴۳) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح، تبصره (۱) آن حذف و تبصره‌های (۲) و (۳) به عنوان تبصره‌های (۱) و (۲) ابقاء گردید: ماده ۱۴۳- معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت هایی که سهام آنها برای معامله در بورس های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بردرآمد شرکت هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت های پذیرفته شده در این بورس ها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت هایی که سهام آنها برای معامله در بورس های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

ماده ۷- متن زیر به عنوان ماده (۱۴۳) مکرر و چهار تبصره ذیل آن به قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ الحاق می‌شود؛

ماده ۱۴۳ مکرر- از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکتها اعم از ایرانی و خارجی در بورسها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم‌درصد (۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به عنوان مالیات بردرآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورس ها و بازارهای خارج از بورس مکلفند مالیات یاد شده را به هنگام هر انتقال از انتقال دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی

محل ارسال کنند.

تبصره ۱- تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۳/۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲- سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثناء سود سهام و سهم‌الشرکه شرکتها و سود گواهیهای سرمایه‌گذاری صندوقها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یاد شده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳- در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهامدار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورسها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچ‌گونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴- صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

ماده ۸- در ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ عبارت «بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس و کارمزد معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس» قبل از کلمه «بانک‌ها» و کلمه «قرارداد» قبل از عبارت «حمل و نقل» اضافه می‌شود.

ماده ۹- بند (۱۱) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده به شرح زیر اصلاح می‌گردد :

۱۱- خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز و خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس، صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی

ماده ۱۰- معاملات کالا و اوراق بهادار در بورس‌های کالایی و کلیه فعالیت‌های اشخاص در آنها مشمول احکام مندرج در فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران بوده و مرتکبان جرائم مندرج در ذیل فصل مذکور با رعایت ماده (۵۲) همان قانون تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۱- نهاد واسط از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض نقل و انتقال و مالیات بردرآمد آن دسته از دارایی‌هایی

که تأمین مالی آن از طریق انتشار اوراق بهادار به عموم صورت می‌گیرد معاف است. وجوه حاصل از اقدامات تأمین مالی که از طریق انتشار اوراق بهادار توسط این‌گونه نهادها صورت می‌گیرد، باید در حساب خاصی متمرکز شود و هرگونه برداشت از این حساب باید تحت نظارت و با تأیید سازمان انجام گیرد. دستورالعمل مربوط به فعالیت نهادهای واسط ظرف مدت سه ماه به پیشنهاد سازمان به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار خواهد رسید.

ماده ۱۲- درآمد حاصل از فروش دارایی به نهاد واسط برای تأمین مالی از طریق عرضه عمومی اوراق بهادار معاف از مالیات است و به نقل و انتقال آن هیچ‌گونه مالیات و عوارضی تعلق نمی‌گیرد. هزینه استهلاک ناشی از افزایش ارزش دارایی در خرید مجدد همان دارایی توسط فروشنده به هر نحوی که باشد جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی نخواهد بود.

ماده ۱۳- مدیران نهادهای مالی، ناشران اوراق بهادار و تشکل‌های خودانتظام شامل اعضاء هیأت مدیره و مدیرعامل باید فاقد محکومیت قطعی کیفری مؤثر بوده و از صلاحیت حرفه‌ای لازم برخوردار باشند. در صورت فقدان یا سلب صلاحیت حرفه‌ای نامبردگان، مرجع انتخاب‌کننده موظف است از انتخاب آنان به سمت‌های یادشده خودداری نموده و یا مدیران انتخاب شده را از آن سمت برکنار نماید. شرایط و معیارهای صلاحیت حرفه‌ای مدیران مذکور صرفاً از حیث تحصیلات و سوابق تجربی مرتبط و همچنین نحوه سلب صلاحیت آنها توسط سازمان، به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۴- ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی و تشکل‌های خودانتظام و نیز اشخاصی که به عنوان مدیران آنها انتخاب می‌شوند، در صورت نقض قوانین و مقررات مربوط به فعالیت هر یک از آنها متخلف محسوب شده و سازمان علاوه بر اقدامات انضباطی مندرج در مواد (۷) و (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران می‌تواند نسبت به اخذ جریمه نقدی از متخلفین از بیست و پنج میلیون (۲۵ / ۰۰۰ / ۰۰۰) ریال تا دو میلیارد و پانصد میلیون (۲ / ۵۰۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰) ریال اقدام و به حساب خزانه واریز نماید. آیین‌نامه مربوط به تعیین میزان جرائم نقدی متناسب با عمل ارتكابی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- مبالغ جزای نقدی هر سه سال یک بار متناسب با رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی اعلام می‌شود با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار و تصویب هیأت وزیران تعدیل می‌شود.

تبصره ۲- آراء صادره در خصوص جریمه‌ها لازم‌الاجراء بوده و از طریق دواير اجراء ثبت و اجراء احکام دادگاه‌ها قابل وصول است.

تبصره ۳- قوه قضائیه می‌تواند گزارش سازمان در خصوص وقوع جرائمی که آن سازمان به عنوان شاکی و در

اجرای ماده (۵۲) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نسبت به طرح شکایت در مراجع ذیصلاح قضائی اقدام می‌نماید را در حکم گزارش ضابطان دادگستری تلقی نماید. کارکنان سازمان در اجرای دستورات قضائی مربوط به جرائم مذکور کلیه اختیارات و مسؤولیت‌هایی را که برای ضابطان دادگستری در قانون آیین دادرسی کیفری تصریح یا بیان شده است دارا می‌باشند. کارکنان مرتبط با معرفی رئیس سازمان و حکم دادستان تعیین می‌شوند.

ماده ۱۵- در صورتی که اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار یا بازار خارج از بورس و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس کالا پذیرفته می‌شود متضمن سود مصوب، سررسید شده یا تضمین شده باشد، باید به موقع و در چهارچوب مقررات، توزیع و پرداخت شود. در صورت خودداری ناشران و شکایت صاحبان اوراق بهادار یا سازمان، موضوع در هیأت داوری قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران طرح و آراء صادره در این خصوص از طریق اجراء احکام دادگاهها قابل اجراء است.

ماده ۱۶- در صورت درخواست سازمان، کلیه اشخاص تحت نظارت از قبیل ناشران، نهادهای مالی و تشکل‌های خودانتظام موظفند اسناد، مدارک، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز برای انجام وظایف و مسؤولیت‌های قانونی سازمان را ارائه کنند. سازمان می‌تواند نسبت به ارائه اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش‌های مذکور به مراجع و نهادهای ذیصلاح داخلی و یا بین‌المللی با موافقت دادستان کل در چهارچوب صلاحیت‌های قانونی آنها اقدام نماید. مدیران اشخاص حقوقی تحت نظارت در صورت خودداری از انجام موارد فوق به مجازات مندرج در صدر ماده (۴۹) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- در صورتی که ارائه‌دهنده اطلاعات، اسناد، مدارک و گزارش اعلام نماید که موارد ارائه شده جزء اسرار تجاری وی محسوب و غیرقابل انتشار است، موضوع در هیأت مدیره سازمان مطرح و تصمیم‌گیری می‌شود. تصمیم هیأت مدیره سازمان در خصوص موضوع، لازم‌الاتباع و مبنای اقدام خواهد بود.

تبصره ۲- اسرار تجاری محرمانه تلقی می‌شود و در صورت افشاء آن، سازمان مسؤول جبران ضرر و زیان وارد شده به ارائه‌دهنده اسناد، مدارک و اطلاعات می‌باشد مشروط بر این‌که افشاء اسرار تجاری توسط سازمان و در غیر موارد قانونی صورت گرفته باشد.

تبصره ۳- دولت، شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها از شمول تکالیف مربوط به ناشران اوراق بهادار موضوع مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۱۶) این قانون مستثنی هستند.

ماده ۱۷- خرید و فروش کالاهای پذیرفته شده در بورس‌های کالایی که با رعایت مقررات حاکم بر آن بورس‌ها مورد دادوستد قرار می‌گیرند توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، نهادها و دستگاه‌های دولتی و عمومی و دستگاه‌های اجرائی نیاز به برگزاری مناقصه یا مزایده و تشریفات مربوط به آنها ندارد.

ماده ۱۸- دولت مکلف است کالای پذیرفته شده در بورس را از نظام قیمت‌گذاری خارج نماید.

تبصره -دارو از شمول این ماده مستثنی است.

قانون فوق مشتمل بر هجده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و پنجم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۱۰/۱۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی